

TC.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
İLKÖĞRETİM TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**KÜLTÜR AKTARIMI VE KÜLTÜREL KİMLİĞİN
GELİŞTİRİLMESİ KONUSUNDA YÖNETİCİLERİN,
ÖĞRETMENLERİN, ÖĞRENCİLERİN VE VELİLERİN
BEKLENTİLERİ, GÖRÜŞLERİ VE ÖNERİLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fazıl KULA

Danışman:

Yrd. Doç. Dr. İlay ERCAN

ANTALYA, 2017

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans / Doktora tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlâk ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlâki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

..... / ..... / 201..

Fazıl KULA
İmzası

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Fazıl KULA 'nın bu çalışması 03/02/2017 tarihinde jürimiz tarafından İlköğretim Anabilim Dalı İlköğretim Tezli Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği/oy çokluğu ile kabul edilmiştir

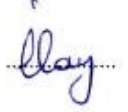
Başkan : Doç. Dr. Mehmet AK
(Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü,
Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı)

İMZA

Üye : Doç. Dr. Yüksel KAŞTAN
(Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü,
Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı)

Üye (Danışman) : Yrd. Doç. Dr. İlay ERCAN
(Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü,
Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı)

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI: KÜLTÜR AKTARIMI VE KÜLTÜREL KİMLİĞİN GELİŞTİRİLMESİ
KONUSUNDA YÖNETİCİLERİN, ÖĞRETMENLERİN, ÖĞRENCİLERİN VE VELİLERİN BEKLENTİLERİ, GÖRÜŞLERİ
VE ÖNERİLERİ

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun ..... tarihli ve ..... sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Mehmet CANBULAT
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bilimsel çalışmamın en başından tamamlanmasına değin, bilgi birikimi, hayatı her yönü ile öngören, mesleki saygınlığı, kişiliği ile her daim örnek alacağım, bilgiye ulaşmam da rehber olan değerli tez danışmanım Sayın Yrd. Doç.Dr. İlay ERCAN'a yardımlarından ve titiz çalışmalarından dolayı şükranlarımı sunarım.

Yüksek lisans eğitimim boyunca engin bilgilerinden, tecrübelerinden yararlandığım beni her konuda cesaretlendiren ve desteklerini hep arkamda hissettiğim Prof.Dr. Hilmi DEMİRKAYA, Doç. Dr. Yüksel KAŞTAN'a sonsuz teşekkür ederim.

Yüksek lisans çalışmam boyunca bana destek sağlayan, Çandır Şehit Öğretmen Mustafa Saadettin Küçük İlkokulu Müdürlüğüne, bilgisini ve yardımlarını eksik etmeyen değerli meslektaşım, Sevde Gül ÇİFTÇİ' ye ve tüm destekleri için mesai arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmamda bana yardımcı olan sevgili Abdülkadir ÖZDEMİR'e öğrencilerime ve velilerime çok teşekkür ederim.

Aldığım bütün kararlarda her zaman yanımda olan, beni destekleyen, eşime ve yaramaz oğluma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Fazıl KULA

ÖZET

KÜLTÜR AKTARIMI VE KÜLTÜREL KİMLİĞİN GELİŞTİRİLMESİ KONUSUNDA YÖNETİCİLERİN, ÖĞRETMENLERİN, ÖĞRENCİLERİN VE VELİLERİN BEKLENTİLERİ, GÖRÜŞLERİ VE ÖNERİLERİ

KULA, FAZIL

İlköğretim Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. İlay ERCAN

Şubat 2017, 198 Sayfa

Eğitim-öğretim faaliyetleri kültür aktarımı ve kültürel kimlik kazandırmada en önemli öğedir. Öğrencilerin aile ve yakın çevresinde aldıkları bilgiler belirli bir temel oluşturabilir. Fakat okullarda verilen kültür aktarımı öğretmen ve idareciler tarafından bilinçli yürütülen bir durumdur. Eğitimde başarıyı geçmişine olan bilgisi ve donanımı olmayan bireylerle sağlamak çok zordur. Başarılı bir eğitim sistemi için kültür meselesi ve kültür aktarımı ilkokuldan itibaren verilmeye ve geliştirilmeye başlanmalıdır.

Öğrencilerin evvela ailesinde, daha sonra yakın çevresinde ve nihayet okul çağında başlayıp devam eden kültürleşme süreci, günümüz modern toplumlarında hızla yerini almış durumdadır. Bu süreç öğrencilerin yetişkinliğe geçip birey kimliğini kazanmasıyla diğer vatandaşlar ve toplum için daha da önemli hale gelecektir. Bu sebeple eğitim sistemimizde kültürel öğelerimizi tanıtan kazanımlar dikkatle ve önemle ele alınmalıdır.

Bu araştırmanın amacı, kültürel kimliğin geliştirilmesi ve kültür aktarımı konusunda yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin beklenti, görüş ve önerilerini belirlemektir. Araştırma, bütüncül tek durum deseninde nitel bir çalışma olmuştur. Bu duruma uygun olarak çalışma Çandır Şehit Öğretmen Mustafa Saadettin Küçük İlkokulu'nda (Ş.Ö.M.S.K) gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini, Antalya'nın Serik ilçesinde bulunan Çandır Ş.Ö.M.S.K. İlkokulu'nda görevli 2 okul yöneticisi, 10 sınıf öğretmeni ile bu okulda eğitim gören 175 öğrenci ve bu

öğrencilerin velileri oluşturmuştur. Araştırmanın çalışma grubunu bu ölçüte uyan ve gönüllülük esasına dayanan 2 okul yöneticisi, 10 sınıf öğretmeni, 12 öğrenci ve 12 veli oluşturmuştur.

Bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak bireysel görüşme ve doküman analizi kullanılmıştır. Veri toplama araçları olarak, açık uçlu sorulara dayanan yarı yapılandırılmış bireysel görüşme formları ve doküman analizi için öğrencilerin Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün düzenlemiş olduğu "Geleneksel Çocuk Oyunları" yarışmalarından elde edilen fotoğraflar kullanılmıştır.

Veri toplama araçlarının özellikleri de dikkate alınarak veriler içerik analizi ile incelenmiştir. Bu veri analizine dayanarak araştırmanın bulgu ve yorumları oluşturulmuştur. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmada yöneticiler, kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesinin öğrencilere somut çalışmalar verilerek mümkün olacağını düşünmektedir. Yöneticiler kültür aktarımını ve kültürel kimliğin geliştirilmesi konusunda somutlaştırılmış çalışmaları yoğun olarak önermişlerdir.

Öğretmenler, kültür aktarımını ve kültürel kimliğin geliştirilmesini topluma yararlı bireyler yetiştirme, değerlerine bağlı, kültürel mirasa önem veren nesiller ortaya çıkarmak için gerekli görmüşlerdir. Öğretmenler kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi konusunda doğru model olma, yaparak ve yaşayarak öğrenmenin öğrencilere aktarılması gereken önemli konular olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğrenci görüşlerine göre, kültürel ve tarihi amaçlı geziler kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesinde en önemli faktör olmuştur.

Veliler çocuklarının geleneksel el sanatlarıyla uğraşp, el sanatlarının sürdürülebilir hale getirilmesi, öğrencinin kültür aktarımı ve değerler ile ilgili bilgilendirilmesini, kültürel kimlik kazanımı ve değerler eğitimi etkinliklerinin daha somut hale getirilmesini istemektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, kültürel kimlik, gelenek, kültür aktarımı, değerler.

ABSTRACT

SCHOOL ADMINISTRATORS' TEACHERS' STUDENTS' AND PARETS' EXPECTATIONS, OPINIONS AND SUGGESTIONS REGARDING THE CULTURAL TRANSFER AND DEVELOPING CULTURAL IDENTITY

KULA, FAZIL

Department of Primary Education

Thesis Advisor: Assist. Prof. Dr. İlay ERCAN

February 2017, 198 Pages

Activities of education and teaching are the most significant elements of gaining cultural transfer and cultural identity. The information that the students get from family and environment may form a specific base. The cultural transfer given in the schools is a conscious case by the teachers and administrators. It is difficult to gain the success with the ones who have no knowledge about their past and personal experience. For an education system that wants to be successful, the cultural issues and cultural transfer, should be started to be given and developed since the primary school.

The acculturation period of students that starts first in family then in environment and finally in school life, has a certain place in today's modern societies. This period will become more significant for citizens and society by the students going through adulthood and have individual identity. Therefore, the behaviours introducing elements in our education system should be dealt with great care and significance. The aim of this research is to identify the advices, opinions and expectations of administrators, teachers, students and parents at the topic of developing cultural identity and cultural transmission. The study was a qualitative case in a single integrated design. The study as suitable for this case has been carried out in Çandır Ş.Ö.M.S. Küçük Primary School. Two school administrators, 10 teachers and 175 students of Çandır Ş.Ö.M.S. Küçük Primary School located in Antalya, Serik district created the population of the research.

In this research, individual interview and document analysis has been used as method of collecting data. As equipments of collecting data, semi-structured individual interview forms based on open-ended questions have been used and for document analysis students' pictures that have been obtained from the "Traditional Children Games" competitions which are held by Directory of Antalya National Education.

The data have been analysed by content analysis in which the characteristic of data collecting tools have been taken into consideration. The findings and interpretation of research have been established depending on data analysis. Suggestions have been made on the basis of research results.

In the research the administrators think that cultural transfer and developing cultural identity could be possible by giving tangible studies, exercises to the students. The administrators have intensively advised tangible studies and exercises in cultural transfer and developing cultural identity.

Teachers think cultural transfer and developing cultural identity is necessary in growing individuals who are beneficial for society and emerging generations who are loyal to their values and give importance to their cultural heritage. Teachers have expressed that being a good model and learning via doing and living are the significant topics that have to be transferred to students in cultural transfer and developing cultural identity.

According to students' opinions, cultural and historical travels are the most significant factors in cultural transfer and developing cultural identity.

Parents want their children to deal with traditional handicrafts, to make these handicrafts become sustainable, to be informed about cultural transfer and social values, to gain cultural identity and to practise more tangible activities about values education.

Key Words: Culture, Cultural Identity, Traditions, Cultural Transfer, Values

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiv

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	3
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.2.1. Problem Cümlesi.....	3
1.2.2. Alt Problemler.....	3
1.2.2.1. Bireysel Görüşmeler Sonucu Yöneticilerin, ...	3
1.2.2.2. Bireysel Görüşmeler Sonucu Öğretmenlerin, ...	4
1.2.2.3. Bireysel Görüşmeler Sonucu Öğrencilerin, ...	4
1.2.2.4. Bireysel Görüşmeler Sonucu Velilerin, ...	4
1.2.2.5. Doküman Analizi Sonucu Öğrencilerin Kültürel Ögelere İlişkin Çizimleri Nasıldır?.....	5
1.2.2.6. Metaforik Algılar	5
1.3. Araştırmanın Önemi.....	5
1.4. Varsayımlar.....	5
1.5. Sınırlılıklar.....	6
1.6. Tanımlar.....	6

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kültür Nedir?.....	8
2.2. Kimlik, Kültürel Kimlik.....	10
2.3. Benlik, Milli Benlik.....	11
2.4. Kültür Aktarımı.....	12

2.5. Milli Eğitim Temel Kanununda Kültür Aktarımı.....	15
2.6. İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Yer Alan Kültür İle İlgili Kazanımlar .17	
2.7. Değer Kavramı.....	19
2.7.1. Değerlerin Sınıflandırılması	19
2.7.2 Hangi Değerleri Öğretmeliyiz?.....	20
2.7.3. Değerler Ne zaman, Kim Tarafından ve Nerede Kazandırılmalıdır?	21
2.7.4. Değerleri Niçin Öğretmeliyiz?.....	22
2.7.5. Değer Öğretiminde Kullanılan Yaklaşımlar	23
2.7.6. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Değerler	27
2.7.7. Farklı Ülkelerin Belirledikleri Ortak Değerler Listesi	29
2.8. Kültür Aktarımı ve Değer Kavramı İlişkisi.....	29
2.9. Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü Tarafından Düzenlenen Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği.....	30
2.9.1. Oyun Nedir?.....	30
2.9.2. Çocuk Oyunları ve Önemi	31
2.9.3. Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği Nedir?.....	31
2.9.4. Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği Düzenlenmenin Gerekçeleri	31
2.9.5. Antalya İlinde Düzenlenen Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği Hakkında Genel Bilgi:.....	32
2.9.6. Antalya İli Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliğinde Oynanan Oyunları	33
2.9.6.1. İkinci Sınıflar Arası “Yağ Satarım Bal Satarım” Oyunu	33
2.9.6.2. Üçüncü Sınıflar Arası "Mendil Kapmaca Oyunu"	39
2.9.6.3. Dördüncü Sınıflar Arası “Tombik” Oyun Kuralları.....	45
2.10. İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Kültürel Öğeler.....	53
2.11. İlgili araştırmalar.....	54

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	56
3.2. Araştırma Grubu.....	57
3.3. Veri Toplama Araçları.....	59
3.3.1. Geçerlik ve Güvenirlik.....	60
3.3.2. Görüşme Kayıtları.....	62
3.3.3. Dokümanlar.....	62
3.4. Verilerin Toplanmasında Etik Süreç.....	63
3.4.1. Araştırmanın Fiilen Yürütüldüğü Birimin Bağlı Olduğu Kurumdan İzin.....	63

3.4.2. Araştırma İçin Katılımcıların Bilgilendirilmesi ve Katılım İçin İzin Formlarının Doldurulması.....	63
3.5. Verilerin Analizi ve Yorumlanması.....	63
3.6. Araştırma Sürecinde Karşılaşılan Güçlükler.....	64
3.6.1. Yöneticilerle Yaşanan Zorluklar.....	64
3.6.2. Öğretmenlerle Yaşanan Zorluklar.....	65
3.6.3. Öğrencilerle Yaşanan Zorluklar.....	65
3.6.4. Velilerle Yaşanan Zorluklar.....	66
3.7. Araştırmanın Kazandırdıkları.....	66

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. Yöneticilerle Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular.....	68
4.1.1. Kültürel Öğelerin Neler Olduğuna İlişkin Yönetici Görüşleri.....	68
4.1.2. Yöneticilerin Kültürel Öğelerin Aktarımı ve Kültürel Kimlik Gelişimi Konusunda Müfredatın Yeterliliği Hakkındaki Önerileri.....	69
4.1.3. Yöneticilerin İl/İlçe/Okul Bazında Düzenlenen Geleneksel Çocuk Oyunları Yarışmalarını Faydalı Bulma Nedenleri.....	70
4.1.4. Yöneticilerin Değerler ve Kültürel Öğelerin Kim/Kimler Tarafından Öğrenciye Aktarılmasına İlişkin Görüşleri.....	71
4.1.5. Yöneticilerin Kültürel Öğelerin Aktarımı Konusunda Öğretmenlerden Beklentileri	73
4.1.6. Yöneticilerin Kültürel Öğelerin Aktarımı Konusunda Velilerden Beklentileri.	74
4.1.7. Öğrencilere Kültür Aktarımı ve Kültürel Kimlik Gelişimlerini Sağlamada Daha Başarılı Olabilmek İçin Neler Yapılması Gerektiğine Dair Yönetici Görüşleri.....	74
4.1.8. Yöneticilerin Okullarda Kültürel Amaçlı Yapılan Gezilerin Faydaları Hakkındaki Görüşleri.....	76
4.2. Öğretmenlerle Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular.....	77
4.2.1. Öğretmenlerin Kültürel Öğelerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşleri	77
4.2.2. Öğretmenlerin Gelenek-Görenek, Örf ve Adetlerimizi Gelecek Nesillere Aktarma Konusundaki Önerileri.....	80
4.2.3. Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Kapsamında Aktarılması Gereken Değerlerin Öğrencilere Kazandırılmasında Neler Yapılmasına İlişkin Önerileri.....	83
4.2.4. Öğretmenlerin İl/İlçe/Okul Bazında Düzenlenen Geleneksel Çocuk Oyunları Yarışmalarını Faydalı Bulma Nedenleri.....	86
4.2.5. Öğretmenlerin Kaybolmaya Yüz Tutan Geleneksel El Sanatlarımızı Yeniden Canlandırmak ve Yeni Nesillere Aktarmak İçin Önerileri.....	88
4.2.6. Okullarda Öğrenciler İle Yapılan Tarihi ve Kültürel Amaçlı Gezilerin Faydaları Hakkındaki Öğretmen Görüşleri.....	92
4.3. Öğrencilerle Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular.....	94

4.3.1. Öğrencilerin Kültürel Öğeler Hakkındaki Görüşleri	94
4.3.2. Öğrencilerin Kaybolmaya Yüz Tutan El Sanatlarına İlişkin Görüşleri	98
4.3.3. Kültür Aktarımı Kapsamında Öğrencilerin Hasta Ziyaretleri Sırasında Yaptıklarına İlişkin Görüşleri.....	99
4.3.4. Öğrencilerin Öğretmenleriyle Yaptıkları Tarihi ve Kültürel Gezilere İlişkin Görüşleri.....	101
4.3.5. Öğrencilerin Okul Dışında Yakın Çevrelerinde Bulunan Müze ve Ören Yerlerini Ziyaretlerine İlişkin Görüşleri	103
4.4. Velilerle Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular.....	107
4.4.1. Kültürel Öğelerin Neler Olduğu Hakkında Veli Görüşleri	107
4.4.2. Velilerin Çocuklarının Geleneksel El Sanatları ile Uğraşmalarını İstemelerinin Nedenleri.....	111
4.4.3. Velilerin Kültür Aktarımı ve Değerler Konusunda Öğretmenlerden Beklentileri	114
4.4.4. Velilerin Okul ile Yapılan Tarihi ve Kültürel Amaçlı Gezilerin Faydaları ile İlgili Görüşleri.....	118
4.4.5. Velilerin Çocuklarının Kültürel Kimlik Gelişimi Konusunda Eksik Buldukları Yönleri ile İlgili Görüşleri.....	121
4.5. Yöneticilerin, Öğretmenlerin, Velilerin ve Öğrencilerin Kültür Aktarımı Hakkındaki Metaforik Algılarından (Benzetme) Elde Edilen Bulgular	124
4.6 Doküman Analizinden Elde Edilen Bulgular.....	132

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1.Sonuç ve Tartışma.....	147
5.1.1. Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Sonuçlar.....	147
5.1.1.1. Yöneticilerle Yapılan Bireysel Görüşmelerle İlgili Sonuçlar.....	147
5.1.1.2. Öğretmenlerle Yapılan Bireysel Görüşmelerle İlgili Sonuçlar.....	149
5.1.1.3.Öğrencilerle Yapılan Bireysel Görüşmelerle İlgili Sonuçlar.....	151
5.1.1.4.Velilerle Yapılan Bireysel Görüşmelerle İlgili Sonuçlar.....	152
5.1.2. Doküman Analizinden Elde Edilen Sonuçlar.....	153
5.1.3. Metafor Analizinden Elde Edilen Sonuçlar.....	155
5.2. Öneriler.....	156
5.2.1.Uygulamaya Yönelik Öneriler	156
5.2.2.Gelecekte Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	162

KAYNAKÇA.....	163
EKLER.....	168
Ek-1 Kültür Aktarımı ve Kültürel Kimliğin Geliştirilmesi Konusunda Beklenti Görüş ve önerilere İlişkin Yönetici Görüşme Formu	168
Ek-2 Kültür Aktarımı ve Kültürel Kimliğin Geliştirilmesi Konusunda Beklenti Görüş ve önerilere İlişkin Ğretmen Görüşme Formu	170
Ek-3 Kültür Aktarımı ve Kültürel Kimliğin Geliştirilmesi Konusunda Beklenti Görüş ve önerilere İlişkin Ğrenci Görüşme Formu	172
Ek-4 Kültür Aktarımı ve Kültürel Kimliğin Geliştirilmesi Konusunda Beklenti Görüş ve önerilere İlişkin Veli Görüşme Formu	174
Ek-5 Yönetici/Ğretmen/Veli Katılımı İçin İzin Formu.....	176
Ek-6 Velisi Olunan Ğrencinin Katılımı İçin İzin Formu	177
Ek-7 Antalya İli Geleneksel ocuk Oyunları şenliği 2015-2016 EĞitim Ğretim Yılı Yarışma Fotoğrafları.....	178
Ek-8 Antalya İl Milli EĞitim Müdürlüğünden Alınan İzin Belgesi	181
ZGEMIş	182

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1. 4. Sınıf Değerler ile İlgili Verilmesi Gereken Kazanımlar.....	28
Tablo 3.1. Araştırmaya Katılan Yöneticilere İlişkin Veriler.....	57
Tablo 3.2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlere İlişkin Veriler.....	58
Tablo 3.3. Araştırmaya Katılan Öğrencilere İlişkin Veriler.....	58
Tablo 3.4. Araştırmaya Katılan Velilere İlişkin Veriler.....	59
Tablo 4.1. Kültürel Öğelerin Neler Olduğuna Dair Yönetici Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	68
Tablo 4.2. Kültürel Öğelerin Aktarımı ve Kültürel Kimlik Gelişimi Konusunda Müfredatın Yeterliliği ile İlgili Yöneticilerin Önerilerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	69
Tablo 4.3. Geleneksel Çocuk Oyunları Yarışmalarının Faydalarına Dair Yönetici Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	70
Tablo 4.4. Yöneticilerin Değerlerin ve Kültürel Öğelerin Kim/Kimler Tarafından Öğrenciye Aktarılmasına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	72
Tablo 4.5. Yöneticilerin Kültürel Öğelerin Aktarımı Konusunda Öğretmenlerden Beklentilerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	73
Tablo 4.6. Yöneticilerin Kültürel Öğelerin Aktarımı Konusunda Velilerden Beklentilerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	74
Tablo 4.7. Öğrencilere Kültür Aktarımı ve Kültürel Kimlik Gelişimlerini Sağlamada Daha Başarılı Olabilmek İçin Neler Yapılması Gerektiği Hakkında Yönetici Görüşleri ile İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	75
Tablo 4.8. Yöneticilerin Okullarda Yapılan Kültürel Amaçlı Gezilerin Faydaları Hakkındaki Görüşleri ile İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	76
Tablo 4.9. Kültürel Öğelerin Neler Olduğu ile İlgili Öğretmen Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	78
Tablo 4.10. Öğretmenlerin Gelenek-Görenek, Örf ve Adetlerin Gelecek Nesillere Aktarımı Konusundaki Önerilerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	80
Tablo 4.11. Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Kapsamında Aktarılması Gereken Değerlerin Öğrencilere Kazandırılmasına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	83
Tablo 4.12. Öğretmenlerin İl/İlçe/Okul Bazında Düzenlenen Geleneksel Çocuk Oyunları Yarışmalarını Faydalı Bulma Nedenlerine İlişkin Frekans ve Yüzde	

Dağılımı.....	86
Tablo 4.13. Öğretmenlerin Kaybolmaya Yüz Tutan Geleneksel El Sanatlarımızı Yeniden Canlandırmak ve Yeni Nesillere Aktarmak İçin Önerileriyle İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	89
Tablo 4.14. Öğretmenlerin Okullarda Öğrenciler ile Yaptığı Tarihi ve Kültürel Amaçlı Gezilerin Hangi Yönlerden Faydalı Olduğu Konusundaki Önerilerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	92
Tablo 4.15. Kültürel Öğelerin Neler Olduğu Hakkında Öğrenci Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	95
Tablo 4.16. Uğraştıkları El Sanatlarının Neler Olduğu Hakkında Öğrenci Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	98
Tablo 4.17. Hasta Ziyaretleri Hakkında Öğrenci Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	99
Tablo 4.18. Öğretmenleriyle Yaptıkları Kültürel Geziler Hakkında Öğrenci Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	102
Tablo 4.19. Öğrencilerin Okul Dışında Yakın Çevrelerinde Bulunan Müze ve Ören Yerlerini Ziyaretlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	104
Tablo 4.20. Kültürel Öğelere İlişkin Veli Görüşleri.....	108
Tablo 4.21. Velilerin Çocuklarının Geleneksel El Sanatlarıyla Uğraşmalarını İsteme Nedenlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	112
Tablo 4.22. Velilerin Okullarda Verilen Kültür Aktarımı ve Değerler ile İlgili Beklentilerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	115
Tablo 4.23. Velilerin Okul ile Yapılan Kültürel ve Tarihi Amaçlı Gezileri Hangi Açıdan Faydalı Buldukları ile İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	118
Tablo 4.24. Velilerin Çocuklarının Kültürel Kimlik Gelişimi Konusunda Eksik Buldukları Yönlerle İlişkin Görüşleri ile İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	122

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4.1. Kültür Aktarımı Kapsamında Geleneksel Düğün Töreni.....	134
Şekil 4.2. Kültür Aktarımı Kapsamında Geleneksel Yağlı Güreşler	136
Şekil 4.3. Kültür Aktarımı Kapsamında Geleneksel Cirit Sporü ve Okçuluk.....	137
Şekil 4.4. Kültür Aktarımı Kapsamında Nişan Töreni	139
Şekil 4.5-7. Kültür Aktarımı Kapsamında Geleneksel Araç ve Gereçleri Kullanarak İmece Usulü Ekmek Pişirilmesi.....	141
Şekil 4.8. Kültür Aktarımı Kapsamında Halk Oyunları	144
Şekil 4.9. Kültür Aktarımı Kapsamında Kına Gecesinde Yansıtılması	145
Şekil 4.10. Kültür Aktarımı Kapsamında Müze Ziyareti	150

KISALTMALAR LİSTESİ

Doç. Doçent

Dr. Doktor

Ens. Enstitü

F. Frekans

GÇO. Geleneksel Çocuk Oyunları

MEB. Milli Eğitim Bakanlığı

Ş.Ö.M.S. K. Şehit Öğretmen Mustafa Saadettin
Küçük

vb. ve benzeri

Yrd. Yardımcı

I.BÖLÜM

GİRİŞ

Bir toplumun geleceği her yönüyle iyi bir şekilde yetişmiş, yardımsever, hoşgörülü, saygılı, sevgi dolu, misafirperver, dayanışma ruhu vb. değerlere sahip donanımlı bireyler tarafından inşa edilebilir. Bu bireylerin yetişme süreci, önce ailede daha sonra okulda devam eder. Aile bu işin başlangıç noktasıdır (Kösoğlu, 1996: 101).

Gerçek yaşamın bir parçası olan aile olgusu, hasta ziyaretleri, bayramlaşma, geleneksel el sanatları, geleneksel oyunlar, yemekler, kıyafetler vb. kültürel öğeleri, yaşantıları, örf ve adetlerini, değerlerini sonraki nesile miras bırakır. Kültür öğelerinin değişik dönemlerdeki aktarım metotları nelerdir şeklinde sorgulamak daha kabul edilebilir. Bu durum eğitim sisteminin kültürel öğelerini aktarmada en büyük yardımcısı olur.

Eğitim hizmetinin en belirgin amacı, çocukların ve gençlerin toplum yaşamına sağlıklı bir şekilde uyumunu sağlamaktır. Ayrıca kültürel kimlik kazandırmada ve topluma faydalı bireyler yetiştirme konusunda rol modeller oluşturabilmektir. Uygulayıcı durumundaki yönetici, öğretmen, veli gibi eğitim paydaşlarının da bilinçlendirilip, donatılması bu süreçlerin daha verimli olmasını sağlayabilir.

Bireyin kendi kültürüne uyumu, Millî Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliğinin de yer alan, yaygın eğitim faaliyetleri aracılığı ile doğruluğu kabul edilmiş öğelerin aktarılmasıyla gerçekleşebilir (Meb, 2010). Toplum tarafından doğruluğu kabul edilmiş öğeler, toplumda herkesin öğrenmesi ve bilmesi gereken ortak bilgi, beceri ve ahlâki durumları içerir. Geleneksel el sanatları, çocuk oyunları, bayram ziyaretleri, hasta ziyaretleri, düğün törenleri, müzikler, folklor, yemekler, insanlara karşı saygı göstermek, hoşgörülü, çalışkan ve vatansever olmak gibi değerler, ahlâki ilkeler, duyuşsal alan boyutundadır. Toplum için gerekli kültürel öğelerin, değer ve ahlâki ilkelerin öğrencilere davranış modeli oluşturmasında araçlardan birisi de Sosyal Bilgiler

dersidir. İlkokul dördüncü sınıftan itibaren okutulmaya başlanan Sosyal Bilgiler dersi, sekizinci sınıfa kadar eğitim-öğretim sürecindeki yerini alır. Öğrencinin ilkokul çağını kapsayan bu süreç, ileriki yaşantısının temellerini oluşturacak kazanımları içselleştirmesini sağlar.

Sosyal Bilgiler dersi, öğrencinin sahip olduğu resmi kimlik belgelerindeki bilgileri analiz ederek kişisel kimliğine ilişkin çıkarımlarda bulunmasını, sözlü tarih yöntemi kullanarak ve nesnelere dayanarak aile tarihi oluşturmasını, ailesi ve çevresindeki milli kültürü yansıtan öğeleri fark etmesini, kültür öğelerinin geçmişten bugüne değişerek taşındığına ilişkin yakın çevresinden kanıtlar gösterebilmesini ve dünya üzerinde çeşitli ülkeler olduğunu fark edebilmesini amaçlar. Bu amaçların öğrencinin belleğinde yer edinmesi, bu davranışları toplum hayatında kullanabilmesi, ideal bir vatandaş haline gelebilmesi ve eğitim sistemindeki yerinin bilinmesi Sosyal Bilgiler dersi amaçlarına ulaşmayı kolaylaştırır.

1.1. Problem Durumu

Teknolojinin hızlı ilerleyişi insan hayatını olumlu ve olumsuz yönleriyle etkisi altına almaktadır. Bu ilerleyiş günümüzde ve yakın geçmişimizde sosyologlar, psikologlar ve eğitimciler tarafından incelenmektedir. Olumlu yönleriyle teknoloji kullanılmakta ancak olumsuz yönleri uyarı ve önlemlere rağmen kullanılmaya devam edilmektedir. İşte tam bu noktada kültürel yozlaşma denilen, kültürel öğelerin unutulması, geleneksel sanatların kaybolmaya yüz tutması, değerlerin önemini yitirmesi gibi etkiler tüm toplumların istedik bireyler yetiştirme anlayışıyla ters düşmektedir.

Kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi konusunda gönüllülük esasına dayanarak seçilen yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin, bu durum hakkındaki beklentileri, görüşleri ve önerileri yarı yapılandırılmış sorular içeren görüşme formları kullanılarak ve doküman analizi sonuçları değerlendirilerek durum tespit çalışması yapıldı.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; Antalya ili Serik ilçesi Çandır Mahallesi Şehit Öğretmen Mustafa Sadettin Küçük İlkokulunda 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılı itibariyle kültür aktarımı, kültürel kimlik kazanımı ve değerler konusunda yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerini tespit etmektir.

1.2.1. Problem Cümlesi

Kültür aktarımı ve kültürel öğelerin geliştirilmesi konusunda yöneticilerin, öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin bu konu hakkındaki görüş, öneri ve beklentileri nelerdir?

1.2.2. Alt Problemler

Bu temel probleme bağlı olarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1.2.2.1. Bireysel Görüşmeler Sonucu Yöneticilerin,

1. Kültürel öğelerin neler olduğuna ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Kültürel öğelerin aktarımı ve kültürel kimlik gelişimi konusunda müfredatın yeterliliği hakkındaki önerileri nelerdir?
3. İl/ilçe/okul bazında düzenlenen geleneksel çocuk oyunları yarışmalarının faydaları hakkındaki görüşleri nelerdir?
4. Değerler ve kültürel öğelerin kim/kimler tarafından öğrenciye aktarılmasına ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Kültürel öğelerin aktarımı konusunda öğretmenlerden beklentileri nelerdir?
6. Kültürel öğelerin aktarımı konusunda velilerden beklentileri nelerdir?
7. Öğrencilere kültür aktarımı ve kültürel kimlik gelişimlerini sağlamada daha başarılı olabilmek için neler yapılması gerektiğine dair yönetici görüşleri nelerdir?
8. Okullarda öğrenciler ile yapılan kültürel ve tarihi amaçlı gezilerin hangi yönlerden faydalı olduğuna ilişkin görüşleri nelerdir?

1.2.2.2. Bireysel Görüşmeler Sonucu Öğretmenlerin,

1. Kültürel öğelerin neler olduğuna ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Gelenek, görenek, örf ve adetlerimizi gelecek nesillere aktarma konusundaki önerileri nelerdir?
3. Değerler eğitimi kapsamında aktarılması gereken değerlerin öğrencilere kazandırılmasına dair önerileri nelerdir?
4. İl/ilçe/okul bazında düzenlenen geleneksel çocuk oyunları yarışmalarını faydalı bulma nedenleri nelerdir?
5. Kaybolmaya yüz tutan geleneksel el sanatlarımızı yeniden canlandırmak ve yeni nesillere aktarmak için önerileri nelerdir?
6. Okullarda öğrenciler ile yapılan tarihi ve kültürel amaçlı gezilerin hangi yönlerden faydalı olduğuna ilişkin görüşleri nelerdir?

1.2.2.3. Bireysel Görüşmeler Sonucu Öğrencilerin,

1. Kültürel öğelerin neler olduğu hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. Kaybolmaya yüz tutan el sanatlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Kültür aktarımı kapsamında hasta ziyaretleri sırasında yaptıklarına ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Öğretmenleriyle yaptıkları tarihi ve kültürel gezilerin sağladığı faydalar nelerdir?
5. Aileleriyle yapmış oldukları tarihi ve kültürel gezilerin sağladığı faydalar nelerdir?

1.2.2.4. Bireysel Görüşmeler Sonucu Velilerin,

1. Kültürel öğelerin neler olduğuna ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Çocuklarının geleneksel el sanatlarıyla uğraşmasını istemelerinin nedenleri nelerdir?
3. Okullarda verilen kültür aktarımı ve değerler ile ilgili önerileri nelerdir?
4. Okul ile yapılan kültürel ve tarihi amaçlı gezilerin hangi açıdan faydalı olduğuna ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Velilerin çocuklarının kültürel kimlik gelişimi konusunda eksik bulunduğu tarafları ile ilgili görüşleri nelerdir?

1.2.2.5. Doküman Analizi Sonucu Öğrencilerin Kültürel Ögelere İlişkin Çizimleri Nasıldır?

1.2.2.6. Metaforik Algular

1.3. Araştırmanın Önemi

Kültürel kimliğin geliştirilmesi ve kültür aktarımı konusu dünyada ve ülkemizde daha iyi anlaşılmasına başlanan bir konudur. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, toplumların birlikteliği, eğitilmiş ve doğru davranış modeli sergileyen bireyler yetiştirilmesi konularında eğitim sürecine önemli katkılar sunmuştur. 3 yıl önce Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün "Geleneksel Çocuk Oyunları" projesi kültür aktarımına ve kültürel kimliğin gelişmesine resmi bir nitelik kazandırmıştır. Ayrıca 10 yılı aşkın süredir Milli Eğitim Bakanlığı tarafından değerler eğitimi ile ilgili çeşitli projeler yürütülmektedir. Bu projeler ile okullarda kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi yaygınlaştırılmıştır.

Bu durumda araştırma konusunun son zamanlarda kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesinde öğrencilere sağladığı katkılar ve öğretmenlerin bu konuda daha aktif hale getirilmesinin önemli olduğu anlaşılmış ve Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından süregelen biçimde desteklenmiştir.

Bu araştırmada, Antalya ili Serik ilçesi Çandır Şehit Öğretmen Mustafa Sadettin Küçük İlkokulu'ndaki yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin, velilerin kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesine ilişkin beklentileri, görüşleri ve önerileri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma, yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin, velilerin kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesine yönelik beklenti ve önerilerini dikkate alarak bu konuda Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğüne, yerel yönetimlere ve okullara bir durum tespiti sağlaması açısından önemlidir.

1.4. Varsayımlar

Uygulamaya katılacak yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve veliler görüşme formundaki soruları gerçek durumlarını, görüş ve beklentilerini yansıtacak şekilde yanıtlamışlardır. Araştırmaya katılan yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve veliler gönüllülük esasına göre seçilmişlerdir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Antalya ilinin Serik ilçesindeki Çandır Şehit Öğretmen Mustafa Sadettin Küçük İlkokulu'nda görevli yöneticiler ve öğretmenler ile bu okulda öğrenim görmekte olan 4. Sınıf öğrencileri ve bu öğrencilerin velileri ile onlardan elde edilen bilgiler ile (görüşme kayıtları ve dokümanlarla) sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Kültür aktarımı: En yalın anlamıyla bir millete ait kültürel özelliklerin yeni nesillere anlatılması, kavratılması ve benimsetilmesi işidir. Kültür aktarımı denildiğinde karşımıza çıkan iki önemli kavram vardır. Öncelikle bu iki kavramı açıklamak ve bunlarla ilgili bilgi vermek gereklidir (Uyar, 2007, S: 18).

Sosyalleştirme: Çocuğa, mensubu olduğu milletin kültürel değerlerini, töre, örf, âdet, gelenek ve göreneklerini anlatma, öğretme ve benimsetme işidir. Bu işlem sonrasında çocuk toplumsal yaşama uyum sağlar, yani sosyalleşir. “Sosyalleşme öğrenme yoluyla gerçekleşir. Çocuklar, kavrama ve taklit yoluyla kültürün âdet ve değerlerini kazanırlar.” (İnanç, 2004: 10).

Kültürleme: Toplumların kendisini oluşturan bireylere belli bir kültürü aktarma, kazandırma, toplumun istediği insanı eğitip yaratma ve onu denetim altında tutarak kültürel birlik ve beraberliği sağlama, bu yolla da toplumsal barış ve huzuru sağlama sürecidir (Güvenç, 2004: 85).

Kültürel kimlik: Millete ait kimliktir. Milleti diğer milletlerden farklı kılan özelliklerin bütünüdür. Bir başka ifadeyle kültürel kimlik bir ferdi, diğer milletlere mensup olan fertlerden farklı kılan; dil, din, tarih ve diğer kültür unsurlarının ferdin tutum ve davranışlarına yansımaları neticesinde oluşan; bir millete mensubiyeti gösteren özellikler bütünüdür. Her toplum kendi içinde yaşayan ve yetişen bireylere, kendine özgü bir kişilik ve buna bağlı bir kültürel kimlik kazandırır (Aşkun,1990: 32).

Değer: “Bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli oldukları, kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlâki ilke ya da inançlardır” (Akbaş, 2008: 21).

II. BÖLÜM KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kültür Nedir?

Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan Türkçe Sözlükte kültür kelimesinin anlamı şu şekilde açıklanmaktadır:

- “1. Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin;
2. Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü;
3. Muhakeme, zevk ve eleştirme yeteneklerinin öğrenim ve yaşantılar yoluyla geliştirilmiş biçimi;
4. Bireyin kazandığı bilgi;
5. Tarım;
6. Uygun biyolojik şartlarda bir mikrop türünü üretme.” (TDK, 2005).

Kültürün tanımına bakıldığında, 1. tanım kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesinde toplumların üstlendiği rolleri göstermektedir. Yine 2. ve 3. tanımlarda geleneksel el sanatları, müzik, resim, halk oyunları vb. öğelerin toplum hayatındaki yerinden bahsedilebilir.

Kültür tanımlanırken kişilerin uğraştıkları bilimsel alanlara göre bu tanımlar da yön değiştirebilir. Örneğin;

- 1- Bilim alanındaki kültür: Uygarlıktır.
- 2- Beceri alandaki kültür: Eğitim sürecinin ürünüdür.
- 3- Estetik alandaki kültür: Güzel sanatlardır.
- 4- Maddi (teknolojik) ve biyolojik alandaki kültür: Üretim, tarım, ekin, çoğaltma ve yetiştirmektir (Güvenç, 1996, s.97).

Erkal (2006, s.144) da kültürün manevi unsurlardan oluştuğunu belirtmiştir. Ona göre bu unsurlar, inançlar, değerler, semboller, normlar, örf ve adetler, kanunlar şeklinde sıralanabilir.

Kültürün bu tanımlardan da anlaşıldığı üzere maddi olgularının yanısıra manevi boyutunun da olduğu görülmektedir. Esasen bu durum somut ve soyut kültür öğeleri olarak da değerlendirilebilir.

Bu tanımlamaların yanında bilimsel olarak ilk kültür tanımını İngiliz Antropolog Taylor yapmıştır. Ona göre kültür; bilgi, inanç, sanat, hukuk, ahlâk, adet, gelenek ve toplumun bir üyesi olarak kişinin yaşayarak kazandığı huylar ve kabiliyetler bütünüdür (Haviland, 2002).

Ziya Gökalp'e (TKB, 2004) göre kültür ve medeniyet arasında iki önemli fark vardır: "İlki; kültür millî olduğu hâlde, medeniyet uluslararasıdır. İkincisi; kültürün ihtiva ettiği şeyler yapay değildir. Medeniyetin içeriği ise çeşitli yöntem ve teknikler kullanılarak kişisel taleplerle oluşturulmuş toplumsal olgulardır." Şeklinde karşılaştırılarak kültürün gerçek olduğu, içeriğindeki yapay olmadığı söylenmiştir. Ayrıca kültür ve medeniyet arasındaki fark ulusal ve uluslararası olarak nitelendirilmiştir. Buradan kültürün millet ile alakalı öğelerden meydana geldiği sonucuna ulaşılabilir.

Kültürün milli oluşunu, "Kültür, bir cemiyetin sahip olduğu maddi ve manevi kıymetlerden teşekkül eden öyle bir bütündür ki, cemiyet içinde mevcut her nevi bilgiyi, alâkaları, itiyatları, kıymet ölçülerini umumi görüş ve zihniyet ile her nevi davranış şekillerini içine alır. Bütün bunlar, birlikte, o cemiyet mensuplarının ekserisinde müşterek olan ve onu diğer cemiyetlerden ayırt eden hususî bir hayat tarzı temin eder" (Turhan, 1997, s. 48) şeklindeki tanımlamada da görülebilir. Bu tanımlamada her nevi davranış şekli kültürün içine alınmıştır.

Yine "Kültürün toplumun yapısını oluşturup yaratıcı faaliyetlere dönüşmesi" (Kongar, 1981) tarafından da belirtilmiştir.

Tanımlardan anlaşılacağı üzere kültür, millidir. Yani milleti, toplumu ilgilendirir.

Kültürü meydana getiren toplumun kendine has davranış biçimleri, sanat dalları, oyunlar, gelenek-görenekler, örf ve adetler, merasimler, kutlamalar gibi durumlardır. Toplum bu kültür biçimlerini aynı zamanda gelecek nesillere de aktarır. Aktarılan bu unsurlar zamanla toplumu oluşturan kişilerce benimsenir. Sonuçta o topluma has bir kültür meydana gelir. Bu süreç eğitim faaliyetlerini de yakından ilgilendirmektedir.

2.2. Kimlik, Kültürel Kimlik

Kimlik sorunu, tüm sosyal bilimlerdeki en karmaşık ve tartışmalı sorunlardan birisidir. Bunun nedeni kuşkusuz kimlik konusunun çok boyutlu olmasından kaynaklanmaktadır. Bunlar arasında antropolojiden sosyolojiye, psikolojiden tarihe ve hukuka kadar pek çoğunu saymak olasıdır ve bu çeşitlilik, kimliğe kültürel bir olgu olarak yaklaşılmasını engellemektedir (Türkbağ, 2003). Kültür ve kimliğin bir arada düşünülmesi, toplumlardaki insan çeşitliliğinden kaynaklanabilir. Belirli toplumlarda kişilerin davranışları, dış görünüşleri, olaylara bakış açıları vb. durumlar farklılık gösterebilir. Bu durum toplumda istenilen insan modellerinin ortaya çıkışını engeller.

Kimlik kavramı modern dünyada ise ilk olarak Erik Erikson'un 'ben kimliği' kavramını araştırma sahasına alması ile güncelleşmiştir (Cengiz, 1992, s.11-16).

“İlerleyen dönemler içerisinde ‘ben kimliği’ 1960’larda kimlik biçiminde kısaltılarak kullanılmaya başlanmasıyla gelişmiştir. 1970’lerde kullanımı yaygınlaşan kimlik kavramının Freud’cu çizgideki psikanalitik yaklaşım, G.H. Mead ‘in izindeki sembolik etkileşimcilik, Alfred Schütz’un izindeki klasik ve yorumcu sosyolojiden beslenen bilgi sosyolojisi geleneği ve Durkheim’in izindeki yapısal işlevselcilik ve Marks’çı kuramın etkisindeki eleştirel kuramlara mensup beş farklı kuramsal geleneğin sosyologları tarafından kullanılmaya başlanmıştır” (Suavi, 1998).

Bireyin kendi özünden toplumsallaşmaya doğru atacağı adımlar kültürel kimlik olarak belirtilebilir. Bu durum toplumu da çok yakından ilgilendirir (Hançerlioğlu, 1986).

Birey kendi özünde barındırdığı olumlu ya da olumsuz kişilik özelliklerini, toplum tarafından zaman içerisinde oluşturulmuş olumlu ve olumsuz davranış biçimlerine göre yeniden şekillendirmeye başlar. Böylece toplum içerisinde kimlik kazanmaya

doğru ilerlemiş olur. Kişide oluşmaya başlayan bu kültürel kimliğin öğretmeni o topluma ait kültürdür.

“Kişiliğin gelişmesinde kültürün önemli bir rolü olduğu bilinmekte (Silah, 2000) ve belirli bir kültürün belirli bir kişilik meydana getirmesi beklenmektedir” (Tezcan, 1987, s.76).

Buradan anlaşılacağı üzere belirli bir kültüre dayalı olarak yetiştirilen bireyler, kişiliğini almış olduğu kültüre göre kendi öz kimliklerini meydana getirirler. Bu durum kültürel kimlik ile kişiliğin sentezi olarak ortaya çıkar. Toplumda istenilen bireyler ortaya çıkarabilmek bu durumun gerçekleştirilmesine bağlıdır.

2.3. Benlik, Milli Benlik

TDK sözlüğünde; “Öz varlık, birini kendisi yapan şey, onu diğerlerinden ayıran temel şey, kendilik olarak farklı biçimlerde tanımlanabilen bir kavramdır (Türk Dil Kurumu 2011). Daha genel anlamda ise “Benlik, özne olarak ‘ben’in nesne olan ‘ben’ hakkında düşünmesi olarak ifade edilebilir” (L.Mark, 2012). Sözlük tanımından hareketle benlik, bireyleri diğer bireylerden farklı kılan onu kendisi yapan fiziki ve duygusal farklılıklarıdır.

“Psikolojik açıdan benlik oldukça derin ve geniş bir kavramdır. Çünkü birey düşünce boyutunda, çok boyutlu ve detaylıdır. Buna karşın araştırmacıların ilgisini ancak son yıllarda çekmeye başlamıştır. Bu açıdan bakıldığında tarihi yeni denilebilir” (Leary, Mark R. Tangney, June Price 2012). Bu benlik kavramı farklı bakış açılarından sabit ve/veya akışkan olarak tanımlanabilmektedir, “Bu konuda tam bir fikir birliğinin varlığından bahsetmek mümkün görünmemektedir” (Tesser, A 1997).

Benlik, sabit kalan bir özelliğe sahip değildir. Benlik, milli benliğe dönüşme yolunda aile, yakın çevre, arkadaşlar, okul gibi ortamlardan sürekli etkilenerek ilerler. Toplumun zor anlarında kurtarıcı olarak ortaya çıkar. Benlik gelişimi oldukça küçük yaşlarda başlayan bir süreçtir. Yani, benlik kavramı durağan olmayıp ana babadan, yaşlılardan, okul yaşantılarından etkilenmektedir (Gander ve Gandiner, 1998).

Ayrıca Tural (1992), milli benliği şöyle tarif eder: “Birbirleriyle ilgili konularını ve ilişkilerini, aitlik, mensupluk duygusunu ve düşüncesini belirleyen bir toplumda, ortaya çıkan kollektif nefse güvenme haline milli benlik denir. Milli benlik, devletin bağımsızlığı, milletin hürriyet ve egemenliği tehlikelerle karşılaştığında ortaya çıkan bir savunma mekanizmasıdır.” Öğrencilere milli benlik duygusunu kazandırmak için küçük yaşlardan itibaren eğitim süreçlerinde topluma ait olma, kendisini o toplumun bir parçası sayma düşüncesi gibi kazanımlar verilmelidir.

Ortama ya da kültüre duyarlı olsa da insanlar bütüncül bir benlik şemasına sahip olma konusunda ısrarcıdırlar. Bu nedenle işlevsel bir bütünleşmiş benlik duygusu elde edebilmek adına çeşitli stratejiler kullanırlar. Örneğin, pek çok insan yaşamını belli başlı ortamlarda geçirmeyi seçer veya benlikleri ile ilgili bilgiyi değiştirmek yerine olan biteni değişen koşullara atfederler (doğru yerde doğru davranmak gibi), son seçenek olarak da benlik bilgilerini sürekli kontrol edebilirler (Hogg, Michael A. Vaughan, Graham M. 2014).

Benlik kişinin kendi iç dünyasında meydana gelen yani bize yansıtmadığı duygulardan tutun da bireyi kendisi kılan tüm özellikleri olarak düşünülebilir. Birey oluşturduğu bu iç dünyayı ayrıca koruma altına alır. Benliğini değiştirmeyi son seçenek olarak görebilir. Gander ve Gandiner’in belirttiği durumda ise benlik aileden başlayıp, okul ve çevre ile devam eden süreçte yeniden şekillenmektedir. Bu şekillenme yine de bireyin benlik duygusunu korumayacağı anlamına gelmez. Yeniden şekillenen benlik tam da bu aşamada nasıl milli benliğe dönüşecektir. Sorusuna Tural ancak toplumu derinden sarsan olaylarda milli benliğin ortaya çıkabileceği şeklinde cevap vermiştir. Sonuç olarak kişinin korumaya alıp onu kendisi yapan özelliklerini yani benliğini, milli benliğe çevirip toplum faydasına olacak şekilde getirebilmek o kişiye aile ve toplum tarafından alt yapısı hazırlanmış öğretileri eğitim süresi boyunca işleyerek mümkün olabilir.

2.4. Kültür Aktarımı

Kültür insanların aileden başlayarak oluşturduğu bir kavram olarak düşünülebilir. Aileler temel değerlerin kazanıldığı ve temel eğitimin verildiği bir kurumdur (Topçu, 2006). Ayrıca kültür aktarımı “Sosyalleşmeyi, öğrenme yoluyla gerçekleşir. Çocuklar kavrama ve taklit yoluyla kültürün adet ve değerlerini kazanırlar” (İnanç, 2004, s.10)

şeklinde ifade edilmiştir. Çocuklar sosyalleşirken ilk olarak ailelerini örnek alıp onların davranışlarını taklit ederler. Bu sayede kültürün içerisinde yer alan değerleri, örf ve adetleri kazanmış olurlar.

Okul ailenin çocuğa verdiği toplumsal gerçekleri yeniden biçimlendirir. Çünkü aile belli kazanımları çocuğuna aktarmada yetersiz kalır. Daha sonra bu aktarımın en önemli ögesi okul devreye girer; “Okul ailenin gücü ve kapasitesinin yetmediği, toplumsal gerçeklerin yeniden oluşturulduğu ve gerçekleştirildiği yerdir. Bu sayede çocuklar, gençler ve yetişkinlerde siyasal, ekonomik, ideolojik, estetik, ahlâki bir takım değer yargıları geliştirilmeye çalışılır. İşte bu değer yargılarının tümü toplumun kültürüdür” (Celkan, 2005).

Kültür aktarımı tanımlanırken sosyalleşme ve kültürlemeyi de tanımlamak gerekir. Kültür, sosyalleşmenin yanında kültürleme kavramları ile aktarılabilir; Kültürleme “Toplumların kendisini oluşturan bireylere belli bir kültürü aktarma, kazandırma, toplumun istediği insanı eğitip yaratma ve onu denetim altında tutarak kültürel birlik ve beraberliği sağlama, bu yolla da toplumsal barış ve huzuru sağlama sürecidir.” (Güvenç, 2004, s.85).

Ayrıca sosyalleşme; çocuğa mensubu olduğu toplumun kültürel değerlerini, örf, adet, gelenek ve göreneklerini anlatma, öğretme ve benimsetme işidir (Shore, 1996; İnanç, 2004).

Kültürleme; toplumların kendisini oluşturan bireylere belirli bir kültürü aktarma, toplumun istediği insanı eğitime ve onu denetim altında tutarak kültürel birlik ve beraberliği sağlama, bu yolla da toplumsal barış ve huzuru oluşturma sürecidir” (Malinowski, 1945; Güvenç, 2004). Bu tanımlamalara göre kültür aktarımı ailede başlayıp okulda devam eden, ayrıca sosyalleşme ve kültürleme tanımları ile birlikte anlaşılacak bir olgudur.

Çocuklara gelenek, görenek, örf ve adet, el sanatları, bayramlaşma, düğün, cenaze törenleri, müzik, resim gibi kültüre ait durum ve sanat dalları öğretilmeli ve çocuklar bu alanlarda eğitilmelidir (Tural, 1992: 32-33). Böylece toplumu oluşturan bireyler devletin belirlediği olgunluk yaşına erişince millet olabilme bilinci hız kazanır.

Toplum olma bilinci, insancıl değerlere bağlılık ve saygı artarken, toplum düzeni sağlanabilir.

Toplumsal ilişkiler, kişilerin tek tek ve toplu olarak insancıl değerlere bağlılığı ölçüsünde düzenli yürür.” (Yörükoğlu, 1978:167).

Bu amaca hizmet etmenin en önemli aracı, eğitim kurumları ve bu kurumların doğal üyesi öğretmenlerdir. Eğitim ve öğretim etkinlikleriyle istenilen davranış değişikliğinin meydana getirilebilmesi için, öğretmenler, öğretim yapılan alanın amaç ve hedeflerini çok iyi bilerek, bu amaç ve hedeflere uygun etkinlikler planlamak zorundadırlar. Başka bir deyişle öğretmen, öğrencilerin dersten nasıl faydalanabileceğini bilmenin yanında, öğretim etkinlikleri sonunda öğrencilerin neleri yapabileceğini de çok net bir biçimde ortaya koymalıdır (Rogers, 1990).

Türkiye’de eğitim-öğretim faaliyetleri, Milli Eğitim Temel Kanunu’na uygun olarak derslerin öğretim programları çerçevesinde düzenlenir. Okullarda ulaşılmaması gereken amaçları, bunları gerçekleştirecek dersleri ve konuları sıralayan, öğretmene bu işte rehberlik edecek düşünceleri kapsayan kılavuza öğretim programı denir (Arslan, 2001,30). Programlar, eğitim ve öğretimin temelini oluşturması ve bu faaliyetlerin hangi çerçevede yürütüleceğini göstermesi bakımından önemlidir. Milli Eğitim Temel Kanunu’nda ve Türkçe dersi öğretim programlarında kültür unsurlarının genç kuşaklara aktarılması gerektiğine dair ortak ifadeler yer almaktadır.

Sonuç olarak toplumu ve devleti ayakta tutacak unsur olan kültür aktarımını, aile, okul ve toplum üçgeninde birleştirip yeni nesillere sunmak gerekmektedir. Aile kültür aktarımını başlatan ilk kurumdur denilebilir. Aile bu aktarımı dışarıda yani toplumun içerisine girerek ya da kendi içerisinde gerçekleştirir. Öğrencinin anne babası ya da kardeşleriyle katıldığı kültürel etkinlikler, akrabalarını ziyaret etmesi, bayramlaşması, hediyeleşmesi gibi çocuğa kültürü tanıtan dış etkinlikler olarak görülebilir. Aile içerisinde de anne ve babasına duyacağı saygı, yemek yerken uyması gereken kurallar, ebeveynlerinden öğreneceği kültüre ait eski bir oyun bu duruma örnek olabilir.

Aileden sonra bireyin tüm yaşamı boyunca onu etkileyecek olan toplum devreye

girer. Esasen toplum kültürel kimlik kazanımında bireye sürekli kılavuzdur. Yaşamının her devresinde topluma ait kültürel öğeler bireyin karşısına çıkar. Bu süreci bilinçli bir şekilde yürütme işi eğitim faaliyetlerinin alanına girer. Kısacası bireyin ailesinde başlayıp eğitimi ile anlam kazanan kültürel kimliğinin oluşumu toplumun olumlu etkileriyle devam ederse bir sonraki kuşaklara sağlıklı biçimde aktarılabilir.

2.5. Milli Eğitim Temel Kanununda Kültür Aktarımı

Milli Eğitim Temel Kanununun 1. bölüm genel amaçlar kısmında, daha önceki başlıklarda vurgulanan toplum ıslahı ve refahının, iyi vatandaş olabilmek ve bunu eğitim aracılığı ile gerçekleştirme konusundaki ilgili maddeleri aşağıdaki gibidir:

Madde 2 – Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,

1. (Değişik: 16/6/1983 - 2842/1 md.) Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlâki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

Madde 2'de kültür aktarımı açıkça "Türk Milletinin milli, ahlâki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren yurttaşlar yetiştirmek" olarak belirlenmiştir. Bu hedef doğrultusunda eğitimde davranış modelleri oluşturulmuş ve okullarda bu amaca yönelik kazanımlar verilmeye başlanmıştır. Böylece her bireyi kültürünü benimseyen ve ilerleten yurttaşlar olarak topluma sunmak fikri eğitimde hayata geçirilmiştir.

2. Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

Bu maddede beden, zihin, ahlâk ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere sahip birey denilerek eğitimde kültürel kimlik oluşturmaya verilen önem gösterilmektedir. Toplum tarafından istenilen birey olma

durumu tanımlanmaktadır.

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Şeklinde kanuna dönüştürülmüş olup, öğrencileri hayata hazırlamada en etkin yollardan birisi birlikte iş görme olarak değerlendirilmiştir. Meslek sahibi olan öğrenci maddi olarak belli bir seviyeye ulaşabilir ve böylece hayatını sürdürülebilir bir refah seviyesine çekebilir. Bu durumdan toplum da fayda görür. Çünkü yetişmiş meslek sahibi bireyler toplum için faydalıdır. Böylece hem kendileri hem de toplum mutlu olur.

Madde 23 – İlköğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlâk anlayışına uygun olarak yetiştirmek;
2. Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünde yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır.

Türk toplumunun her bir ferdi özel sayılarak düzenlenen bu maddede, her çocuğun ayrı bir yetenek olduğu düşünülmüştür. Bu yeteneklerin okullarda keşfedilmesi doğru yönlendirmelerle mümkün olabilir. Yönlendirme işlemleri mevcut Milli Eğitim sisteminde ortaöğretim çağındaki çocuklardan başlamaktadır. Esasen yönlendirme işlemleri daha küçük yaşlarda başlamalıdır kanaati vardır. Küçük yaşlarda doğru bir yönlendirme yapılan öğrenciler ilerde topluma faydalı bireyler haline dönüşebilir.

Madde 28. Bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplum sorunlarını tanıtmak, çözüm yolları aramak ve yurdun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırmak (MEB, 2005).

Son olarak belli düzeyde eğitimini tamamlayıp mezun olan öğrencilerin en düşük seviyede de olsa genel kültür almış olması gerektiği belirtilmiştir. Böylece topluma uyum sağlayacak bireyler toplumsal sorunları tanıyıp, bu sorunlara çözüm ortağı olacak şekilde yetiştirilmiş olur (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973). Bu şekilde

tanımlanmış olup net olarak vatandaş olma bilinci ve milli ahlâk anlayışına uygunluk dile getirilmektedir.

Bu amaçla her sınıf düzeyinde milli kültürün bir tema olarak yer alabileceği düşünülmüştür (MEB, 2006: 60). Ders kitaplarında bu ana temayı “Geleneksel sanatlarımız, Türk büyükleri, Türk müziği, güzel sanatlar, geleneksel çocuk oyunları, spor, halk oyunları, ziyaret ve törenler, bayramlar” gibi alt temalar destekler.

Programdaki “Ana temalar altında belirtilen alt temalar zenginleştirilebilir” (MEB, 2005: 61), ifadesinden hareketle diğer kültür unsurları da çeşitli metinlerle öğrencilere sunulabilir. Diğer kültür unsurlarına örnek olarak “Geleneksel Türk mimarisi, Türk mutfak kültürü, Geleneksel giyim-kuşam ve süsleme, Türk aile yapısı, Türk inanışları” verilebilir. Öğrencilere milli kültürü tam anlamıyla benimsetebilmek için sadece Türk sporunu, Türk müziğini veya Türk oyunlarını öğretmek yetmez. Bunun yanında yukarıda belirtilen diğer kültür unsurlarını da öğretmek gerekir. Bu başlık altında Türk milletine özgü olan bütün değerler öğrencilerle paylaşılmalıdır (Ceran, Dilek; Bozarslan, 2013).

Milli Eğitim Temel kanunu maddelerinde ağırlıklı olarak vurgu yapılan durum; iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak sureti ile öğrencilere milli ahlâk anlayışını benimsetmek şeklinde ortaya çıkar. Bunun sonucunda başta ülke ekonomisi kalkındığı gibi, istenilen bireyler ile çağdaş uygarlıklar seviyesine ulaşılabilir. Böylece Türk toplumunun refah ve huzuru arttırılmış olur.

2.6. İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Yer Alan Kültür İle İlgili Kazanımlar

4. sınıf Sosyal Bilgiler öğretmen kılavuz kitabına ve MEB'e göre bir eğitim-öğretim yılı boyunca öğrencilere kazandırılması gereken davranış biçimleri şöyle sıralanmıştır;

1. Sahip olduğu resmi kimlik belgelerindeki bilgileri analiz ederek kişisel kimliğine ilişkin çıkarımlarda bulunur.

İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilere bir eğitim-öğretim yılı sonunda sınıf ortamında verilmesi gereken kazanımlar yorumlanır ise;

Birinci kazanımda çocuğun birey olma, kendini tanıma, vatandaşlık bilinci kazanması için resmi kimliğini analiz ederek çıkarım yapması beklenmektedir.

2. Sözlü tarih yöntemi kullanarak ve nesnelere dayanarak aile tarihi oluşturur.

3. Ailesi ve çevresindeki milli kültürü yansıtan öğeleri fark eder.

İkinci ve üçüncü kazanımlarda aile büyükleri ile işbirliği yaparak aile tarihini keşfetmesi beklenir. Bu durum ilkökul düzeyinde değerlendirilir yani öğrenciler aile tarihini oluştururken kendi baba, anne, dede ve nineler ile bunların babaları ve annelerini belirlerler. Birinci derece akrabalar ve bunların çocuklarını da soyağacına ekleyebilirler. Daha sonra ailesi ve çevresindeki milli kültürü yansıtan öğeleri fark etmeleri sağlanır. Bu durum çocukların mevcut yaşam şartlarında, günlük hayatın içinde yer alan, esasen kendilerinden olan durumları fark etmeleri ile alakalıdır.

4. Kültür öğelerinin geçmişten bugüne değişerek taşındığına ilişkin yakın çevresinden kanıtlar gösterir.

Kültürel öğeler öğrencinin yakın çevresinde her zaman yer alacak unsurlardır. Kültürel öğelerin değişebileceği, günümüzde farklı biçimlerde ortaya çıkabileceği düşünülmüş olup, öğrencinin bu durumu kanıtlaması istenmektedir. Örneğin; halı dokumacılığında kullanılan motifler geçmişten günümüze değişerek gelmiştir. Bunun nedeni halıya dokunan motifler o dönemin olaylarını yansıtmıştır. Zaman içinde dönemler değiştikçe davranış biçimleri, yaşantılar ve motifler de değişmiştir.

5. Tarihte Türklerin yaygın olarak oynadığı oyunlardan günümüzde de devam edenlere örnek verir.

Bu kazanım ilkökul 4. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarında önceki yıllara göre daha geniş ve kapsamlı olarak verilmektedir. Cirit, güreş, topaç, tombik, yağ satarım bal satarım, mendil kapmaca v.b. oyunlar alt başlıklar halinde anlatılmaktadır. Ayrıca ülke genelinde geleneksel çocuk oyunları şenlikleri düzenlenerek öğrencinin bu oyunlara olan ilgisi ve katılımı arttırılmıştır.

6. Efsane, destan, öykü, türkü ve şiirlerden yararlanarak yaşadığı yerin coğrafi özellikleri ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

7. Dünya üzerinde çeşitli ülkeler olduğunu fark eder.

8. Görsel materyallerden yararlanarak toplumların günlük yaşamlarına ilişkin çıkarımlarda bulunur.

9. Kendisi ile başka bir toplumdaki yaşatlarının günlük yaşamlarını karşılaştırır.

10. Toplumlar arasında ortak kutlanan özel günlere örnekler verir.

İlkokul 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinin kazanımlarına genel olarak bakıldığı zaman, çocuğun öncelikle ben, benlik, birey olarak kendisini tanıması hedeflenmiştir. Daha sonra ailesini ve yakın çevresini fark etmesi sağlanmıştır. Bunun için kimlik bilgilerinin bilmesi, kimliğinde yer alan bilgileri nerelerde kullanacağını bilmesi, ailesinin soy ağacını canlı tanıklara sorarak öğrenip oluşturması ve yakın çevresini tanıması kazandırılmaya çalışılmıştır. Kimlik kavramı öğrencinin zihninde canlandırıldıktan sonra kültüre ait objeleri fark etmesi, kültüre ait belirgin olay, yaşam biçimleri ve olguları öğrenmesi hedeflenmiştir. Bu durumu yaparak ve yaşayarak öğrenmesi adına Milli Eğitim Müdürlüklerinin geleneksel çocuk oyunları yarışmaları gibi projeleri gerçekleştirilmiştir.

Daha sonra üst düzey düşünmesi amaçlanmış ve kazanım olarak diğer ülke kültürlerini de tanıması sağlanmıştır. Bu kültürleri kendi kültürü ile karşılaştırması benzer ve farklı yönlerini keşfetmesi hedeflenmiştir.

2.7. Değer Kavramı

2.7.1. Değerlerin Sınıflandırılması

Bu sınıflandırmada en çok kabul edilen ve bilinen altı temel grup vardır. Bunlar; bilimsel, ekonomik, estetik, sosyal, politik ve dini değerlerdir (Akbaş, 2004).

Bilimsel Değer: Gerçeğe, bilgiye, muhakemeye ve eleştirel düşünceye önem verir. Bilimsel değerleri olan insan, deneysel, eleştirci, akılcı ve entelektüeldir.

Ekonomik Değer: Yararlı ve pratik olana önem verir. Ekonomik değerlerin hayatta önemszenmesi gerektiğini belirtir.

Estetik Değer: Simetri, uyum ve forma önem verir. Birey, hayatı olayların bir çeşitliliği olarak görür. Sanatın toplum için zorunluluk olduğunu düşünür.

Sosyal Değer: Başkalarını sevmeye, yardım etmeye ve bencil olmama esastır. En yüksek değer insan sevgisidir. Bu tip insanlar sevgisini diğer insanlara sunar. Nazik ve sevecendir. Bencil değildir.

Politik Değer: Her şeyin üstünde kişisel güç, etki ve şöhret vardır. Esas olarak kuvvetle ilgilidir.

Dini Değer: Evreni bir bütün olarak kavrar ve kendisini onun bütünlüğüne bağlar. Dini uğruna dünyevi hazları feda eder (Safran, 2009).

2.7.2 Hangi Değerleri Öğretmeliyiz?

Değerler gerçekten hassas bir konudur. Toplumda hangi değerler esas olarak alınacaktır? Bu konu her ne kadar tartışmalı bir konu olsa da, temel evrensel değerler çerçevesinde oluşturulan çekirdek değerler konusunda uzmanlar arasında bir fikir birliği olduğu görülmektedir. Bu temel değerlerin neler olduğundan bahsetmeden önce etik olarak olgunlaşmış bir insanın hangi özellikleri taşıması gerektiğine bakmak lazımdır. Bu özellikleri şu şekilde sıralayabiliriz: İnsan değerine saygı, vicdan özgürlüğüne saygı, bireysel çıkarlarını ve sosyal sorumluluklarını kaynaştırma, başkalarıyla iletişime girme ve özgüven geliştirme, çalışmalara barışçıl çözümler aramadır (Marterolla, P. 1998; Bailey, 2000). Herkes için ortak temel çekirdek değerlerin ne olması gerektiği sosyal bilgiler eğitimcilerinin ve program geliştirme uzmanlarının üzerinde durdukları önemli bir konudur. Öğretilecek değerlerin belirlenmesinde dört kaynağın göz önüne alınması gerekir. Bu kaynaklar: birey, ilişkiler, toplum ve çevredir.

Birey: Bedensel, entelektüel ve ahlâki gelişim kapasitesine sahip olan bireylerin özgün olduklarına değer verme.

İlişkiler: Başkalarının bizim için bir şeyler yapmasına bakmaksızın, sadece kendileri oldukları için onlara ve karşılıklı ilişkilere değer verme.

Toplum: İnsanların toplumda birbirini sevmesi ve değer vermesinin bir kaynağı olarak doğruluk, adalet, insan hakları, hukukun üstünlüğü ve birlikte çalışma gibi değerlere sahip olma.

Çevre: Yaşamın kaynağı olarak insan yapısı ve doğal çevreye değer verme.

Herkes için ortak kabul edilebilecek evrensel değerler şunlardır: Gerçeği arama, adaleti arama, kendini koruma ve kendine saygı gösterme, davranışlarından sorumlu olma ve vicdanına göre hareket etme, başkalarına yardım etme, diğerleri için saygılı, hoşgörülü ve bağışlayıcı olma, başkalarına zarar vermeme, çevreyi ve diğer canlıları koruma (Kinnier, R.J. L.Kernes ve T.M. Dautheribes, 2000).

Birçok ülke sosyal bilgiler eğitim programı veya genel eğitim programı içinde öğrencilerine kazandırılacak ortak değerleri belirlemiştir. Çeşitli ülkelerin eğitim programlarında kazandırmaya çalıştıkları değerler arasında önemli benzerlikler vardır.

2.7.3. Değerler Ne zaman, Kim Tarafından ve Nerede Kazandırılmalıdır?

Ne zaman değer eğitimi verilmeli sorusunun yanıtı, her zamandır. Ancak küçük yaşlarda kişilik şekillenmesinin temelleri olduğundan, ilk yılların önemi daha büyüktür. Okula gelmeden önceki yıllarda çocukların sorumluluğu daha çok ailede olduğundan, ailenin değerlerin kazandırılmasındaki rolü de doğal olarak artmaktadır. Bu durum nerede ve kim sorularının yanıtını da kapsamaktadır. Değer eğitimi çocuğun yaşadığı her ortamda oluşmaktadır. Bu eğitime aile, yakın akrabalar, arkadaş çevresi, medya, okul gibi birçok unsurun katkısı vardır (Ed. Öztürk 2009).

Nasıl sorusunun ise tek bir doğru yanıtı yoktur. Bunun yerine, farklı koşul ve durumlarda uygulanabilecek çeşitli yöntem ve teknikler vardır. Değerler eğitimi ile ilgili temel süreç ve ilkelerin belirlenmesi bu aşamada faydalı olacaktır.

Akıl Yürütme ve Mantıklılığı Teşvik Etme: Ahlâki kararlar başkalarının telkini ya da ezberlenmiş ilkeler doğrultusunda sorgulanmadan verilmesi gereken kararlar değildir. Mevcut durum ve ilgili bilgiler bağımsız akıl yürütme süreci işletilerek, olası sonuçlar dikkate alınarak bir yargılama ve karar verme süreci gerektirir.

Empati Geliştirme: Empatik düşünme değer eğitimi sürecinde mutlaka olması gereken bir ögedir. Empatik düşünme, bir karar vermeden önce yansıtıcı düşünülmesini ve hoşgörülü davranılmasına yardımcı olur. Böylelikle geliştirilen farklı bakış açıları da akıl yürütme sürecine katkıda bulunur.

Özsaygı Geliştirme: Bir kişinin kendini nasıl gördüğü ve algıladığı, diğerleriyle ilişkisini ve kararlarını etkiler. Kendi kendine karşı düşük öz saygısı olanlar, kendini güvende hissetmeyen ve sevildiğinin farkında olmayanlar, genellikle başkalarına da yardım etmezler. Bu nedenle öz saygı geliştirme etkili değer eğitiminin mutlaka bir parçası olmalıdır.

İşbirliği Geliştirme: Eğer eğitim bireysel ve yarışmacı olursa, yetişen bireyler de kendini düşünen, benmerkezci kişiler olarak yetişebilirler. İşbirliği içinde öğrenen öğrencilerde biz duygusu daha çok gelişir ve böylelikle toplumsal değerlerin kazanımı artar. Bunun için hem akademik hem duyuşsal özelliklerin kazanımında önemli etkileri kanıtlanmış işbirliğine dayalı öğrenme, değer eğitiminin de önemli bir parçası olmalıdır (Ed. Öztürk, 2009).

2.7.4. Değerleri Niçin Öğretmeliyiz?

Sosyal bilgiler insanların birbiriyle ve çevreleriyle etkileşimine odaklanmıştır. Bireylerin kendileri, diğerleri ve çevreleri hakkında sahip olduğu inançlar, değerler tutumlar bu etkileşimi etkiler (Ed. Öztürk, 2009). Bu nedenle genelde eğitimin, özelde ise sosyal bilgiler eğitiminin bireylere değer, tutum ve inançlar geliştirme, var olan değerlerinin farkına varma ve bunların diğer insanlarla ve çevreleriyle etkileşimlerini nasıl etkilediğinin bilincine varmalarına yardımcı olma sorumluluğu vardır.

Eğitimde duyuşsal boyutun ihmal edilmesi, insanların sahip olduğu önemli bir potansiyelin kullanılmamasına sebep olur. Duygular, inançlar, tutumlar, değerler, ahlâk vb. öğelerden oluşan duyuşsal boyut hem bireysel hem de toplumsal yaşam için vazgeçilmez bir boyuttur (Bacanlı, 1999). Duyuşsal özellikler bireylerin başarıları üzerinde önemli bir güce sahiptir. Tüm bu nedenlerin ötesinde değerleri öğretmemiz için bir neden daha vardır. O da bireylerin mutluluğudur. Yaşamda mutluluk nihai amaçtır. Mutluluğun vazgeçilmez kaynaklarından biride sağlam bir değerler bütününe sahip olmaktır.

“Değerleri niçin öğretmeliyiz?” sorusuna verilebilecek elbette ki başka yanıtlarda vardır ancak çocuklara kazandırılması gereken ortak değerler var mıdır, varsa bunlar nelerdir, sorusunun yanıtını vermek bu aşamada çok daha önemlidir. Sevgi, saygı, hoşgörü, adalet, yardımseverlik, doğruluk, güven, özgüven, empati, kanaatkarlık, çalışkanlık ve sabır çocuklara kazandırılması gereken başlıca değerler olarak sıralanabilir.

2.7.5. Değer Öğretiminde Kullanılan Yaklaşımlar

Okullarda değer öğretiminin etkili hale getirilmesi konusunda farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Okullarda bazı değerler telkin yoluyla öğretilirken, bazılarının öğretiminde bilimsel problem çözme yöntemi kullanılabilir. Bazı durumlarda ise öğrenciler, kendi değerlerinin farkına varmasını sağlayıcı etkinliklere katılabilirler. Değer öğretiminde kullanılan belli başlı yaklaşımlar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

Değeri Telkin Etmek, Aşlamak: İnsanlar, çocukların ve gençlerin davranışlarına yön vermek amacıyla telkin ve öğüt yöntemini kullanmışlardır. Bu yaklaşımda “Yeterince söyler ve gösterirseniz, insanlar sonunda sizin istediğiniz gibi davranacaktır” varsayımı vardır (Welton ve Mallan, 1999). Telkin yaklaşımında, yetişkinlerin tarihsel süreç ve deneyimler sonucu elde ettiği inanç, değer ve tutumları öğrencilere aşılması vardır (Kirschenboum, 2002).

Veliler gibi öğretmenler de bazı inanç, değer ve tutumları öğrencilerine aşılar. Okullarda bazı hikâyelerle, tarihi olaylarla ve törenlerle karşı karşıya getirilen öğrencilere ulusal değerler aşılanır. Değerlerin aşılmasında ödüllendirme, pekiştirme ve etkinliğe katma gibi farklı yöntemler kullanılır. Telkin yaklaşımının aile, okul ve diğer toplumsal alanlarda kullanılmasında güçlü bir disiplin olgusu öne çıkar. Bu yaklaşım bayrağa saygı, vatan sevgisi ve demokrasi değerlerini geliştirmede etkili bir yoldur (Seefeldt, 2004).

Bu yaklaşım, eğitim kurumlarına ek olarak ordu, izcilik ve dini kurumlar tarafından da kullanılır. Telkin yönteminde sıkça kullanılan tekniklerden biri, ahlâki yönü bulunan tarihsel veya kurgusal hikâyeleri kullanmaktır. Bu öykülerin anlatılması bireyleri davranışların ahlâki sorumluluğu konusunda düşünmeye sevk eder. Öykülemeler yoluyla öğrencilerin, örnek ahlâki davranışlar ve çatışmalar hakkında

deneyim sahibi olması mümkündür (Leming, 1996). Aşılama yoluyla öğrenmede çocuklar, değerlere ilişkin açıklama, analiz ve eleştiri yapmak yerine, telkin edilen değerleri sorgulamadan takip ederler (Seefeldt, 2004).

Telkin etme ve öğüt verme yoluyla değerleri aşılama daha çok aile ve toplumu ilgilendiren bir konudur denilebilir. Eğitim süreçlerinde ise daha çok değerlerin içerisinde yer aldığı öykü ve metinler bireylere kazandırılır. Anlatılan bu hikâyeler ister nesilden nesile aktarılsın ister eğitim-öğretim süreçlerinde verilsin, bireylerin bu sayede ahlâki sorumluluk kazanmaları beklenmektedir.

Değer Açıklamak: Bu yaklaşım değerlerin bireysel olarak seçimini, pekiştirilmesini ve bu değerlere göre hareket etmeyi içerir. Öğretmenler, ders planlarında öğrencilerin duygularını, tepkilerini ve değerlerini açıklamalarını sağlamak için onlara güvenilir bir atmosfer sunarlar. Öğrenciler problemlerle karşı karşıya gelir ve çeşitli kararlar alır. İnsanlar karar alırken inançları, değerleri ve tutumlarını kullanırlar. Bu nedenle bireyin değerlerini açıklayabilmesi, problemlerin çözümünü ve karar almayı kolaylaştırır. Simon ve arkadaşlarına (1972) göre, gençler o dönemde veli ve öğretmenlerinin dışında, akran gruplarından, televizyondan, yazılı basından, sinemadan, sanat dünyasının yıldızlarından da etkilenmektedirler. Genç insanın kendisine örnek alacağı insan sayısı artmıştır. Alternatiflerin çok olması onları karmaşaya itmektedir.

Bu yaklaşım, öğrencilere kendi değerlerinin farkına varmaları için yardımda bulunmaktadır (Welton ve Mallan, 1999). Değer açıklama yaklaşımı öğrencilere yardım ederek kendi değer sistemlerini kurmalarına yardımcı olur. Bu yaklaşımı benimseyen öğretmenler grupla çalışmaya önem verirler. Uygulama sırasında her düşünceye önem verirler. Uygulama sırasında her düşünceye saygı gösterir ve belli değerleri dayatmadan öğrencileri kendi değerlerini açığa vurmalarına teşvik ederler (Bacanlı, 2005). Öğrencilerin değerlerini tam olarak anlayabilmek için etkinlikler planlanır, onlara sorular sorularak değerlerini açık bir dilde ifade etmeleri sağlanır. Öğretmen bu süreçte öğrencilerin ideallerini, sorularını ve cevaplarını yargılamadan dinler.

Bu yaklaşımda değerler, empoze edilmeden ve zorlama yapılmadan aşağıdaki basamaklar kullanılarak kazandırılır:

Seçme: Bu basamakta ilk olarak öğrencilerin değerleri özgürce seçmeleri için fırsat verilir. Mevcut seçeneklerden hareketle alternatifler oluşturulur ve her alternatifin olası sonuçları düşünülerek değerlendirme yapılır. Değerlendirme sonunda seçim yapılır.

Ödüllendirme: Bu basamakta öğrencinin, seçtiği değerden tatmin olması ve seçtiği değeri açıkça çevresine iletebilmesi gerekir.

Hareket: Bu basamakta bireyin seçtiği değere uygun davranması beklenir. Bu hareket, yaşamın tümünde tutarlı bir şekilde devam edebilmelidir.

Her yaş ve okul seviyesinde kullanılabilen değer açıklama yaklaşımında, öğretmenin öğrencileri özgürce seçim yapmaya cesaretlendirmesi, alternatifleri gözden geçirmesi için yeni fırsatlar vermesi, seçimlerini ödüllendirme ve içselleştirme için yol göstermesi, öğrencilerinin inanç ve değerlerine göre davranmaları için fırsatlar vermesi gerekir. Bu süreçte öğretmenler açıklamalar yaparken kendi doğru cevabını önermemeli, değerlendirmemeli ve ahlâki hale dönüştürmemelidir (Welton ve Mallan, 1999).

Sonuç olarak öğretmen sınıf içinde ve dışında öğrencilerin kendi seçim ve değerlendirmelerini bilinçli olarak geliştirmeleri için fırsatlar sunmalıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı Değerler Eğitimi Projesi kapsamında okullarda her bir değer için ay ay sınıf seviyelerine göre etkinliğe dönüştürülmesi planlanmıştır. Bu durumu hareket ilkesine göre ifade edecek olursak, sınıf içerisinde öğrencilerin hoşgörülü olma, yardımseverlik, saygı vb. değerlerinden birisini seçebilmesine fırsat verilmelidir. Seçimini yapan öğrenci seçtiği bu değeri sınıf içerisinde ve dışında gösterebilmeli bu durumda öğretmen tarafından desteklenip ödüllendirilmelidir.

Ahlâki Muhakeme: Bu yaklaşımda öğretmenin rolü öğrencilerin kendi çıkmazlarını çözmelerine yardım etmektir. Öğretmen bunu yaparken her öğrenciyi ahlâki ikileme karşılaştırır ve diğer öğrencilerin verilen örnek olayla ilgili söylediklerini duyma fırsatı verir. Bu yaklaşımda amaç, öğrencilerin zihnine seçilmiş değerleri yerleştirmek değildir (Leming, 1996).

Öğretmen uygulama sırasında sınıfı gruplara böler ve örnek olayda yapılacak en iyi davranışın ne olduğunu sorar. Her grup bu soru etrafında tartışır. Çıkmazlar öğrencilerin deneyim ve gelişim seviyesine göre çözülür (Ryan ve Bohlin, 1999). Bu yaklaşımı kullanırken, ahlâki davranışın ahlâki gelişim basamağıyla ilişkili olduğu, ahlâki çıkmazlar üzerinde çalışma gerekliliği, işbirlikçi çalışma ihtiyacı ve ahlâki çıkmazlarda sınıf kararlarına katılmayı teşvik gibi temel ilkeler göz önünde bulundurulmalıdır (Scott, 1991).

Bu yöntemde temel amaç, öğrencilerin davranışlarına rehberlik edecek ahlâki ilkeler geliştirmelerine yardım etmektir. Öğrenci değerlendirme yaparken kullandığı dayanaklar, bireyin ahlâki gelişimi hakkında bilgi verir. Burada öğrencinin çözümü değil, çözüme ulaşma yolu önemlidir.

Değer Analizi: Değer analizi, öğrencilerin mantıklı ve rasyonel ahlâki kararlar alma becerisini geliştirmede kullanılır. Değer analizi yaklaşımında, değer sorunları üzerinde duygusal olmadan, akılcı, mantıklı ve sistematik bir analiz yapılır.

Değer analizi yaklaşımı, gerçek ya da yapay olsun, bir problemle karşılaşıldığı zaman uygulanan bir yaklaşımdır. Örneğin, öğrencilerin oyun sahası dışında oyun oynamalarına neden izin verilmediği veya bulunan bir cüzdanın niçin sahibine iade edilmesi gerektiği analiz edilebilir. Bu tür tartışma ve analizler “Başkalarının eşyalarını almamalıyız” türünden öğütler verilmesinden daha etkilidir.

Değer analizi yaklaşımında temel görevler şu şekildedir, öğrencilere ilk olarak sosyal problem içeren yaşanmış bir olay ya da hikâye verilerek olayı tanımlamaları sağlanır. İkinci basamakta seçenekler ortaya konarak, benzerlikler ve farklılıklar kıyaslanır. Bu aşamada öğretmen, öğrencilere benzer durumlarla karşılaştıklarında nasıl davranmaları gerektiğine ilişkin açıklamalar için soru sorar. Diğer basamaklarda öğrencilerin seçeneklere ilişkin deneyimlerini ve duygularını açıklamalarını, diğer

öğrencilerin değerlerine ilişkin empati/duygudaşlık kurmaları sağlanır. Ayrıca öğrencilerden verdikleri kararın doğruluğu veya yanlışlığına ilişkin yargılama yapmaları ve kanıt ileri sürmeleri istenir. Son basamakta, düşünülen ve üretilen alternatiflerden en iyiyi seçmesi, yeni durumlara ilişkin karar alması beklenir.

Verilen aşamalar, öğrenciler bütün yeterlilikleri kazanana kadar uygulanır. Öğrenciler anlaşmazlık, müzakere, belirsizlik, tartışma ve değişkenlik içeren olaylarla meşgul olarak sosyal deneyim kazanırlar. Ancak uygulama sonunda temel değerlerde uyum ve anlaşma olmalıdır. Bu yaklaşım, ilköğretim, lise ve üniversite seviyesinde kullanılabilir.

2.7.6. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Değerler

Sosyal bilgilerin konusu, insanlar ve yaşamlarıdır. Kendimizi ve diğer insanları daha iyi anlamayı sağlamakta ve yardımcı olmaktadır. Sosyal bilgilerin tanımını yapmak zordur. Bunun nedeni, sosyal bilgilerin disiplinler arası ve çok disiplinli bir alan olmasıdır. Sosyal Bilgiler alanında uluslararası en büyük kuruluşlardan biri olan ABD Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS)'ne göre, Sosyal Bilgiler, sosyal bilim alanlarını, insan şeref ve haysiyetini korumak amacıyla oluşturulan demokratik bir toplumda bireyin rolünü inceleyen, sosyal olayları ve insan ilişkilerini irdeleyen faaliyet alanlarını kapsamaktadır (Evans ve Brueckner, 1990, Akt: Öztürk ve Otluoğlu, 2002).

İlkokul ve ortaokul kurumlarında, öğrencilerin sosyal yaşama hazırlanması ve istenen değerlerin öğrencilere kazandırılması görevini diğer derslerin yanı sıra I.Kademede Hayat Bilgisi dersi; II. Kademedeki Sosyal Bilgiler dersi üstlenmiştir. Sosyal bilgiler dersinin temel görevi, bireyin içinde yaşadığı topluma uyumunu ve sosyalleşmesini sağlayarak onu yaşama hazırlamaktır. Bu açıdan bakıldığında, Sosyal Bilgiler dersinin bireylere değer kazandırmadaki rolü açıkça görülmektedir (Erden, Akt: Ercan, 2001).

Sosyal Bilgiler dersi 4-5-6-7. Sınıf Öğretim Programında, değerler ve bu değerlerin eğitimi ayrı bir başlık altında ele alınmış, programda öğrenciye verilmesi gereken değerler belirlenmiş, bu değerlerin öğretiminde neler yapılması gerektiği açıklanmıştır. Bu değerler, öğrenme alanlarına ve sınıflara göre dağıtılmıştır.

Ayrıca programda değerlerin özellikleri 5 maddede toplanmıştır. Bunlar:

- 1- Değerler toplum ya da bireyler tarafından benimsenen birleştirici olgulardır.
- 2- Toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir.
- 3- Sadece bilinç değil duygu ve heyecanları da ilgilendiren yargılardır.
- 4- Değerler bireyin bilincinde yer alan ve davranışı yönlendiren güdülerdir.
- 5- Değerlerin normlardan (kural, ilke) farkı normlardan daha genel ve soyut bir nitelik taşımasıdır. Değerler normları da içerir.

İlkokul Sosyal Bilgiler öğretim programında; adil olma, aile birliğine önem verme, bağımsızlık, barış, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, estetik, hoşgörü, misafirperverlik, özgürlük, sağlıklı olmaya önem verme, saygı, sevgi, sorumluluk, temizlik, vatanseverlik, yardımseverlik değerleri, doğrudan verilecek değerler olarak belirlenmiş, ünitelerle ilişkilendirilmiş ve değerlerin öğretimine yönelik örnek etkinlikler verilmiştir. Programda 4. sınıflara verilmek istenen temel değerler ve ünitelere göre dağılımları aşağıdaki gibidir:

Tablo 2.1. 4. Sınıf Değerler ile İlgili Verilmesi Gereken Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI	DOĞRUDAN VERİLECEK DEĞER
BİREY VE TOPLUM	Duygu ve düşüncelere saygı, Hoşgörü
KÜLTÜR VE MİRAS	Türk büyüklerine saygı, Aile birliğine önem verme, Vatanseverlik
İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER	Doğa sevgisi
ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM	Temizlik ve Sağlıklı olmaya önem verme
BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM	Bilimsellik
GRUPLAR, KURUMLAR VE SOSYAL ÖRGÜTLER	Yardımseverlik
GÜÇ, YÖNETİM VE TOPLUM	Bağımsızlık
KÜRESEL BAĞLANTILAR	Misafirperverlik

Programda ayrıca değer öğretiminin nasıl yapılması gerektiğine ilişkin açıklamalara, değerlerin öğrencilere nasıl aktarılacağına dair bilgilere de yer verilmektedir.

2.7.7. Farklı Ülkelerin Belirledikleri Ortak Değerler Listesi

Türkiye: Adil olma, bağımsızlık, barış, bilimsellik, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, eşitlik, hoşgörü, özgürlük, saygı, sevgi, misafirperverlik, temizlik, vatanseverlik, yardımseverlik, sağlıklı olamaya önem verme, aile birliğine önem verme (Kiroğlu,2006).

Yeni Zelanda: Doğruluk, itaat etme, başkalarını düşünme, dürüstlük, saygı, iyi kalplilik, merhamet, görev (Heenan, 1996).

Avustralya: Tarafsızlık, gerçeğe saygı, akıl yürütmeye saygı, adalet, eşitlik, başkalarının iyiliğini düşünme, özgürlük, çeşitliliği kabul etme, çatışmalara barışçıl çözüm (Moroz, W. ve P.Reynolds 2000).

ABD: Özgürlük, gizlilik, doğruluk, hukukun üstünlüğü, insan onuru, adalet, sadakat, uluslararası insan hakları, hakkaniyet, eşitlik, sorumluluk, dürüstlük, çeşitlilik ve otoriteye saygı (NCSS, 1984).

Yukarıda belirtilen farklı ülkelerin değerlerine bakıldığında doğruluk ve adalet tüm ülkelerde ortak değer olarak ortaya çıkmaktadır. Aslında doğruluk bireye, adalet ise devlete yüzü dönük değerlerdir. Bu iki değeri gerçekleştirmek devlet ve onu oluşturan bireyin beraber hareket etmesi ile mümkündür denilebilir.

2.8. Kültür Aktarımı ve Değer Kavramı İlişkisi

Değerler insanların hayatları boyunca davranışlarını yönlendirmede etkili olan ve hayatının şekillenmesinde önemli yer tutan öğelerdir. Değerler insan davranışlarını açıklarken büyük öneme sahip olduğu için sosyal bilimciler tarafından her zaman ilgilenilen bir konu olmuştur. Bu yönü ile değerler, kültür aktarımı yaparken çok önemli bir yere sahiptir.

Kaynaklarda değer kavramı için çeşitli tanımlar verilmiştir. Örneğin: “Değer bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, kıymet” (Türk Dil Kurumu, 2009) olarak tanımlamıştır. Güngör (1998) ise değeri bir şeyin arzu edilebilir veya edilemez

olduğu hakkındaki inanç şeklinde tanımlamıştır. Çelikkaya (1996) ise değeri bir toplum, bir inanç, bir ideoloji içinde veya insanlar arasında kabul edilmiş, benimsenmiş her türlü duyuş, düşünüş, kural, davranış veya kıymetler şeklinde tanımlamıştır.

Değerler insanlara zihniyetlerini sosyal hayatta oluşturdukları imajlarını, özel hayatlarını, günlük hayatlarını yansıtan bir ayna durumundadır (Uysal, 2004).

Schwartz ve Bilsky (1987) değerleri şöyle ifade eder:

- 1- Değerler inançlardır.
- 2- Değerler bireyin amaçlarıyla ve davranış biçimleriyle ilişkilidir.
- 3- Değerler davranışların, insanların ve olayların seçilmesini veya değişimini yönlendiren standartlar olarak işlev görür.
- 4- Taşındıkları öneme göre kendi aralarında sıralanırlar.
- 5- Değerler değişime açıktır. Ortaya çıkan yeni ihtiyaçları karşılamak için değişime uğrayabilirler.

Değerler genel olarak inançlar olarak tanımlanmıştır. Yani toplum tarafından kabul gören davranış biçimleridir. Birey kabullenilmiş bu davranışları topluma geri yansıtabilirse toplum nazarında kıymet kazanır.

2.9. Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü Tarafından Düzenlenen Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği

2.9.1. Oyun Nedir?

"Oyun, belli bir amaca yönelik ya da amaçsız olarak, kurallı ya da kuralsız, çocuğun tüm gelişim alanlarına etki eden, çocuğun isteyerek ve hoşlanarak katıldığı, araçlı ya da araçsız olarak gerçekleştirilen doğal öğrenme aracıdır" (Koçyiğit, 2007).

2.9.2. Çocuk Oyunları ve Önemi

Çocuk oyunları; çocukların zihinsel, bedensel ve sosyal yönden gelişmelerine katkı sunan oyunlar bütünüdür. Geleneksel çocuk oyunları faaliyeti de bu kapsamda gelenek ve göreneklerin yeni nesillere aktarılmasını sağlayan kültürel bir etkinliktir.

Bu kapsamda, Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği'nin düzenlenmesi;

- Günümüzde kentleşmenin büyük sorun oluşturması ve çocukların oyun sahalarından mahrum kalmaları,
- Çocuklarda doğuştan gelen kazanma dürtüsünü olumlu yönü ile ele alması,
- Nüfus artışının yönünü sağlıklı ve mutlu olmaya çevirmesi,
- Teknoloji ve yapılanmanın getirdiği oyunsuz alanlara umut olması,
- Çocuklarımıza küçük yaşta spor kültürü ve spor bilinci kazandırması,
- Öğretmen ve velilerin de oyunlara katılmasıyla nesiller arası bağ oluşturması,
- Kuşaklar arası iletişimin ve paylaşımın artmasına katkı sağlar.

2.9.3. Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği Nedir?

Geleneksel çocuk oyunlarının yaşatılması, toplumda bu konuda farkındalık oluşturulması adına Türkiye genelinde tüm illerde oluşturulan organizasyon komiteleri tarafından organize edilerek gerçekleştirilen ulusal bir şenliktir.

2.9.4. Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği Düzenlenmenin Gerekçeleri

- Çocuğun isteyerek, hoşlanarak yer aldığı, fiziksel, bilişsel, dilsel, duygusal ve sosyal gelişiminin temeli olan, gerçek hayatın bir parçası olması,
- Çocuklar için eğitimin daha faal hale gelmesi,
- Özgür düşünme,
- Çocuklara empati kurmayı, başkalarına saygı göstermeyi, karşılıklı diyaloglarda kendi sorumluluğunu fark etmeyi, sabırlı olmayı, kurallara uymayı, stresle baş etmeyi, problem çözmeyi ve liderlik özelliklerini pekiştirmeyi öğretmesi,
- Karakter ve kişilik gelişimini, iletişim kurma yeteneklerini olumlu yönde pekiştirmesi,
- Çocukların yeni arkadaşlıklar kurmalarına yardımcı olmasıdır.

2.9.5. Antalya İlinde Düzenlenen Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği Hakkında Genel Bilgi:

Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğünün değerler ve bu değerlerin aktarımıyla ilgili hazırlamış olduğu ve il çapındaki resmi, özel ilk ve orta seviyedeki bütün okulların katılmakla yükümlü olduğu “Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği Projesi” son 3 yıldır uygulamaktadır.

Bu proje unutulmaya yüz tutmuş geleneksel çocuk oyunlarını tekrar gün yüzüne çıkarmak ve yeni nesillere aktarımını sağlamak amacıyla düzenlenmektedir.

Her yıl il bazında düzenlenen ve bir yarışma niteliği taşıyan geleneksel çocuk oyunları şenliğinde çeşitli çocuk oyunları kendi kategorisinde önce sınıflar arasında sonra ilçe okulları arasında son olarak da il genelinde yarışmalar şeklinde düzenlenmektedir.

Bu proje Milli Eğitim Bakanlığının Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Spor Genel Müdürlüğü ile birlikte düzenlenmektedir.

Geçen yıl Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliğinin üçüncüsü düzenlenmiş ve Antalya iline bağlı 19 ilçeden birinci olan okullara madalyaları ve kupaları İlçe Milli Eğitim Müdürleri, kaymakamlar, okul müdürleri, öğretmenler ve velilerin de katıldığı bir törenle verilmiştir.

Bu proje kapsamında il ve ilçe komitesi tarafından hazırlanan Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliğinin yol haritası ve oyunlar kılavuz kitapçığı da ayrıca okulların kullanımına ve bilgilendirilmesine sunulmuştur.

Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından son derece titizlikle ve ciddiyetle ele alınıp düzenlenmektedir. Katılacak okullarda oluşturulacak komisyonlar, bu komisyonlarda görev alacak öğretmen sayıları ve branşları yol haritası içerisinde belirlenmiştir. Bu şenlik için Milli Eğitimin e-okul sisteminde özel olarak bir modül de uygulamaya konulmuştur. Oyuncu modülü başlığı altındaki bu bölüme okul müdür yardımcıları Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliğine katılacak öğrencileri kaydetmektedir.

2.9.6. Antalya İli Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliğinde Oynanan Oyunları

2.9.6.1. İkinci Sınıflar Arası “Yağ Satarım Bal Satarım” Oyunu

a. Oyun Alanı

Geleneksel çocuk oyunları genelde okul ihataları içinde ve kapalı spor salonlarında oynanabilir.

b. Saha Ölçüleri

İç daire 7,64 metre çapında (yarıçapı 3,82 m), dış daire 12,64 metre çapında (yarıçapı 6,32 m), iç ve dış daire arasındaki mesafe 2,5 metre'dir, iki oyuncu bölgesi arasındaki mesafe 1,5 metre'dir. Çizgi kalınlıkları 5 cm olmalıdır. Bundan sonra bölge numaraları belirlenir. Bu numaralar iç daireye on iki adet olmak üzere çizilir. Saat şeklinde çizilen on iki numara, masa hakeminin karşısına gelecek şekilde ayarlanır. Mendilin bırakılması için her oyuncunun arkasına mendil bırakma bölgesi oluşturulur.

c. Oyun Çizgileri

Saha çizgileri kendi sınırlarını belirleyecek şekilde oluşturulur. Oyuncu değiştirme çizgisi, masa hakemi tarafındaki kenar çizgisidir. Her takım kendi yedek oyuncu alanının bulunduğu taraftan oyuncu değişikliği yapar.

d. Yedek Oyuncu Alanları

Sahanın her iki tarafında, üç metre karelik boyutlarda, yedek oyuncu alanları vardır.

e. Oyun Süresi

- Üç set üzerinden oynanılan yağ satarım bal satarım oyunu iki seti alan takım tarafından kazanılmış sayılır. Setlerde 1-1'lik beraberlik olursa tekrar sayışma yapılır.
- Mola hakları 2 dakikadır. Takım kaptanı veya geleneksel oyun lideri oyun durduğu esnada hakeme işaret ederek mola hakkını kullanabilir.
- Ara dinlenme süreleri beş dakikadır.
- Isınma süreleri on beş dakikadır.

f. Takımların Oluşumu

- Geleneksel oyun takımları karma takımlar şeklinde oluşturulur.
- Bu karma takımlar 6 kız ve 6 erkek oyuncudan oluşur.
- Takımlarda oyuncu sayısı on ikiyi geçemez. Her takımın oyun lideri ve yardımcısı bulunur.
- Turnuvalar sırasında sahaya çıkacak olan en az altı oyuncu gerekir. Bulunamaması durumunda takım hükmen yenik sayılır. Yarışma esnasında 6 asil oyuncusundan bir ya da daha fazla oyuncusu sakatlanmış olan ve oyuncu değişikliği yapacak yedek oyuncusu bulunmayan takım hükmen yenilmiş sayılır.
- İlkokullar seviyesinde yağ satarım bal satarım müsabakaları altı oyuncunun 3'ü kız 3'ü erkek oyuncu olacak şekilde ayarlanır.

2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı II. Dönem Nisan Ayı Şehit Öğretmen Mustafa Saadettin Küçük İlkokulu 2. Sınıflar Arası Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği Seçmeleri “Yağ Satarım Bal Satarım” Oyunu.

g. Oyun Düzeni

- Saha seçimi, her iki takım kaptanının “Aldım verdim, ben seni yendim, alamazsın veremezsin sen beni yenemezsin”, şeklindeki karşılıklı ayak adımlama yöntemiyle (sayışmaları sonucunda) yapılır. Bundan sonra hakem her iki takım kaptanını yanına çağırarak yazı tura atışı yapar. Adımlama mesafesi 12-6 veya 9-3 numaralı oyuncu bölgeleri arasındır. Adımlama mesafesi boyunca her oyuncu bir defa yarım adım kullanabilir. Son olarak rakibinin ayağına basan oyun lideri oyuna önce başlama hakkı kazanır.

- Mendili alan takımın oyuncuları, 1 numaralı oyuncu bölgesinden başlayarak tek sayılı oyuncu bölgelerine yerleşirler. (1-3-5-7-9-11) Rakip takım (mendil bırakılan takım) oyuncuları 2 numaralı oyuncu bölgesinden başlayarak çift numaralı oyuncu bölgelerine yerleşirler (2-4-6-8-10-12). Elinde mendil olan oyuncu, elindeki mendili sallayarak koşu yolunda sekerek turlamaya başlar. Diğer oyuncular ise, “Yağ satarım bal satarım, ustam öldü ben satarım. Ustamın kürkü sarıdır, satsam on beş liradır. Zambak zumbak dön arkana iyi bak, zambak zumbak dön arkana iyi bak” şarkısını söylerler.
- Şarkının nakaratı eşliğinde oyuna başlayan takım oyuncusu elindeki mendili iki tur sonunda rakip oyuncunun arkasında yer alan bölgeye bırakmak zorundadır. Bunu yapamaz ise takımı bir puan kaybeder.
- Yine bu durumun tersi olan iki tur sonunda takım oyuncusu mendilini bırakamaz ise, oyun sırası rakip takıma geçer. Başhakem oyuncuların tur sayılarını sesle ve el işaretiyle gösterir.
- Oyun devam ederken arkasına mendil bırakılan oyuncuyu takım arkadaşları uyabilir.
- Herhangi bir takım oyuncusu oyunu yavaşlatmak amacıyla kasıtlı hareket edemez. Bu durumda hakem tarafından uyarılır. Uyarıları dinlemez ise sıra rakibe geçer ve bir puan ceza verilir.
- Mendili rakip oyunculardan birisinin arkasına bırakan oyuncu, iki tur koştuktan sonra yerine döner veya rakip oyuncu mendili fark edinceye kadar diğer oyunculara mendil bırakıyormuş gibi aldatma yapabilir. Bu şekilde en az iki turu tamamlayıp yerine geçebilir.
- Rakip oyuncu mendilin kendisine bırakıldığını fark ederek koşmaya başlaması iki turu kapsar. İki tur boyunca rakibi tarafından ebelenmezse takımı bir puan kazanır.
- Arka arkaya olmamak şartıyla aynı oyuncuya iki kez mendil bırakılabilir.
- 12 oyuncunun da sırayla oynamasıyla bir set tamamlanmış olur. En fazla sayı alan takım seti kazanır.

- Oyun ikinci turda tek numaraya yerleşen oyuncuların çift numaralı bölgeye, çift numarada yer alan oyuncuların tek numaralara yerleşmesiyle devam eder. Sayılarda eşitlik olması durumunda oyuna sıradaki oyuncu ile devam edilir. Takımlardan birisi iki sayı farkla öne geçene kadar set devam eder. Oyuna katılanlar oyun kurallarını bilmek ve kurallara uymak zorundadırlar.
- Oyun içerisinde centilmenlik oldukça önemlidir.
- Oyunda istem dışı düşen oyuncular için düşene vurulmaz prensibi uygulanır. Bu hak her oyuncu için bir defa uygulanır.

h. Oyuncu Değişikliği ve Uyulması Gereken Kurallar

- Yedek oyuncu sayısı 6'dır. Takımlar bir kez olmak üzere altı oyuncuyu da değiştirebilir.
- Oyuncu değişiklikleri kız ve erkek öğrenci sayıları her zaman eşit kalacak şekilde yapılır.
- Bir sette en fazla 6 oyuncu değiştirilebilir.
- Oyuncu değişimleri, ara verildiği zamanlarda geleneksel oyun liderinin talebiyle başhakem tarafından gerçekleştirilir.
- Aynı set içinde değişen oyuncu tekrar oyuna giremez.
- Yedek oyuncuların bekleme alanları bellidir ve orada beklerler.
- Oyun içerisinde meydana gelen yaralanmalar da hakem derhal oyunu durdurur ve sağlık ekibini çağırır.
- Her maçta bir kez olmak kaydıyla, sakatlanan oyuncunun yerine girecek oyuncu kalmamış veya takımının oyuncu değiştirme hakkı bitmiş ise 3 dakikalık bekleme süresi verilir.

i. Malzemeler

- Oyuncunun malzemeleri forma, şort, çorap, dizlik ve spor ayakkabısından oluşur.
- Takımların forma, şort, çorap vb. giysileri tek tip, uyumlu ve temiz olmalıdır.
- Ayakkabısız müsabakaya çıkılamaz. Ayakkabılar yumuşak, esnek ve topuksuz olmalıdır.
- Oyuncuların formaları 1'den 12'ye kadar numaralandırılmış olmalıdır.
- Numaralar formanın ön ve arka ortasında bulunmalıdır. Numara renkleri forma renklerine tezat olmalıdır.

- Numaraların boyu göğüste en az 10 cm, sırtta en az 15 cm olmalıdır. Numaraların yazıldığı bandın genişliği ise en az 2 cm'dir.
- Mendil 30 cm x 30 cm ebatlarında saten kumaştan imal edilmelidir. Tek renk olmalıdır.
- Oyuncuların oyun içerisinde sakatlanmasına sebep olacak malzemeler kullanılmamalıdır. Ayakkabılar oyuncuya avantaj sağlayacak şekilde kaymaz taban vb. kullanılmamalıdır. Oyuncular müsabaka esnasında küpe, kolye, künye, toka ve saat gibi kendilerine zarar verebilecek malzemeleri çıkartmak zorundadırlar.
- Oyuncular zarar görme riskini kabul etmek şartıyla gözlük veya lens takabilirler. Geleneksel oyun lideri on sekiz yaş altındakilere veli izin belgesi alarak oynamalarına izin verir.
- Oyunda söylenecek tekerleme:
Yağ satarım, bal satarım,
Ustam öldü, ben satarım.
Ustamın kürkü sarıdır,
Satsam on beş liradır.
Zambak zumbak
Dön arkana iyi bak.
Zambak zumbak
Dön arkana iyi bak.

k. Oyun Hakemleri

Yağ satarım bal satarım müsabakasını 1 başhakem, 1 masa hakeminden oluşan 2 kişilik hakem heyeti yönetir.

Başhakem

Müsabaka esnasında bütün yetkiler başhakemdedir, başhakem sahanın içinde hareketli olmalıdır, diğer hakemler yardımcı hakemlerdir. Kapalı ortamlar dışında süren müsabakalarda başhakem olumsuz hava şartları gibi nedenlerle erteleme yapabilir.

Masa Hakemi

Yan çizgiyle orta çizginin kesiştiği noktanın en az 1 m gerisinde bulunan masada oturur, müsabaka cetvelini yazar. Oyuncu değişikliklerini başhakeme bildirir.

2.9.6.2. Üçüncü Sınıflar Arası “Mendil Kapmaca” Oyunu

a. Oyun Alanı

Geleneksel çocuk oyunları genelde okul ihataları içinde ve kapalı spor salonlarında oynanabilir.

b. Saha Ölçüleri

Oyunun saha ölçüleri 40 m x 20 m veya 28 m x 15 m ebadında bir dikdörtgen olmalıdır.

c. Oyun Alanının Ölçüleri

Oyun alanı dikdörtgen şeklindedir bu dikdörtgenin kısa kenarı 20 m veya 15 m, uzun kenarı 40 m veya 28 m'dir.

d. Tarafsız Bölge

Oyun alanının orta kısmında ki bölgeye tarafsız bölge denir. Daire şeklinde olan bu bölgenin çapı 3,60 cm'dir. Bu alanda oyuncular hakeme ve birbirlerine dokunamazlar. Tarafsız bölge içerisinde mendili önce alan oyuncu dokunulmaz olur. Bu bölge içinde rakip oyuncunun karşı takımın oyuncusuna dokunması yasaktır. Bu kuralı ihlal ederse elenir. Rakibinden önce mendili kapan oyuncu, bölgeden çıkana dek beklenir. Mendili kapan oyuncu tarafsız bölgede istediği gibi hareket eder, bu esnada tarafsız bölge çizgisine basarsa ya da ayağının birisi dışarı çıkarsa ebelenemez. Ancak iki ayağı da çizginin dışına çıkarsa karşı taraf oyuncusu rakibini kovalayabilir. Bu sırada rakip oyuncuyu aldatma hareketleri yapılabilir.

e. Oyun Çizgileri

Masa hakemi tarafındaki kenar çizgisidir. Her takım kendi yedek oyuncu alanının bulunduğu taraftan oyuncu değişikliği yapar. Uzun kenarlara kenar çizgisi, kısa kenarlara dip dizgi denir. Orta çizgi, iki uzun kenarın orta noktalarını birleştiren

çizgidir. Sahadaki bütün çizgiler 5 cm kalınlığındadır. Masa hakeminin bulunduğu bölgenin sağında ve solunda yedek oyuncu alanları bulunur.

f. Oyun Süresi

- Her oyuncu için 30 sn hücum süresi vardır.
- Mendili tutan hakem ayağını yere vurur, eş zamanlı olarak düdüğünü çalar. Böylece, hakem elindeki mendili tutarak 30'dan geriye doğru yüksek sesle saymaya başlar, Sıfıra gelindiğinde hücum süresi sona ermiş olur. İstenildiği takdirde kronometrede kullanılabilir.
- Üç set üzerinden oynanılan yağ satarım bal satarım oyunu iki seti alan takım tarafından kazanılmış sayılır. Setlerde 1-1'lik beraberlik olursa tekrar sayışma yapılır. Daha sonra son set oynanır ve 2-1 serisini yapan takım kazanır.
- Her takımın 2 dakika mola hakkı bulunur. Molaları oyun lideri hakemden ister. Duraklama esnasında molalar kullanılır.
- Set aralarındaki dinlenme süresi 5 dakikadır.
- Kaza ve yaralanmalarda hakem oyunu durdurur ve sağlık ekibini çağırır.
- Müsabaka boyunca bir kez olmak kaydıyla, sakatlanan oyuncunun yerine girecek oyuncu kalmamış veya takımının oyuncu değiştirme hakkı bitmiş ise 3 dakikalık bekleme süresi verilir.
- Takımların müsabaka öncesi ısınma süreleri 10 dakikadır.

g. Takımlar Nasıl Oluşturulmalıdır?

- Geleneksel oyun takımları karma takımlar şeklinde oluşturulur.
- 14 oyuncudan oluşan bu takımlar 5 kız öğrenci 5 erkek öğrenci olacak şekilde gurup lideri olan öğretmen tarafından belirlenir. 4 öğrenci yedektir, bunların 2'si kız 2' si de erkek olmalıdır.
- Takımlarda oyuncu sayısı 14'ü geçemez. Her takımın geleneksel oyun lideri ve yardımcısı bulunur.
- 10 oyuncuyla sahaya çıkmak zorunludur. 10 oyuncudan az olunması durumunda takım elenir.
- Bu oyundaki takımlarda 10'ar öğrenci bulunur. Öğrenciler kız ve erkek olmalarına göre eşit oranda bulunurlar.

2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı II. Dönem Nisan Ayı Şehit Öğretmen Mustafa Saadettin Küçük İlkokulu 3. Sınıflar Arası Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği Seçmeleri “Mendil Kapmaca” Oyunu.

h. Oyun Düzeni

- Takım kaptanları karşılıklı olacak şekilde adımlama yaparlar. Takım kaptanları “Aldım verdim, ben seni yendim, alamazsın veremezsin sen beni yenemezsin.” tekerlemesi eşliğinde birbirlerine doğru adım atarlar. Bundan sonra hakem her iki takım kaptanını yanına çağırarak yazı tura atışı yapar. Takım kaptanları sayışmada yarım adım kullanabilirler. Rakibinin ayağına ilk basan sayışmayı kazanmış olur.
- Sayışmayı kazanan oyuncu takımı için savunma ya da hücum tercihinde bulunur. Bu durum hakeme bildirilir. Sayışmayı kazanan takımın oyuncusu hücum yapma hakkını seçerse oyun süresinin bitimine kadar mendili almak durumundadır.
- Hücum oyuncusu tarafsız bölgeye girdiğinde masa hakemi kronometresini çalıştırır. 30 sn süresince hücum takımının oyuncusu mendili alamazsa elenme durumuna gelir.
- Takımlarda asil durumda yer alan oyuncular masa hakeminin gerisinde bulunan çizginin gerisinde geleneksel oyun liderinin belirlediği düzende sıralanırlar.
- Öğretmen oyuncuların sahaya dizilişini dilediği gibi yapar.
- Oyuna katılacak oyuncu hakemin yanında bulunan çıkış alanına gelir.

- Orta hakem ayağını yere vurup, düdüğü çalar ve iki takım oyuncularını bundan sonra çıkabilirler.
- Her takım için atak süresi otuz saniyedir.
- Hakemin çıkış işaretiyle süre başlar. 30 saniye tamamlanmadan oyunculardan biri mendili alıp kendi yarı alanındaki dip çizgiden mendil ile birlikte geçmek zorundadır.
- Oyuncu kurallar dahilinde mendili kapıp, düşürmeden kendi sahasındaki çizgiyi geçerse 1 puan kazanır. Böylece rakip oyuncuda oyun dışı kalır.
- Oyuncu mendili kaptıktan sonra 30 saniyelik sürede çizgiyi geçmek zorundadır.
- Hücum oyuncusu elenmemek için rakip oyuncuyla beraber 30 saniyede mendili kapması gerekir. İkisi de mendili kapmazsa hücum oyuncusu elenir.
- Mendili alan oyuncu ebelenirse, oyun dışı kalır ve set boyunca oyuna giremez. Rakip takım 1 puan kazanır. Mendil mücadele sırasında yere düşerse hiçbir takıma ait olmaz, yani mendili hangi takım oyuncusu yerden kaparsa o takım hücum hakkı kazanır ve mücadele böylece devam eder.
- Ebeleme yapılırken sadece el ile dokunma şeklinde olmalıdır. Sert şekilde rakibe vurulmaz ya da çelme takılmaz. Ebeleme 2 kez yapılamaz.
- Mendili almış olan oyuncuya kasti olarak sert bir şekilde vuran oyuncu oyun dışı kalır. Bu kararı başhakem verir.
- Müsabaka esnasında hakemin işaretiyle oyuna başlayan oyunculardan her ikisi de kendi dip çizgileri dışında herhangi bir yerden oyun alanını terk edemez. Oyun alanını terk eden oyuncu oyun dışı kalır, sayıyı rakip takım alır.
- Her sette bir defa olmak üzere mendili kapamayan oyuncu yere düşerse rakibi ebeleme yapamaz. Bu kural her sette bir defa uygulanır. Aynı oyuncu ikinci kez düşerse ebelenir.
- Başhakemin kararı ile centilmenlik dışı aldatma hareketi yapan oyuncu atılır.
- Yarışma esnasında oyunculardan birisi tek kalırsa; bu oyuncuya her koşudan sonra 30 saniye dinlenme süresi verilir.
- Oyun sonunda rakip takımın 10 oyuncusunu da oyun dışı bırakan takım seti kazanır.
- Rakip takımlardan her iki oyuncunun da mendili eş zamanlı tutmaları durumunda başhakem mendili alma hakkını hücumda bulunan takım oyuncusuna verir.
- Tarafsız bölgede rakibe ve hakeme çarpan oyuncu elenir.

i. Oyuncu Değişikliği ve Uyulması Gereken Kurallar

- Oyuncu değişiklikleri kız ve erkek öğrenci sayıları her zaman eşit kalacak şekilde yapılır.
- Bir sette en fazla 4 oyuncu değiştirilebilir.
- Oyuncu değişimleri ara verildiği zamanlarda geleneksel oyun liderinin talebiyle başhakem tarafından gerçekleştirilir.
- Aynı set içinde değişen oyuncu tekrar oyuna giremez.
- Yedek oyuncuların bekleme alanları bellidir ve orada beklerler.
- Oyun içerisinde meydana gelen yaralanmalar da hakem derhal oyunu durdurur ve sağlık ekibini çağırır.

k. Malzemeler

- Takımların şort, çorap, forma vb. giysileri tek tip uyumlu ve temiz olmalıdır.
- Ayakkabısız müsabakaya çıkılamaz. Ayakkabılar yumuşak esnek ve oyuncuya zarar vermeyecek şekilde olmalıdır.
- Takımdaki yarışmacıların formalarının üzerine hem ön tarafta hem de arka tarafta olacak şekilde 1'den 14'e kadar numaralar yazılmış olmalıdır.
- Formaların üzerine yazılacak olan numaralar belli ölçüler dahilinde olmalıdır. Formanın Ön taraftaki numaranın boyu 10 cm den az, arka tarafındaki numaranın boyu ise 15 cm'den az olmamalı ve kullanılan bandın genişliği de 2 cm'den az olmamalıdır. Oyundaki mendiller mutlaka saten kumaştan desensiz, tek renk olacak şekilde 30x30 cm boyutlarındadır.
- Takımdaki yarışmacılara fiziksel zarar verebilecek malzemelerden sakınılmalıdır. Ayakkabılar oyuncuya avantaj sağlayacak şekilde kaymaz taban vb. kullanılmamalıdır. Aksesuarların öğrencilere zarar verme ihtimaline karşı yarışmaya katılan çocukların aksesuar kullanmamaları gerekir.
- Çocuğun oyunu tamamlayabilmesi için gerekli olan gözlük ve lens gibi cihazlar ancak öğrencinin zarar görme riskini kabul etmesi durumunda kullanılabilir.

l. Oyun Hakemleri

Mendil kapmaca müsabakasını 1 başhakem, 1 masa hakeminden oluşan 2 kişilik hakem heyeti yönetir.

Başhakem

Müsabaka esnasında bütün yetkiler başhakemdedir, başhakem sahanın içinde hareketli olmalıdır, diğer hakemler yardımcı hakemlerdir. Kapalı ortamlar dışında süren müsabakalarda başhakem olumsuz hava şartları gibi nedenlerle erteleme yapabilir.

Masa Hakemi

Masa hakemi orta saha çizgisinin merkezinden yaklaşık 7 m uzaklıktaki masada oturarak yarışmanın puanlarını yazar ve oyuncu değişikliği yapan takımları başhakeme söylemekle yükümlüdür.

2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı II. Dönem Mart Ayı Serik İlçesi 4. Sınıf Birincileri Arasında Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği Seçmeleri “Tombik” Oyunu.

2.9.6.3. Dördüncü Sınıflar Arası “Tombik” Oyun Kuralları

a. Oyun Alanı

- Geleneksel çocuk oyunları genelde okul ihataları içinde ve kapalı spor salonlarında oynanabilir.
- Oyunun saha ölçüleri 40 m x 20 m veya 28 m x15 m ebadında dikdörtgen olmalıdır.
- Sahanın tam ortasında 3,60 m çapında, ortasında tombik taşlarının dizileceği 30 cm x 30 cm ölçülerinde kare alan bulunan dairedir. Bu alana oyun başladığında ebe olan takım oyuncuları giremez.
- Orta dairenin bulunduğu yerden 7 m uzaklıkta atış çizgisi bulunur. Bu çizgi 2 m uzunluğunda 5 cm kalınlığındadır.
- Kenar çizgileri uzun, dip çizgi kısadır.

- İki uzun kenarı karşılıklı birleştiren çizgi orta çizgidir.
- Sahadaki tüm çizgilerin enleri 5 cm'dir .
- Masada bulunan hakemin her iki tarafında yedek oyuncuların yer aldığı alanlar bulunur.

b. Oyun Süresi

- Oyun süresi sınırsızdır. 5 setin 3'ünü kazanan takım oyunu da kazanmış olur. Setlerde beraberlik olursa tekrar sayışma yapılır ve bir set oynanır.
- Takımlar her set için takımlar, geleneksel takım liderinin hakeme işaretiyle birlikte 2 dakika mola hakkına sahiptir.
- Ara dinlenme süreleri beş dakikadır.
- Isınma süreleri on beş dakikadır

c. Takımların Oluşumu

- Karma takım olacak şekilde kız-erkek şekilde ayarlanır ve oluşturulur.
- 10 oyuncudan oluşan bu takımlar 3 kız öğrenci, 3 erkek öğrenci olacak şekilde grup lideri olan öğretmen tarafından belirlenir. 4 Öğrenci yedektir, bunların 2'si kız 2' si de erkek olmalıdır.
- Hükmen mağlup olmamak adına her takım sahaya 6 oyuncu ile çıkar.
- Sahaya çıkan 6 oyuncunun 3'ü erkek, 3'ü kız olmak zorundadır.

2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı II. Dönem Mart Ayı Serik İlçesi 4. Sınıf Birincileri Arasında Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği Seçmeleri “Tombik” Oyunu.

d. Oyun Düzeni

- Takım kaptanları karşılıklı olacak şekilde adımlama yaparlar. Takım kaptanları “Aldım verdim, ben seni yendim, alamazsın veremezsin sen beni yenemezsin” tekerlemesi eşliğinde adım atarlar. Bundan sonra hakem her iki takım kaptanını yanına çağırarak yazı tura atışı yapar. Takım kaptanları sayışmada yarım adım kullanabilirler. Rakibinin ayağına ilk basan sayışmayı kazanmış olur.

e. Set Kazanmak

- Hücum yapan takım ortada bulunan tombiği (dokuztaşı) ateş yaparak vurur daha sonra savunma takımı, rakip takımı topla vurmaya çalışır, kurallar çerçevesinde dokuz yüz metre karelik saha ortasındaki kare alana taşları tekrar dizerlerse bir set kazanmış olurlar.
- Savunma yapan takım, hücum takımının oyuncularının tamamını saha ortasına taşlar dizilmeden vurursa bir set kazanmış olur.
- Hücum takımı atış yapılacak çizginin bir metre gerisinden forma numaraları küçükten büyüğe doğru olacak şekilde dizilirler. En küçük numaradan hücum

yapılacak çizginin önüne gelirler ve topu taşlara fırlatırlar. Dokuztaşı vuramayan oyuncu bulunduğu sıranın sonuna geçer 2. atış için beklemeye başlar.

- Hücüm takımının oyuncuları sırasıyla ilk atış haklarını kullanırlar. Hiçbir oyuncu taşları vuramazsa ikinci tur atışları başlar. Her bir oyuncu iki atış hakkına sahiptir. Fakat bu atışlar art arda yapılamaz.
- Oyuncular atış çizgisine basmamaya dikkat eder. Çizgi ihlali olursa taşlar devrilse dahi yapılan atış geçersiz olur. Hücüm yapan oyuncu hakkını kaybetmiş sayılır.
- Atışlar hakem işaretiyle başlar. İşaretten önce atış yapılırsa geçersiz sayılır. Sıra bir sonraki oyuncuya geçer.
- Hücüm yapan takım oyuncuları atış haklarının ikisini de kullandığı halde tombiği devirememişler ise rakip takım seti kazanır.
- Taşlar yıkıldıktan sonra hücüm takımının öğrencileri ne olursa olsun savunma takımının hakkı olan topa dokunamaz. Oyuncular topa dokunursa oyun dışı kalır. Aynı durum topa vurulduğunda da geçerlidir ve bu oyuncuların yerine yedek oyuncu giremez.
- Taşlar vurulup oyun başladığında saha ortasında bulunan tarafsız bölgeye sadece savunma takımı girip çıkabilir. Atışlar sırasında top tarafsız bölgede kalırsa hakem tarafından oyun durdurulur. Bu esnada taş dizilemez ve hakem topu savunma oyuncusuna verir.
- Hücüm takımı dokuztaşı devirdikten sonra geleneksel takım kaptanı taşları yasak bölgede orantılı şekilde dağıtır. Taşlar dağıldıktan sonra takım kaptanı da diğer oyuncular gibi bölgeyi terk eder. Hücüm takımının takım kaptanı dahil tüm oyuncuları bundan sonra yasak bölgeye giremez. Oyun esnasında her iki takım oyuncuları da dokuztaşı gizleyemez. Taşları gizleyen öğrenci oyundan ihraç edilir.
- Set başlangıcından set bitimine değin dizilmiş durumdaki taşları savunma takımı oyuncuları kasıtlı olarak deviremez.
- Bu fiili gerçekleştiren oyuncu olursa hakem oyunu durdurur. Bu oyuncuya iki dakika cezası verir. Hücüm yapan takım oyuncuları tarafsız bölgede bulunan tombik taşlarını buldukları dairenin dışına çıkaramaz. Bu eylemi yapan oyuncu da iki dakika ceza alır.
- Taşlar vurulup oyun başladıktan sonra hücüm takımının oyuncuları tarafsız bölgede taşları dizebilmek için ayaklarıyla bu taşları yanaştırabilirler. Taşları dizebilmek için kendi oyuncularının önüne baraj kurabilirler.

f. Hücüm Süresi

Hücüm süresi savunma takımı oyuncularının herhangi birinin topu eline almasıyla başlar. Paslaşabilir, topu kendi takım oyuncusuna aktarabilir ve son olarak hücüm atışı yapmak zorundadır. Toplam hücüm süresi bir dakikayı geçemez.

g. Hücüm Atışı

Savunma takım oyuncularından herhangi birisinin, hücüm takımı oyuncularından herhangi birisini ebelemek amacıyla topu fırlatmasıdır.

- Savunma takımı hücüm atışını hakemin işaretiyle birlikte bir dakikada tamamlamak zorundadır. Bunu gerçekleştiremez ise hakem müsabakayı durdurma kararı verir. Savunma takımına 1 ceza puanı verir. İki ceza puanı alan takım bir taş koyma cezasıyla cezalandırılır. Daha sonraki ihlallerde yine bir taş koyma cezası verilir.
- Ebe takım oyuncuları üç adım kuralına uymak zorundadır. Üç adım kuralına uyduğu sürece saha çizgileri içerisinde istediği kadar top sürebilir, paslaşabilir, hücüm için atış yapabilir, ya da isterse topu sürebilir. Oyuncu üç adım kuralını ihlal ederse iki dakika cezası alır. İki dakika cezası alan oyuncu hakemin işaretini kendi takımının bulunduğu yedek oyuncu alanında geçirir. Oyun içerisinde iki dakika cezası alan oyuncu topu hakeme teslim eder. Hakem bu oyuncunun takım arkadaşlarından birisine topu vererek oyunu devam ettirir.
- Oyuncuların yapacağı atışlar tek ya da çift elle yapılabilir.
- Setler bittikten sonra savunma ve hücüm takımları yer değiştirirler.

2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı II. Dönem Mart Ayı Serik İlçesi 4. Sınıf Birincileri Arasında Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği Seçmeleri “Tombik” Oyunu.

h. Topla Oynanırken

- Savunma takımı topu rakip oyuncuyu oyun dışı bırakmak için atar.
- Savunma oyuncusu topu sektirerek atabilir.
- Savunma takımı rakip oyuncuya topu atarken centilmenlik kuralları içerisinde atmalıdır. Bu durumu ihlal eden oyuncu olursa hakem bir defaya mahsus uyarır. Aynı oyuncu topu rakip oyuncuya kasıtlı olarak tekrar atar ise hakem tarafından ihraç edilir.
- Açık alanlarda veya kapalı spor salonlarında hakem tarafından kenar çizgilerin bulunduğu yere yedek toplar konulur. Takımların oynadığı top saha dışına çıktığı anlarda hakem bu yedek toplardan birini kullanır. Top nereden çıkmış ise oradaki yedek top alınır.

i. Oyuncu Değişikliği ve Uyulması Gereken Kurallar

- Oyundan ne kadar kız öğrenci çıkıyorsa o kadar kız öğrenci girer. Yine ne kadar erkek öğrenci çıkıyorsa o kadar erkek öğrenci girer.
- Her takım dört oyuncu değiştirebilir.

- Oyunun durduğu zamanlarda geleneksel oyun lideri başhakeme oyuncu değişikliği isteğinde bulunabilir.
- Değiştirilen oyuncu o set içerisinde tekrar oyuna giremez.
- Yedek oyuncuların alanı bellidir. Bu oyuncular kendileri için belirlenmiş olan bu alanın dışarısına çıkamazlar ve burada beklerler.

k. Geleneksel Oyun Lideri ve Takım Kaptanı

- Savunma ve hücum takımları için bir takım kaptanı belirlenir. Bu oyuncunun göğüs numarası 40 cm uzunlukta 3 cm eninde karelik bir şerit ile işaretlenir. Oyun içerisinde takım kaptanı bu şerit ile tanınır.
- Her takım kaptanı müsabaka cetveline imza atar ve oyuna başlamak için yapılacak adımlamada takımını temsil eder.
- Geleneksel oyun liderleri takımlarından sorumludur. Müsabaka başlamadan önce oyuncuların isim listesini masa hakemine verir, müsabaka boyunca kendi takımına planlama yapar, başhakeme öğrencileri değiştirme isteğinde bulunabilir.
- Geleneksel oyun liderleri müsabakaların çocukların en büyük öğrenme amacı olan ve onlar için çok şey ifade eden bir oyun olduğunu unutmamalıdır. Hem kendi takım oyuncularına hem de rakip oyunculara aşığılayıcı, kırııcı ifadeler kullanamaz. Takımına taktiklerini bağırarak vermemelidir.
- Centilmenlik kurallarının dışarısına çıkan oyun liderleri saha dışına atılır. Bunun yerine takım kaptanı oyuna liderlik eder.
- Her takım için o takım oyuncularının davranış ve disiplinlerinden geleneksel oyun liderleri ve takım kaptanı sorumludur.
- Müsabaka içerisinde takım kaptanı sakatlanır veya oyundan atılır ise geleneksel oyun lideri bir başka oyuncuyu takım kaptanı tayin eder.
- Takım kaptanı tıpkı geleneksel oyun lideri gibi mola ve oyuncu değişikliği talebini hakeme bildirebilir.

l. Malzemeler

- Her takımın oyuncuları sakatlığa neden olmayacak spor ayakkabı, çorap, dizlik, dirseklik, şort, forma giyer.

Yürütölen bu müsabakalar okul, ilçe, il protokollerine, öğretilen ve velilerin katılımına açık düzenlendiği için forma ve şortlar tüm takım oyuncularında

temiz ve aynı olacak şekilde ayarlanır.

- Oyuncuların giydiği ayakkabılar hafif, esnek, lastik ve topuksuz olmalıdır. Bu durum öğrencilerin oyun içerisinde sakatlanmamaları içindir. Müsabaka başlamadan önce hakem tarafından kontrol edilir.
- Formalar birden ona kadar numaralandırılır.

m. Süre Hakemi

Müsabaka başlamadan oyuncuların ısınmalarını, devre arası sürelerini, müsabaka devam ederken mola sürelerini, topu elde tutma süresi olan bir dakikayı ve iki dakika ceza sürelerini kontrol eder.

n. Çizgi Hakemleri

Hücum yapan takım oyuncularının çizgi ihlallerini kontrol ederler. Müsabaka içerisinde hücum oyuncularının ya da savunma oyuncularının herhangi biri kenar çizgisini ihlal ederse bayrak kaldırarak başhakemi uyarırlar. Orta hakemin pozisyonlara uzak olduğu pozisyonlarda oyun kuralları içerisinde oluşan her durumu bayrak kaldırarak başhakeme bildirirler.

o. Sarı Kart, Kırmızı Kart

Sarı Kart: Geleneksel oyun lideri bulunduğu yerden kalkar, centilmenlik dışı hareketlerde bulunur ise sarı kart ile cezalandırılır. Olumsuz hareketlerine devam eder ise bu kart gösterilir.

Kırmızı Kart: Geleneksel oyun lideri şiddet içeren rencide edici hareketlerde bulunur ise başhakem tarafından bu kart gösterilir.

Geleneksel çocuk oyunları oyun şenliklerinin öneminin anlaşılmasını ve bu oyunların yaygınlaştırılıp, devamlılık kazanması açısından örnek oluşturan Antalya il örneği bu amaçla üçüncü yılına ulaşmıştır. Eğitim-öğretim faaliyetinin temel taşı olan "oyun" böylece gerçek amacına ulaşabilmektedir.

2.10. İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Kültürel Öğeler

UNESCO tarafından yayınlanan dünya kültürel miraslarının listesinde yer alabilmek adına, “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun” (No: 5448) ile bu durum Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilmiştir. Bu sözleşmede aşağıda yer alan 12 kültürel öğe miras kabul edilmiştir. (http://www.unesco.org.tr/dokumanlar/somut_olmayan_km/SOKM_TR.pdf).

1. Meddahlık Geleneği (2008)
2. Mevlevi Semah Törenleri (2008)
3. Âşıklık Geleneği (2009)
4. Karagöz (2009)
5. Nevruz
6. Geleneksel Sohbet Toplantıları (Yaren, Barana, Sıra Geceleri ve diğer, (2010)
7. Alevi-Bektaşî Ritüeli Semah (2010)
8. Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali (2010)
9. Geleneksel Tören Keşkeği (2011)
10. Mesir Macunu Festivali (2012)
11. Türk Kahvesi ve Geleneği (2013)
12. Ebru: Türk Kâğıt Süsleme Sanatı (2014)

UNESCO tarafından tescillenen bu öğeler tamamen Türk kültürüne ait özelliklerdir. Somut olmayan kültürel miras, yaşamaya devam eden nesilden nesile aktarılan becerileri, bilgiyi içermesi, temsil edilebilmesi yönünden topluma ışık tutar. Ayrıca toplum için bir gelir kaynağı ve yönetimlere yardımcı bir unsurdur (Oğuz, 2003: s6)

İlkokul Sosyal Bilgiler dersinde de kazanım olarak öğrencilere verilmesi gereken kültürel öğelere bakıldığında; kendisine ait milli kültür öğelerini " Geçmişin ipuçları" konu başlığı altında öğrencilere takılar, bağlama ibrik, radyo, kömürlü ütü, kandil, sahan (kapaklı tabak), heybe tanıtılmaktadır. Anıları saklamanın ve korumanın önemi anlatılır.

Örnek olay olarak ders kitabı, milli kültür öğelerini öğrencilere, düğün merasimi ve bu merasimde konuklara ikram edilen geleneksel yemekler şeklinde tanıtır.

Kültüre ait öğeler günümüze gelene kadar bazı değişikliklere uğrayabilir. Bu kazanımın aktarılmasında öğrencilere karşılaştırma etkinlikleri verilmiştir. Ayrıca milli bayramlardan nevruz, birlik ve beraberlik için yapılan yayla şenlikleri, bayramlaşmanın ve büyükleri ziyaretin önemi, dini bayramlar Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş yılları ilkokul 4. sınıf sosyal bilgiler kitabında öğrencilere konu olarak verilmiştir.

Tarihte Türklerin yaygın olarak oynadığı oyunlar (spor müsabakaları) cirit, minder güreşi, yağlı güreş, meddah, Hacivat ile Karagöz şeklinde öğrencilere tanıtılmıştır.

Sonuç olarak, dünya mirasında yerini almış olan; Karagöz Hacivat gösterimleri, bahar ayının gelişini müjdeleyen nevruz bayramı, geleneksel düğün, nişan, kına geceleri, her yıl Edirne Dualı Çayır da düzenlenen Kırkpınar Yağlı Güreşleri, düğünlerde pişirilen geleneksel keşkek ilkokul 4. sınıf seviyesinde de öğrencilere kazanım olarak aktarılmaktadır.

2.11. İlgili Araştırmalar

Kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi araştırmacılar tarafından değişik yönleriyle incelenmiştir. Melanlıoğlu, D. (2010) araştırmasında kültür aktarımını Türkçe Eğitim Programı yönünden değerlendirmiş ve sonuç olarak,

1. Türkçe programları, eğitim programı ve öğretim programı olarak ikiye ayrılmalı, öğretim programında Türkçe dersinin gereği olarak öğrenciye aktarılacak bilgiler, konular, üniteler, temalar, kültür unsurları vb. eğitim programlarında ise öğrencinin kazanacağı beceriler yer almalıdır.
2. Hangi sınıf düzeyinde hangi kültür unsurlarının aktarılacağı tespit edilmeli ve Türkçe dersi öğretim programında sınıf seviyelerine göre kültür unsurlarının belli bir sistem içerisinde dağılımı yapılmalıdır.
3. Eğitim programlarında kültür aktarımının hangi materyallerle ve ne tür etkinliklerle yapılacağına dair açıklamalara yer verilmeli, örnek uygulamalarla öğretmene rehberlik edilmelidir.

4. Ders kitapları hazırlanırken Türk kültürünü yansıtacak metinler özenle seçilmelidir. Seçilen metinler görsel ve işitsel materyallerle desteklenmelidir.

5. Ders kitaplarında Türk kültür unsurlarını aktarabilecek nitelikte olan Türkiye dışındaki Türklere ait edebi eserlere de yer verilmelidir. Önerilerinde bulunmuştur.

Sertkaya, K. (2010) II. Kademe Sosyal Bilgiler dersinde kültür aktarımı ve kültürel kimlik gelişimini incelemiştir. Buna göre “İlköğretimdeki diğer dersler incelendiğinde kültür aktarımının en verimli sağlandığı dersin Sosyal Bilgiler dersi olduğu görülmektedir. Diğer derslerde daha çok kendini tekrar eden temel bilgilerin öğretimi gerçekleştirilirken Sosyal Bilgiler dersinde hem var olan kültür hem de değişip gelişen kültür birlikte aktarılır, kültür bu dinamik yönü ile de işlenmiş olur.” Bulguya göre Sosyal Bilgiler Dersi kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesinde en önemli ders olarak görülmüştür.

Ünlü, İ. (2012) araştırmasında Sosyal Bilgiler öğretim programında kültür aktarımı konuları öğretiminin yeterlik düzeyini incelemiş 6-7-8. sınıflar düzeyinde ölçekler uygulanmış “Öğretmenlerin kültürel aktarım yeterlik ölçeğine bağlı olarak verdikleri cevaplardan elde edilen bu sonuçların öğrenci başarılarıyla da bir paralellik gösterdiği söylenebilir” sonucu ortaya çıkmıştır.

Kültür aktarımı konusu araştırmacılar tarafından değişik yönleriyle araştırılmış olup, Bulut, M. (2013) Türkçe eğitimi ve öğretiminde dil ve kültür aktarımı aracı olarak atasözleri ve deyimleri incelemiştir. Dil öğretiminde Türk Lehçelerinde yer alan atasözlerinin ifade biçimleri araştırıldığı gibi kültür aktarımında, ana dili öğretiminde atasözleri ve deyimler önemli rol oynamaktadır. Millî, ahlâkî ve kültürel değerler atasözleri ve deyimler vasıtasıyla kolaylıkla özümsetilebilmektedir sonucu ortaya çıkmıştır.

Gülüm ve Ulusoy (2008) “Sosyal Bilgiler Dersinde göç konusunun işlenişinde halk türkülerinin kullanılması Sosyal Bilgiler dersinde kültürel bir unsur olan göç konusunun öğretimi amacıyla yine kültürel bir öge olan halk türkülerini kullanmışlardır. Türkülerin derslerin işlenişinde öğrencilerin ilgisini çektiği sonucuna ulaşılmıştır.

III. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, çalışma grubuna, veri toplama araçlarına, verilerin toplanmasına, verilerin toplanmasında uygulanan etik sürece, verilerin analizine, araştırmanın araştırmacıya kazandırdıklarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılarak gerçekleştirilen betimsel bir durum araştırmasıdır. Nitel araştırmalar, Yıldırım ve Şimşek (2005) tarafından “Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlanmıştır. Bağlamlar, durumların etkileşiminin, insan ilişkilerinin ve diğer faktörlerin belirleyicisidir (Cohen, Manion ve Morrison, 2007, s.253). Araştırma bütüncül çoklu durum desenindedir. Bu desende birden fazla durum söz konusudur, ancak ele alınan her bir durum kendi içinde alt birimlere ayrılarak çalışılabilir (Yıldırım ve Şimşek 2005, s.292).

Araştırmada, verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır ve veri toplama yöntemi; yarı yapılandırılmış bireysel görüşme ve doküman analizidir.

Kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi günümüz eğitim sisteminde kazanım olarak yerini almıştır. Bu amacın gerçekleştirilmesi, gelecek nesillerin topluma adaptasyon sürecini hızlandıracak ve millet olabilmenin temel taşlarından kültüre uyum gerçekleşecektir. Araştırmada bu amacın ilkökul 4. sınıfta ne kadar gerçekleştirilebildiği sorusuna cevap aranmıştır. Açık uçlu sorular öğrenci, öğretmen, veli ve idarecilere sorulup, görüşme kayıtları yapılmıştır.

Bu araştırma kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi hakkında yöneticilerin, öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin görüş, öneri ve beklentilerinin

tespit edilmesi amacıyla bütüncül tek durum deseninde nitel araştırma yöntemiyle hazırlanmış bir çalışmadır.

3.2. Araştırma Grubu

Araştırma, bütüncül tek durum desenine uygun olarak Antalya ili Serik ilçesinde bulunan Çandır Şehit Öğretmen Mustafa Sadettin Küçük İlkokulu'nda gerçekleştirilmiştir. Bu okulda görevli 2 yönetici, 10 sınıf öğretmeni, 4/B sınıfında bulunan 12 öğrenci (8 Öğrenci ikamet bölgesinde, 4 öğrenci değişik illerden) ile bu öğrencilerin 12 velisi yer almaktadır.

Araştırmaya katılan veli, öğretmen, öğrenci ve yöneticiler gönüllülük esasına göre seçilmiştir. Araştırmanın evrenindeki tüm yöneticilere ve öğretmenlere ulaşılmıştır. Araştırmaya 4/B sınıfında bulunan 12 öğrencinin ve bu öğrencilerin 12 velisinin tamamı katılmıştır. Araştırmada belirlenen veliler ve öğrenciler kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu bu ölçütlere uyan ve çalışmaya gönüllülük esasına göre katılan 2 okul yöneticisi, 10 sınıf öğretmeni, 12 öğrenci (8 Öğrenci ikamet bölgesinde, 4 öğrenci değişik illerden) ve 12 veli oluşturmaktadır.

Katılımcılara görüşme öncesi kodlama yapılacağı, isim belirtilmeyeceği söylenmiştir. Öğrenci, öğretmen, veli ve yöneticiler, Y; yönetici, Öğrt; öğretmen, Ö; öğrenci, V; veli şeklinde kısaltma yapılarak kodlanmıştır. Araştırmaya katılan yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin bireysel yönden incelenmesi ve hassasiyetleri önceden belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan yöneticilerle ilgili bireysel özellikler tablo 3.1'de aşağıda verilmiştir.

Tablo 3.1. *Araştırmaya Katılan Yöneticilere İlişkin Veriler*

Yöneticiler	Cinsiyet	Kıdem	Yaş	Çalışma Yılı	Katıldığı Alan
Y1	Erkek	2/2	40	17	Bireysel Görüşme
Y2	Erkek	3/1	37	15	Bireysel Görüşme

Araştırmaya katılan yöneticilerin ikiside erkektir. Yöneticilerden birisi 40, diğeri 37

yaşındadır. Kıdem yılı olarak birinci ve üçüncü derecededirler. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bireysel özellikleri tablo 3.2.'de verilmiştir.

Tablo 3.2. *Araştırmaya Katılan Öğretmenlere İlişkin Veriler*

Öğretmenler	Cinsiyet	Kıdem	Yaş	Çalışma Yılı	Katıldığı Alan
Öğrt.1	Erkek	1/4	58	36	Bireysel Görüşme
Öğrt.2	Erkek	1/4	47	25	Bireysel Görüşme
Öğrt.3	Kadın	4/2	46	15	Bireysel Görüşme
Öğrt.4	Kadın	5/2	37	17	Bireysel Görüşme
Öğrt.5	Kadın	6/3	30	8	Bireysel Görüşme
Öğrt.6	Kadın	7/3	29	7	Bireysel Görüşme
Öğrt.7	Erkek	3/2	37	14	Bireysel Görüşme
Öğrt.8	Kadın	5/3	37	17	Bireysel Görüşme
Öğrt.9	Erkek	1/4	49	27	Bireysel Görüşme
Öğrt.10	Kadın	4/2	46	25	Bireysel Görüşme

Araştırmaya katılan 10 öğretmenden 4'ü erkek 6'sı kadındır. Öğretmenlerden en yüksek kıdem yılına sahip iki kişiden birisi 58 diğeri 47 yaşındadır. Çalışma yılı olarak en yüksek 36 yıl, en düşük ise 7 yıldır. Öğretmenlerin tamamı bireysel görüşme alanına katılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin bireysel özellikleri tablo 3.3'de verilmiştir.

Tablo 3.3. *Araştırmaya Katılan Öğrencilere İlişkin Veriler*

Öğrenciler	Cinsiyet	Sınıf	Yaş	Okuduğu yıl	Katıldığı Alan
Ö1	Erkek	4/B	10	4	Bireysel Görüşme
Ö2	Erkek	4/B	10	3	Bireysel Görüşme
Ö3	Kız	4/B	10	4	Bireysel Görüşme
Ö4	Kız	4/B	10	4	Bireysel Görüşme
Ö5	Kız	4/B	11	4	Bireysel Görüşme
Ö6	Kız	4/B	11	2	Bireysel Görüşme
Ö7	Erkek	4/B	11	4	Bireysel Görüşme
Ö8	Kız	4/B	11	4	Bireysel Görüşme
Ö9	Kız	4/B	10	4	Bireysel Görüşme
Ö10	Kız	4/B	11	4	Bireysel Görüşme
Ö11	Kız	4/B	10	4	Bireysel Görüşme
Ö12	Kız	4/B	10	4	Bireysel Görüşme

Araştırmaya katılan 12 öğrenciden 3'ü erkek 9'u kızdır. Öğrencilerin tamamı aynı sınıftadır (8 Öğrenci ikamet bölgesinde, 4 öğrenci değişik illerden). Öğrencilerin yaşları 10 ile 11 arasındır.

Araştırmaya katılan velilerin bireysel özellikleri tablo 3.4.'de verilmiştir.

Tablo 3.4. *Araştırmaya Katılan Velilere İlişkin Veriler*

Veliler	Cinsiyet	Sınıf	Mezuniyet	Katıldığı Alan
V1	Erkek	4/B	İlkokul	Bireysel Görüşme
V2	Erkek	4/B	İlkokul	Bireysel Görüşme
V3	Kadın	4/B	İlkokul	Bireysel Görüşme
V4	Erkek	4/B	Lise	Bireysel Görüşme
V5	Erkek	4/B	Lisans	Bireysel Görüşme
V6	Erkek	4/B	Lisans	Bireysel Görüşme
V7	Erkek	4/B	İlkokul	Bireysel Görüşme
V8	Kadın	4/B	Lise	Bireysel Görüşme
V9	Kadın	4/B	Lise	Bireysel Görüşme
V10	Erkek	4/B	Ortaokul	Bireysel Görüşme
V11	Kadın	4/B	İlkokul	Bireysel Görüşme
V12	Kadın	4/B	Lise	Bireysel Görüşme

Araştırmaya katılan velilerden 5 tanesi kadın, 7 tanesi erkektir. Tamamının çocuğu aynı sınıfta öğrencidir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada iki farklı nitel veri toplama yöntemi ve bu yöntemlere uygun araçlar kullanılmıştır. Bu veri toplama yöntemlerinden birincisi görüşme sorularıdır. Katılımcıların, kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi konusunda görüş, öneri ve beklentilerini öğrenmek amacıyla açık uçlu sorulara dayanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları sorulmuş, cevaplar usulüne uygun olarak yazıya

dökülmüştür. Daha sonra verilen cevaplar analiz edilerek tablolaştırılmış ve sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmadaki ikinci veri toplama yöntemi ise dokümanlardır. Araştırmada, öğrencilerin geleneksel çocuk oyunlarına katılımları da sağlanmış olup bu oyunların düzenlenme, turnuva ve protokol törenleri resmedilmiştir. Ayrıca konuyla ilgili alan yazın taraması yapılarak konu hakkında farklı bilgilere ulaşılmıştır.

3.3.1. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerlik ve güvenirliliğini artırmak için aşağıdaki uygulamalar gerçekleştirilmiştir:

a) Veri toplama araçlarının yapı geçerliğini artırmak için, birden fazla veri toplama yöntemi (bireysel görüşme ve doküman analizi) kullanılmıştır. Bir başka anlatımla veri toplamada çeşitleme yoluna gidilmiştir. Ayrıca görüşmeler sırasında araştırmaya katılanlara hiç bir şekilde yönlendirilme yapılmamıştır. Görüşme sırasında ara sorular sorulmuştur. Bu sorular katılımcıyı yönlendirme amaçlı değildir.

b) Veri toplama araçlarının iç geçerliğini (inandırıcılığını) artırmak için, görüşme formu geliştirilirken ilgili alan yazın incelemesi sonucunda konu ile ilgili kavramsal bir çerçeve oluşturulmuştur. İçerik analizinde temalar ve temaları oluşturan alt temaların kendi aralarındaki ilişkileri ile her bir temanın kendi aralarındaki ilişkisi kontrol edilerek bütünlük sağlanmıştır. Ayrıca İl Milli Eğitim Müdürlüğünden araştırma için izin alınmış olup, görüşme kayıtları alınmadan önce yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin yazılı onayları alınmıştır. Böylece araştırmacı ve katılımcılar arasında önceden mutabakata varılmış bu durum araştırmaya olan güvenin artmasını sağlamıştır.

c) Veri toplama araçlarının dış geçerliğini (aktarılabirliğini) artırmak için, araştırma süreci ve bu süreçte yapılanlar ayrıntılı bir şekilde açıklanmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama süreci, verilerin çözümlenmesi ve analitik genelleme yöntemiyle alan yazında yapılmış konu ile ilgili araştırmalarla yapılan karşılaştırmalarla kurama genelleme yapılarak yorumlanması detaylı bir şekilde tanımlanmıştır.

d) Veri toplama araçlarının iç güvenilirliğini (tutarlılığını) artırmak için, araştırma esnasında elde edilen bulgular hiç bir yorum ya da değişiklik yapılmadan olduğu gibi aktarılmıştır.

İç güvenilirlik için kappa analizi kullanılmıştır. Uzman 3 kişiye önceden hazırlanmış olan görüşme soruları, olumlu-kısmen-olumsuz şeklinde kodlanarak değerlendirmeleri istenmiştir.

Önceden hazırlanarak yöneticilere sorulacak olan 11 görüşme sorusu, kappa analizine göre madde madde formül kullanılarak çözümlenmiştir. -1, 0, 1 aralığında değerlendirilen görüşme sorularından 0 ve -1 aralığındaki 5 soru görüşmeden çıkarılmış 0,333 değeri alan 1 soru ve 1 değeri alan 5 toplam da 6 soru görüşme kayıtlarında kullanılmak üzere hazırlanmıştır.

Önceden hazırlanarak öğretmenlere sorulacak olan 12 görüşme sorusu, Kappa analizine göre madde madde formül kullanılarak çözümlenmiştir. -1, 0, 1 aralığında değerlendirilen görüşme sorularından 0 ve -1 aralığındaki 2 soru görüşmeden çıkarılmış 0,333 değeri alan 1 soru ve 1 değeri alan 9, toplam da 10 soru görüşme kayıtlarında kullanılmak üzere hazırlanmıştır.

Önceden hazırlanarak öğrencilere sorulacak olan 8 görüşme sorusu, Kappa analizine göre madde madde formül kullanılarak çözümlenmiştir. -1, 0, 1 aralığında değerlendirilen görüşme sorularından 0 ve -1 aralığındaki soru çıkmamış olup 1 puan alan toplam 8 soru görüşme kayıtlarında kullanılmak üzere hazırlanmıştır.

Önceden hazırlanarak velilere sorulacak olan 11 görüşme sorusu, Kappa analizine göre madde madde formül kullanılarak çözümlenmiştir. -1, 0, 1 aralığında değerlendirilen görüşme sorularından 0 ve -1 aralığındaki 2 soru görüşmeden çıkarılmış 0,333 değeri alan 1 soru ve 1 değeri alan 8, toplam da 9 soru görüşme kayıtlarında kullanılmak üzere hazırlanmıştır.

Diğer yandan görüşme kayıtları için hazırlanan yarı yapılandırılmış ve demografik sorular önceden akademisyenlere gösterilip düzenlenerek son haline getirilmiştir.

3.3.2. Görüşme Kayıtları

Bu çalışmada, kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi ile ilgili farklı kaynaklar incelenmiş ve görüşme soruları hazırlanmıştır. Daha sonra uzman kişilerinde görüşleri alınarak sorular tekrar şekillendirilip son halini almıştır.

Katılımcıların kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesine dair görüşlerini elde etmek amacıyla geliştirilen açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme soruları, teknolojik araçlar kullanılarak kayıt altına alınmış ve yazıya aktarılmıştır. Görüşme, bireylerin farklı konulardaki bilgi, tutum, davranışları ile bunların nedenlerini öğrenmede kullanılan en kısa yoldur. Görüşme, belirli niteliklere sahip kişilerin, önceden belirlenen örneklem grubundaki bireylerle farklı yerlerde bir araya gelmesiyle gerçekleşir (Yazıcıoğlu, Erdoğan, 2014, s.154).

Öğrencilere uygulanan görüşme formunda 13, öğretmenlere uygulanan görüşme formunda 16, velilere uygulanan görüşme formunda 14 ve yöneticilere uygulanan görüşme formunda 13 soru yer almaktadır. Yarı yapılandırılmış soru tekniği sayesinde katılımcıların açık uçlu sorularda zorlandıkları kısımlar yeni sorular ile açıklığa kavuşturulmuştur. Böylece sorulara verilen cevaplar hedefinden uzaklaşmadan net verilere doğru yön almıştır.

3.3.3. Dokümanlar

Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından düzenlenen "Geleneksel Çocuk Oyunları" turnuvaları 2015-2016 eğitim-öğretim yılında da düzenlenmiştir. Bu yarışmalar 2. sınıflarda yağ satarım bal satarım, 3. sınıflarda mendil kapmaca ve 4. sınıflarda tombik oyunları şeklinde belirlenmiştir. Çandır Mahallesi Şehit Öğretmen Mustafa Saadettin Küçük İlkokulu 4. sınıfları olarak tombik yarışmasına katılmış ve bu yarışma ile ilgili resimler doküman olarak kullanılmıştır.

3.4. Verilerin Toplanmasında Etik Sürec

3.4.1. Araştırmanın Fiilen Yürütüldüğü Birimin Bağlı Olduğu Kurumdan İzin Alınması

Bu Araştırma Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir ilkokulda gerçekleştirileceği için yasal izin alınması gerektiğinden ilkokulun bağlı bulunduğu Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne başvurularak yazılı izin alınmıştır.

3.4.2. Araştırma İçin Katılımcıların Bilgilendirilmesi ve Katılım İçin İzin Formlarının Doldurulması

Bu araştırmada dört farklı katılımcı türü bulunmaktadır: Öğretmenler, yöneticiler, öğrenciler ve veliler. Katılımcılar ile görüşme kayıtlarına başlamadan önce çalışma hakkında kısaca bilgi verilmiş, gönüllü olmaları ve sorulara samimiyetle cevap vermeleri istenmiştir.

Görüşmeler sonrasında isim belirtilmeyeceği ve kodlama yapılacağı belirtilmiştir. Böylece araştırmanın gizliliği ve güvenliği konusunda katılımcılara güven verilmiştir. Görüşmelerin kaydedilme nedeni, analizlerin sağlıklı yürütülmesi ve zaman kazanma olarak açıklanmıştır. Katılımcıların görüşmelerin kaydedilmesi konusuna onay vermesi ve araştırmaya katılacaklarını beyan etmelerinin ardından onlardan araştırmaya katılım için izin formunu okuyup imzalamaları istenmiştir.

3.5. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Nitel araştırma aracı olarak, görüşme kayıtlarının alınması ve elde edilen dokümanların incelenmesi kullanılmıştır.

Yıldırım, Şimşek, (2000)'e göre, içerik analizi, benzerlik gösteren kavramların genelden özele indirgenerek, grupların anlayacağı dile ve şekle getirilmesi ve yorumlanmasıdır. Bunu gerçekleştirebilmek için;

1. Verilerin kodlanması,
2. Temaların bulunması,
3. Kodların ve temaların organize edilmesi,
4. Bulguların tanımlanması ve yorumlanması gerekmektedir.

Görüşme soruları ile belirlenen veriler ilk önce bilgisayara aktararak dosya haline getirilmiş, ağız ve lehçelerde hiçbir değişiklik yapılmamıştır.

Nitel araştırma yönteminde Glaser ve Strauss (1967)'a göre bilgi yerleşik olarak bütünün içerisinde bulunur. Araştırmacı değişik yöntemleri sırayla uygulayarak gizlenen bilgiye ulaşmaya çalışır.

Bu durumdan hareketle araştırmada elde edilen veriler toplanarak tablo haline getirilir. Böylece elde edilen veriler yorumlanabilir.

Bilgiye ulaşmanın en iyi yolu kişinin kendisine ulaşmaktır. Ulaşılan kişinin kendi iradesi ile özgürce vereceği cevaplar, o kişinin duygu ve düşüncelerine ulaşmada bir yöntem olacaktır (Türnüklü, 2000).

Buradan anlaşılacağı üzere kişilerin duygu ve düşüncelerine deneyimlerine ulaşabilmenin en iyi yollarından biri görüşme tekniğidir. Örneğin bir öğretmenin kendi sınıf ortamında yaşadıklarını aktarabilmesi diğer tekniklerle mümkün olamayabilir. Ancak görüşme tekniği ile öğretmen tecrübelerini, duygu ve düşüncelerini rahatça ifade etme şansı bulur. Bu da araştırmacının doğru bilgiye en hızlı ve güvenilir şekilde ulaşmasını sağlar.

3.6. Araştırma Sürecinde Karşılaşılan Güçlükler

Araştırmada bir takım zorluklarla karşılaşmıştır. Karşılaşılan zorluklar araştırmacı tarafından bir takım tedbirler alınmak suretiyle aşılmaya çalışılmıştır. Zorluklar aşılmaya çalışılırken etik ve yazılı kuralların dışına çıkılmamıştır. Bu zorluklardan katılımcı türüne göre olanları şöyledir:

3.6.1. Yöneticilerle Yaşanan Zorluklar

Yöneticilerin, üst amirlerine karşı olan tedirginliği araştırmada yaşanan başlıca zorluktur. Üst amirler tarafından yöneticiler makam atlamamaları, basına açıklama yapmamaları yönünden sürekli olarak uyarıldığı için ilk başta araştırmada bu türlü zorluklarla karşılaşmıştır. Daha sonra araştırmada elde edilen görüşme kayıtlarının kodlandığı ve hiç bir şekilde isim yer almayacağı, Antalya İl Milli Eğitim

Müdürlüğü'nden alınan izin belgesi de ibraz edilerek yöneticilere açıklanmış ve sorun böylece ortadan kaldırılmıştır.

Yöneticilerle yaşanan diğer bir zorluk ise yoğun çalışma tempoları olmuştur. Bu sorun kendileri ile önceden ayarlanan zamanlarda görüşmeler gerçekleştirilmek suretiyle aşılmıştır.

Yöneticilerin sınıf ortamından uzak olmaları karşılaşılan diğer sorunlardan birisi olmuştur. Öğretmenlere nazaran öğrencilerle olan diyaloglarının az olması, derslere belli saatlerin dışında girmiyor olmaları vb. durumlardan dolayı soruların detaylı biçimde cevaplanamaması yöneticilerle karşılaşılan bir zorluk olmuştur.

3.6.2. Öğretmenlerle Yaşanan Zorluklar

Öğretmenler ile karşılaşılan başlıca zorluk görüşme kayıtlarının tedirginlik yaratmış olmasıdır. Öğretmenlerin görüşme kayıtlarının açıkça kamuda yayınlanacağı gibi bir algısı olmuştur. Araştırmacı tarafından bunun bilimsel bir araştırma yöntemi olduğu kayıtların kodlandığı isim kullanılmadığı gibi durumlar anlatılınca durum daha iyi anlaşılıp çözülmüştür.

Diğer bir zorluk ise soruların öğretmenler tarafından doğru anlaşılmış olmasına rağmen, cevapların eleştiri boyutuna gitmesi olmuştur. Bu durum eğitim-öğretimde yaşanan birçok aksaklık ve evrak yükü gibi durumlara bağlanabilir. Öğretmenlere görüşme kayıtları esnasında hiç bir yönlendirme yapılmadığı için bu zorluk konuyu ara sorular sorarak toparlayarak çözülmüştür.

3.6.3. Öğrencilerle Yaşanan Zorluklar

Öğrencilerle yapılan görüşmelerde değişik zorluklar yaşanmıştır. Bunlardan en önemlisi çocukların yarı yapılandırılmış sorulara verdikleri cevapların sorunun cevabına yönelik olmamasıdır. Bu durum öğrencilere konu bütünlüğünü bozmayacak ve araştırmanın konusundan uzaklaştırmayacak şekilde ara sorular sorulmak suretiyle aşılmaya çalışılmıştır.

Diğer bir zorluk ise öğrencilerin algı düzeylerinin düşük olduğu durumlardır. Bu

durumlarda ise öğrenciler hiçbir yönlendirme yapılmadan konuyu örnekler ile anlayabilecek düzeye getirilip görüşme sonlandırılmıştır. Öğrencilerin yaşadığı çevre şartları, ekonomik koşulları ve aile yapıları araştırma süreci boyunca göz önünde tutulmaya çalışılmıştır.

3.6.4. Velilerle Yaşanan Zorluklar

Veliler ile yapılan görüşmelerde temel zorluk soruların net şekilde anlaşılabilmesidir. Bu durum her soru için geçerli olmamış fakat bazı soruların araştırmaya katılan veliler tarafından diğer soruya benzerlik göstermesi şeklinde algılanması zorluklara neden olmuştur. Örneğin "çocuklarınızın kültür aktarımı konusunda" şeklinde başlayan sorular ile çocuklarınızın "değerler ile ilgili" şeklinde başlayan sorular veliler tarafından benzer sorular olarak algılanmıştır. Bu durum, sorunun farklı olduğu değer kavramının neleri kapsadığı basitçe açıklanarak aşılmıştır.

3.7. Araştırmanın Kazandırdıkları

Nitel araştırmanın saklı bilgiye ulaşmakta bir araç olduğunu ilgili kısımlarda vurgulanmıştır. Bu durum kültür aktarımı ve kültürel kimliğin kazandırılması konularında ne kadar başarılıyız sorusunun cevabını bulmaya yönelik olmuştur. Dolayısıyla sorunun cevabı ve bilginin kaynağına ulaşmak için Çandır İlkokulu bünyesinde çalışan idareci ve öğretmenler, Çandır İlkokulunda okuyan öğrenciler ve bu öğrencilerin velileri araştırma grubu olarak seçilmiştir. Bu durum araştırmacının kişiler ile olan diyalogunu geliştirmiş aynı zamanda hem katılımcılarda hem de araştırmacıda bilgiye ulaşmanın heyecanını yaşatmıştır.

Görüşme sorularının katılımcılar tarafından özgür iradeleri ile cevaplanması araştırmacının tarafsız bakış açısını güçlendirmiştir. Ayrıca bilimsel araştırma metodlarına olan ilgi ve güveninin artmasına neden olmuştur.

Ayrıca kültür aktarımı konusunda, eğitim-öğretim faaliyetlerinde ne durumda olduğumuz, zümre öğretmenleri ve diğer meslektaşlarının araştırmacıya sunduğu bilgi ve görüşler ışığında daha net anlaşılabilir.

Yöneticilerin bu durum ile ilgili görüşleri araştırmacının idareciler nezdinde durumun ne olduğu konusunda aydınlanmasını sağlamıştır.

Öğrenciler ile yapılan görüşmeler esasen araştırmacının asıl amacına yönelik cevapların bulunmasında önemli bir yere sahiptir. Bu farkındalıkla araştırmacı öğrenci cevaplarından elde edilen bulgular ışığında eğitimde gerçekten bir kültür aktarımı yapabiliyor muyuz sorusunun cevabına ulaşabilmıştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular tabloladıştırılıp yorumlandığında ise konuya çok daha farklı pencerelerden bakılabildiği anlaşılmıştır. Buradan elde edilen farklı sonuçlar ise araştırmacının araştırmanın esasen çok boyutlu olduğunu anlamasına neden olmuştur.

Diğer bir husus olan kültürel kimliğin geliştirilmesi konusunda, araştırma boyunca yapılan görüşmeler ve gözlemler araştırmacının bu konuda hangi yönlerden başarılı hangi yönlerden başarısız olduğunu görebilmesini sağlamıştır. Araştırma, Milli Eğitim Bakanlığı müfredatında çok önceden yerini almış olan kültürel kimliğin geliştirilmesi ve kültür aktarımı ile ilgili kazanımlara ne kadar ulaşabiliyoruz, bu konularda daha farklı neler yapabiliriz ve mevcut kazanımları öğretmenlere daha başarılı ne kadar uygulatabiliriz sorularına da cevap olmuştur.

Sonuç olarak araştırma birçok yönü ile araştırmacıya kültür aktarımı, kültürel kimliğin geliştirilmesi ve değerler ile ilgili yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin ne düşündükleri konusunda ışık tutmuştur.

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

4.1. Yöneticilerle Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

4.1.1. Kültürel Öğelerin Neler Olduğuna İlişkin Yönetici Görüşleri

Bu probleme yanıt bulabilmek için yöneticilerin kültürel öğelerin neler olduğuna ilişkin görüşleri ile ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.1.'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.1. *Kültürel Öğelerin Neler Olduğuna Dair Yönetici Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı*

Kültürel Öğelerin Neler Olduğuna Dair Yönetici Görüşleri	Y1	Y2	F	%
1) El sanatları	√	√	2	100
2) Kültürel içerikli okul gezileri	√		1	50
3) Gelenek-görenekler	√		1	50
4) Çocuk oyunları	√		1	50
5) Halk oyunları		√	1	50
6) Değerler eğitimi		√	1	50
7) Örf-adetler		√	1	50

Yöneticilerin kültürel öğelerin neler olduğuna ilişkin görüşleri yorumlanırsa; ilk sırada %100 ile el sanatları gelmektedir. Katılımcıların hepsi bu görüşü ifade etmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Y1: Gelenek, görenekler, okul ile yaptığımız geziler, el sanatları, çocuk oyunları.

Y2: Benim aklıma halk oyunları geliyor. Değerler eğitimi olabilir. Ata yadigârı diyebileceğimiz davranışlar, modeller, el sanatları diyebilirim.

2. sırada %50 ile gelenek-görenekler, okul gezileri, çocuk oyunları, halk oyunları, değerler eğitimi, örf-adetler gelmektedir. 2 yöneticiden 1 tanesi bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcının bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Y1: Gelenek, görenekler, okul ile yaptığımız geziler, el sanatları, çocuk oyunları.

Y2: Benim aklıma halk oyunları geliyor. Değerler eğitimi olabilir. Ata yadigârı diyebileceğimiz davranışlar, modeller, el sanatları diyebilirim.

4.1.2. Yöneticilerin Kültürel Öğelerin Aktarımı ve Kültürel Kimlik Gelişimi Konusunda Müfredatın Yeterliliği Hakkındaki Önerileri

Bu probleme yanıt bulabilmek için yöneticilerin kültürel öğelerin aktarımı ve kültürel kimlik gelişimi konusunda müfredatın yeterliliği hakkındaki görüşleri ile ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.2.'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.2. Kültürel Öğelerin Aktarımı ve Kültürel Kimlik Gelişimi Konusunda Müfredatın Yeterliliği ile İlgili Yöneticilerin Önerilerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Öneriler	Y1	Y2	F	%
1)1. , 2. ve 3. sınıflarda kültürel öğelere yönelik kazanımların artırılması	√		1	50
2) Kazanımların somut hale getirilmesi		√	1	50

Kültürel öğelerin aktarımı ve kültürel kimlik gelişimi konusunda müfredatın yeterliliği ile ilgili yöneticilerin önerileri yorumlanırsa; ilk sırada %50 ile 1. ,2. ve 3. sınıflarda kültürel öğelere yönelik kazanımların artırılması ve kazanımların somut hale getirilmesi gelmektedir. 2 yöneticiden 1 tanesi bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcının bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Y1: Kısmen yeterli buluyorum. Çünkü bir, iki, üç ve dördüncü sınıflarda müfredatın tamamında kültürel öğelerin aktarımı kimlik gelişimi konusunda yaygın kazanımlar yok. Sadece dördüncü sınıf kazanımlarının yeterli olduğunu düşünüyorum. Bu konuda da önerim müfredatta yer alan kazanımların sayısı artırılabilir.

Y2: Müfredatın yeterli olduğunu düşünmüyorum. Çünkü konuların ve kazanımların soyut kaldığını düşünüyorum. Bu konuda da önerim müfredattaki kazanımlar Fen Bilimlerinde olduğu gibi somutlaştırılmalıdır.

4.1.3. Yöneticilerin İl/İlçe/Okul Bazında Düzenlenen Geleneksel Çocuk Oyunları Yarışmalarını Faydalı Bulma Nedenleri

Bu probleme yanıt bulabilmek için yöneticilerin il, ilçe, okul bazında düzenlenen geleneksel çocuk oyunları yarışmalarının faydalarına ilişkin görüşleri ile ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.3.'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.3. Yöneticilerin İl/İlçe/Okul Bazında Düzenlenen Geleneksel Çocuk Oyunları Yarışmalarını Faydalı Bulma Nedenlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Görüşler	Y1	Y2	F	%
1) Geleneksel oyunların çocuğun kendi kültürü ile bağ kurmasını sağlaması	√	√	2	100
2) Mutluluk duymaları	√	√	2	100
3) Çocukları psiko-motor yönden geliştirmesi	√		1	50
4) Çocukların oyunlar sayesinde sosyalleşmesi	√		1	50

Geleneksel çocuk oyunlarının faydaları hakkında yöneticilerin görüşleri yorumlanırsa; ilk sırada %100 ile geleneksel oyunların çocuğun kendi kültürü ile bağ kurmasını sağlaması, öğrencilerin oyunlar esnasında mutluluk duymaları gelmektedir. Katılımcıların hepsi bu konuları ifade etmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Y1: Evet faydalı buluyorum. Çünkü çocukların kültürel değerlerden birisi olan çocuk oyunlarını sevmeleriyle kültürleri arasında bir bağ oluşacağını düşünüyorum. Bu sene bizde tüm sınıflar bazında bu yarışmalara katıldık. Kendi gözlemlerime göre çocukların oyunları benimsediklerini, mutlu olduklarını, başarıya ulaştıklarında ise gelişimlerini tamamladıklarını gözlemledim. Ayrıca bence psiko-motor gelişimlerine de yardımcı oluyor.

Y2: Evet faydalı buluyorum. Neden. Özellikle bizim gibi kırsal kesimde yer alan okullar için çocuklar dış ortamları görmüş oluyor. Bu da çocukların sosyalleşmesini sağlıyor. Ayrıca kendi kültürlerine olan ilgilerinin de arttığını düşünüyorum. Bizde bu sene katıldık. Belli başarılar da elde ettik. Çocuklar da istekli ve mutluydular.

2. sırada %50 ile çocukların psiko-motor yönden geliştirmesi, çocukların oyunlar sayesinde sosyalleşmesi gelmektedir. 2 yöneticiden 1 tanesi bu görüşü ifade etmiştir. Katılımcının bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Y1: Evet faydalı buluyorum. Çünkü çocukların kültürel değerlerden birisi olan çocuk oyunlarını sevmeleriyle kültürleri arasında bir bağ oluşacağını düşünüyorum. Bu sene bizde tüm sınıflar bazında bu yarışmalara katıldık. Kendi gözlemlerime göre çocukların oyunları benimsediklerini, mutlu olduklarını, başarıya ulaştıklarında ise gelişimlerini tamamladıklarını gözlemledim. Ayrıca bence psiko-motor gelişimlerine de yardımcı oluyor.

4.1.4. Yöneticilerin Değerler ve Kültürel Öğelerin Kim/Kimler Tarafından Öğrenciye Aktarılmasına İlişkin Görüşleri

Bu probleme yanıt bulabilmek amacıyla yöneticilerin değerler ve kültürel öğeleri kim/kimler tarafından öğrenciye aktarılması gerektiğine ilişkin görüşleriyle ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.4.'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.4. *Yöneticilerin Değerlerin ve Kültürel Öğelerin Kim/Kimler Tarafından Öğrenciye Aktarılmasına İlişkin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı*

Görüşler	Y1	Y2	F	%
1) Okullar	√	√	2	100
2) Öğretmenler	√	√	2	100
3) Veliler	√	√	2	100
4) Yerel Yönetimler	√		1	50
5) Yöneticiler		√	1	50
6) Aileler		√	1	50
7) Yakın çevre		√	1	50

Değerlerin ve kültürel öğelerin kim/kimler tarafından öğrenciye aktarılmalı sorusuna ilişkin yönetici görüşleri yorumlanırsa; ilk sırada %100 ile okullar, öğretmenler, veliler gelmektedir. 2 yöneticiden tamamı bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Y1: Bence bunun yeri başta okullarımızdır. Çünkü belli bir plan dâhilinde çocuklara belli aralıklarla yani sınıflar bazında kazanımlar şeklinde verilmelidir. Bunun dışında velilerimiz bu konuda etkili olabilir. Yerel yönetimler bu konuda etkili olabilir. Hangi ağırlıkta dersek yaş gruplarına göre ve ilköğretim çağından tüm üniversite çağına kadar verilmelidir.

Y2: Bu konuda öğretmenler, yöneticiler yani okul etkili olmalıdır. Bunun dışında veliler mutlaka çocuklarına bu değerleri vermelidir. Çünkü eğitim öncelikle ailede başlar, yakın çevrede devam eder ve okul bunda tamamlayıcı unsurdur. Hangi ağırlıkta verilmelidir dersiniz bu belli bir süreci kapsamaz. İnsan her yaşta kültürel öğelerine ve değerlerine sahip çıkıp öğrenmeye devam etmelidir.

2. sırada %50 ile yerel yönetimler, yöneticiler, aileler, yakın çevre gelmektedir. 2 yöneticiden 1 tanesi bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcının bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Y1: Bence bunun yeri başta okullarımızdır. Çünkü belli bir plan dâhilinde çocuklara belli aralıklarla yani sınıflar bazında kazanımlar şeklinde verilmelidir. Bunun dışında velilerimiz bu konuda etkili olabilir. Yerel yönetimler bu konuda etkili olabilir. Hangi

ağırlıkta dersek yaş gruplarına göre ve ilköğretim çağından tüm üniversite çağına kadar verilmelidir.

4.1.5. Yöneticilerin Kültürel Öğelerin Aktarımı Konusunda Öğretmenlerden Beklentileri

Bu probleme yanıt bulabilmek amacıyla yöneticilerin kültürel öğelerin aktarımı konusunda öğretmenlerden beklentilerine ilişkin görüşleriyle ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.5.'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.5. *Yöneticilerin Kültürel Öğelerin Aktarımı Konusunda Öğretmenlerden Beklentilerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı*

Kültürel Öğelerin Aktarımı Konusunda Öğretmenlerden Beklentiler	Y1	Y2	F	%
1) Müfredatta yer alan tüm konuların öğrenciye verilmesi	√		1	50
2) Öğretmenlerin kültür aktarımı yaparken dikkat etmesi, özen göstermesi		√	1	50

Yöneticilerin kültürel öğelerin aktarımı konusunda öğretmenlerden beklentilerine ilişkin görüşlerinin neler olduğu yorumlanırsa; ilk sırada %50 ile müfredatta yer alan tüm konuların öğrenciye verilmesi, öğretmenlerin kültür aktarımı yaparken dikkat etmesi, özen göstermesi gelmektedir. 2 yöneticiden 1 tanesi bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcının bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Y1: Öğretmenlerimizden müfredatta yer alan konuların tamamını vermelerini beklerim. Velilerimizden ise değerler konusunu ve okul dışındaki kültürel öğelerle ilgili gezilere önem vermelerini beklerim.

Y2: Öğretmenlerimiz kazanımlar üzerinde dikkatli olmalı bence. Velilerimiz ise bizlere gezi olur, çocukları bir kültürel öğelerle ilgili aktivitelere götürmek olur bu konularda yardımcı olabilir.

4.1.6. Yöneticilerin Kültürel Öğelerin Aktarımı Konusunda Velilerden Beklentileri

Bu probleme yanıt bulabilmek amacıyla yöneticilerin kültürel öğelerin aktarımı konusunda velilerden beklentilerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.6.'da elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.6. *Yöneticilerin Kültürel Öğelerin Aktarımı Konusunda Velilerden Beklentilerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı*

Kültürel Öğelerin Aktarımı Konusunda Velilerden Beklentiler	Y1	Y2	F	%
1) Velilerin çocuklarıyla birlikte kültürel öğelerin ağırlıklı olduğu gezilere çıkması	√	√	2	100

Yöneticilerin kültürel öğelerin aktarımı konusunda velilerden beklentilerine ilişkin görüşlerinin neler olduğu yorumlanırsa; ilk sırada %100 ile velilerin çocuklarıyla birlikte kültürel öğelerin ağırlıklı olduğu gezilere çıkması gelmektedir. 2 yöneticiden 2 tanesi bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Y1: Öğretmenlerimizden müfredatta yer alan konuların tamamını vermelerini beklerim. Velilerimizden ise değerler konusunu ve okul dışındaki kültürel öğelerle ilgili gezilere önem vermelerini beklerim.

Y2: Öğretmenlerimiz kazanımlar üzerinde dikkatli olmalı bence. Velilerimiz ise bizlere gezi olur, çocukları bir kültürel öğelerle ilgili aktivitelere götürmek olur bu konularda yardımcı olabilir.

4.1.7. Öğrencilere Kültür Aktarımı ve Kültürel Kimlik Gelişimlerini Sağlamada Daha Başarılı Olabilmek İçin Neler Yapılması Gerektiğine Dair Yönetici Görüşleri

Bu probleme yanıt bulabilmek amacıyla öğrencilere kültür aktarımı ve kültürel kimlik gelişimlerini sağlamada daha başarılı olabilmek için neler yapılması gerektiği hakkında yönetici görüşleri ile ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo

4.7.'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.7. Öğrencilere Kültür Aktarımı ve Kültürel Kimlik Gelişimlerini Sağlamada Daha Başarılı Olabilmek İçin Neler Yapılması Gerektiği Hakkında Yönetici Görüşleri ile İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımı

Görüşler	Y1	Y2	F	%
1) Yerel yönetimlerce atölyeler oluşturulması	√	√	2	100
2) Müfredata farklı bir ders eklenmesi	√		1	50
3) Daha kapsamlı bir müfredat hazırlanması	√		1	50
4) Okul bazında sivil toplum kuruluşlarının düzenleyeceği etkinlikler	√		1	50
5) Öğretmenlerin gezi, gözlem ve farklı materyaller kullanması		√	1	50

Öğrencilere kültür aktarımı ve kültürel kimlik gelişimleri sağlamada daha başarılı olabilmek için neler yapılması gerektiği hakkında yönetici görüşlerinin neler olduğu yorumlanırsa; ilk sırada %100 ile yerel yönetimlerce atölyeler oluşturulması gelmektedir. 2 yöneticiden 2 tanesi bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Y1: Bu konuda Milli Eğitim tarafından daha geniş bir müfredat açılabilir. Ayrı bir ders oluşturulabilir. Yerel yönetimler atölyeler oluşturabilir. Sivil toplum kuruluşları okul bazında etkinlikler düzenleyebilir.

Y2: Mesela trafiğin gelişmesi için ayrı trafik dersi oluşturulmuş, teknoloji tasarım için ayrı ders oluşturulmuş. Bu yıl yeni gelen İnsan Hakları dersi var. Bunun gibi kültürümüzle ilgili bir ders oluşturulabilir. Bunun dışında öğretmenler konuları gezi, gözlem, sınıf içi materyal kullanarak eğlenceli ve somut hale getirebilir.

2. sırada %50 ile daha kapsamlı bir müfredat hazırlanması, müfredata farklı bir ders eklenmesi, okul bazında sivil toplum kuruluşlarının düzenleyeceği etkinlikler,

öğretmenlerin gezi gözlem ve farklı materyaller kullanması gelmektedir. 2 yöneticiden 1 tanesi bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcının bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Y1: Bu konuda Milli Eğitim tarafından daha geniş bir müfredat açılabilir. Ayrı bir ders oluşturulabilir. Yerel yönetimler atölyeler oluşturabilir. Sivil toplum kuruluşları okul bazında etkinlikler düzenleyebilir.

Y2: Mesela trafiğin gelişmesi için ayrı trafik dersi oluşturulmuş, teknoloji tasarım için ayrı ders oluşturulmuş. Bu yıl yeni gelen İnsan Hakları dersi var. Bunun gibi kültürümüzle ilgili bir ders oluşturulabilir. Bunun dışında öğretmenler konuları gezi, gözlem, sınıf içi materyal kullanarak eğlenceli ve somut hale getirebilir.

4.1.8. Yöneticilerin Okullarda Kültürel Amaçlı Yapılan Gezilerin Faydaları Hakkındaki Görüşleri

Bu probleme yanıt bulabilmek amacıyla yöneticilerin okullarda kültürel amaçlı yapılan gezilerin faydaları hakkındaki görüşleri ile ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.8.'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.8. *Yöneticilerin Okullarda Yapılan Kültürel Amaçlı Gezilerin Faydaları Hakkındaki Görüşleri ile İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımı*

Görüşler	Y1	Y2	F	%
1) Müfredat konularının somut hale gelmesi	√	√	2	100
2) Öğrencide kültüre ait öğelere olan ilginin artırılabilceği	√		1	50

Yöneticilerin okullarda kültürel amaçlı yapılan gezilerin faydaları hakkındaki görüşleri hakkındaki görüşlerinin neler olduğu yorumlanırsa; ilk sırada %100 ile müfredat konularının somut hale gelmesi gelmektedir. 2 yöneticiden 2 tanesi bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Y1: Kısmen yeterli buluyorum. Çünkü bu gezilerin çocuklara bazı yönlerden faydalı,

bazı yönlerden ise prosedürlere çok takınıldığı için yetersiz kaldığını düşünüyorum. Bu gezilerde çocukların kendi kültürlerine ait öğeleri birebir gözlemlemeleriyle tarihlerine olan, kültürlerine olan ilgilerinin artacağı aşikârdır. Böylelikle hem somut gözlemler hem de çocukların dimağlarında kültür ve kültürel öğelerle ilgili birçok şey oluşacaktır. Bunun haricinde de prosedürlerin azaltılması gerekir.

Y2: Yeterli buluyorum. Çünkü bu geziler sayesinde kazanımlardaki ve müfredatta yer alan konular daha somut hale gelmiş oluyor. Çünkü çocuklar bu geziler sırasında daha önceden soyut biçimde gördükleri kültürel konuları somutlaştırmış oluyorlar. Bu yönleriyle yeterli.

2. sırada %50 ile öğrencide kültüre ait öğelere olan ilginin artırılabilceği gelmektedir. 2 yöneticiden 1 tanesi bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Y1: Kısmen yeterli buluyorum. Çünkü bu gezilerin çocuklara bazı yönlerden faydalı, bazı yönlerden ise prosedürlere çok takınıldığı için yetersiz kaldığını düşünüyorum. Bu gezilerde çocukların kendi kültürlerine ait öğeleri birebir gözlemlemeleriyle tarihlerine olan, kültürlerine olan ilgilerinin artacağı aşikârdır. Böylelikle hem somut gözlemler hem de çocukların dimağlarında kültür ve kültürel öğelerle ilgili birçok şey oluşacaktır. Bunun haricinde de prosedürlerin azaltılması gerekir.

4.2. Öğretmenlerle Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

4.2.1. Öğretmenlerin Kültürel Öğelerin Neler Olduğuna İlişkin Görüşleri

Bu konuyu tespit etmek amacıyla öğretmenlerin kültürel öğelerin neler olduğuna ilişkin görüşleri ile ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir Tablo 4.9.'da elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.9. *Kültürel Öğelerin Neler Olduğu ile İlgili Öğretmen Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları*

Görüşler	Öğrt.1	Öğrt.2	Öğrt.3	Öğrt.4	Öğrt.5	Öğrt.6	Öğrt.7	Öğrt.8	Öğrt.9	Öğrt.10	F	%
1) Giyim kuşam	√	√	√	√				√			5	50
2) Beslenme şekilleri		√	√	√				√			4	40
3) Düğün-dernek	√	√		√							3	30
5) Bayramlar		√		√				√			3	30
4) Cenaze törenleri	√	√									2	20
6) Dokuma (halı-kilim)					√	√					2	20
7) Halk oyunları								√			1	10
8) Tarihi eserler						√					1	10

Öğretmenlerin, kültürel öğelerin neler olduğu hakkındaki cevapları yorumlanırsa; İlk sırada %50 ile giyim-kuşam gelmektedir. Araştırmaya katılan 10 öğretmenden 5 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Öğrt1: Bence kültürel öğeler. Düğün, dernek, düğünler, kıyafet.

Öğrt2: Şimdi kültür deyince benim aklıma toplumların yaşam şekilleri geliyo. Toplumun giyimi, kuşamı.

Öğrt3: Kültürel öğeler. Giyim, giyim tarzımız.

Öğrt4: Ondan sonra giyinme kuşanma.

Öğrt7: Antalya'dan bahsederek çocuklar açısından. Yediğinden, giydiğinden, örfünden, âdetinden baştan sona kadar.

2. sırada %40 ile beslenme şekilleri gelmektedir. Araştırmaya katılan 10 öğretmenden 4 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Öğrt2: Şimdi kültür deyince benim aklıma toplumların yaşam şekilleri geliyo. Toplumun giyimi, kuşamı, beslenme şekli.

Öğrt3: Kültürel öğeler. Giyim, giyim tarzımız, yemeklerimiz, oyunlarımız, insan ilişkilerimiz. Bunların hepsi kültürel öğelerdir.

Öğrt4: Ondan sonra giyinme kuşanma, yemek.

Öğrt7: Yediğinden, giydiğinden, örfünden, âdetinden baştan sona kadar. Yani şöyle söyleyeyim, geçmişten günümüze her şeyimizi yansıtan öğeler.

3. sırada %30 ile düğün ve dernekler, bayramlar gelmektedir. Araştırmaya katılan 10 öğretmenden 3 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Öğrt1: Bence kültürel öğeler. Düğün, dernek, düğünler.

Öğrt2: Şimdi kültür deyince benim aklıma toplumların yaşam şekilleri geliyo. Düğünler.

Öğrt4: Yani nedir, işte. En basitinden düğün dernek.

Öğrt8: Bayramlarda büyüklerini ziyaret etmeleri.

4. sırada %20 ile cenaze törenleri, dokuma (halı-kilim) gelmektedir. Araştırmaya katılan 10 öğretmenden 2 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Öğrt1: Cenaze törenleri. Mesela kültür aktarımı sağlayan şeyler. Kültürel öğe diyince aklıma bunlar geliyo.

Öğrt2: Benim aklıma toplumların yaşam şekilleri geliyo. Cenazeler.

Öğrt5: Mesela bi dokuma sektöründe ki bi motif olabilir.

Öğrt6: Kültürel öğeler, nelerdir. Halk oyunları, halı kilim dokuma.

5. sırada %10 ile halk oyunları, tarihi eserler gelmektedir. Araştırmaya katılan 10 öğretmenden 1 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcının bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Öğrt8: Halk oyunlarımız, başka çocuklara aktarmamız gereken değerlerimiz.

Öğrt5: Kültürel öğeler. Yani toplumda belirli yani yazılmamış kurallar var onlar da birer kültürel değerlerdir. Tarihi, mimari izler taşıyan yerler olabilir.

4.2.2. Öğretmenlerin Gelenek-Görenek, Örf ve Adetlerimizi Gelecek Nesillere Aktarma Konusundaki Önerileri

Bu soruya yanıt bulabilmek amacıyla öğretmenlerin değerlerin gelecek nesillere aktarımı konusundaki önerileri ile ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir Tablo 4.10.'da elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.10. Öğretmenlerin Gelenek-Görenek, Örf ve Adetlerimizin Gelecek Nesillere Aktarımı Konusundaki Önerilerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Gelenek-Görenek, Örf Adetlerin Aktarımı ile İlgili Öneriler	Öğrt.1	Öğrt.2	Öğrt.3	Öğrt.4	Öğrt.5	Öğrt.6	Öğrt.7	Öğrt.8	Öğrt.9	Öğrt.10	F	%
1) Örf ve adetlerin çocuklara aktarılmasında öğretmen, ebeveyn ve çevrenin doğru model olması		√		√			√	√			4	40
2) Düğün törenlerine ve hasta ziyaretlerine giderken çocuklarında götürülmesi		√		√							2	20
3) Ülke genelinde kültürel öğelerin hatırlanıp yaşatılmasına dair etkinliklerin düzenlenmesi					√					√	2	20
4) Kültürel objelerin (kılık-kıyafet) saklanarak gelecek nesillere aktarılması			√								1	10
5) Ağız kullanımının teşvik edilmesi	√										1	10
6) Akriba ziyaretlerinde bulunularak uzak akrabaların tanınması ve milli kültürlerimizin öğrenilmesi						√					1	10
7) Düğün ve cenaze törenlerinin geleneksel olarak devam ettirilmesi	√										1	10

Öğretmenleri Gelenek-görenek, örf ve adetlerimizin gelecek nesillere aktarımı ile ilgili öğretmen önerileri yorumlanırsa; ilk sırada %40 ile örf ve adetlerin çocuklara aktarılmasında öğretmen, ebeveyn ve çevrenin doğru model olması gelmektedir. 10 öğretmenden 4 tanesi bu öneriyi dile getirmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Öğrt2: Bu gelenek ve göreneklerimizi canlı tutmak zorundayız. Yeni yetişen nesli de bu konuda o ortamlara dahil ederek, örneğin bir hasta ziyaretine giderken yanımızda çocuğumuzu götürerek veya bir düğüne giderken yanımızda çocuğumuzu götürerek onların da bu konuda duyarlı olmalarını sağlayabiliriz. İşte bayramda büyükleri ziyaret etmek gibi. Ya biz birlikte yapmaya başlarsak bir şeyleri çocuklarımız da bunu davranış haline getireceklerdir.

Öğrt4: Bunun en iyi şekilde nasıl olur. Örnek olarak olur. Hasta ziyareti yapın deyince olmuyo yapılıncı ancak olabiliyo. Ya da saygılı olmaktan bahsediyoruz. Çocuğa saygılı ol deyince olmuyo, sende örneğini görürse çocuk aynen uyguluyo. Evde çoluk çocuğumuz nasılsa okulda ki çoluk çocuk da aynen örnek alacak yani.

Öğrt7: Geçmişteki örf ve adetlerimize bağlı kalınabilir. Özellikle bu diziler çocuklara izletilmemeli diye düşünüyorum. Çünkü tamamen örf ve adetleri hiçe sayan bir dönemdeyiz şu anda. Biz kendimiz örnek olursak öğretmen olarak, veli olarak, ebeveyn olarak, çevre olarak. Çocuklara bunu daha sağlıklı aşılayabileceğimizi düşünüyorum. Biz kendimiz önce sahip çıkıcaz ki onlar da sahip çıkabilsinler

Öğrt8: Bunları aktarmak için çocuklara öncelikle örnek olmalıyız. Onların görebileceği tarzda. Aktarma yapacağımız şeyleri örnek olarak gösterirsek çocuklara daha yararlı olacağını düşünüyoruz.

2. sırada %20 ile düğün törenlerine ve hasta ziyaretlerine giderken çocukların da götürülmesi, ülke genelinde kültürel öğelerin hatırlanıp yaşatılmasına dair etkinliklerin düzenlenmesi gelmektedir. Araştırmaya katılan 10 öğretmenden 2 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Öğrt2: Yeni yetişen nesle de bu konuda o ortamlara dahil ederek örneğin bir hasta ziyaretine giderken yanımızda çocuğumuzu götürerek veya bir düğüne giderken yanımızda çocuğumuzu götürerek onları da bu konuda duyarlı olmalarını sağlayabiliriz.

Öğrt4: Hasta ziyareti yapın deyince olmuyo yapınca ancak olabiliyor.

Öğrt5: Bu konuda sosyal alanlarda yani mesela etkinlikler düzenlenebilir. Yada güncel etkinliklerle geleneksel şeyler entegre edilebilir. Yani çeşitli yarışma marışma da düzenlenebilir ama bunlar biraz daha şey böyle bi mecburi gibi oluyo. Daha çok böyle bi yarışma için değil de severek eğlenerek öğretirsek daha iyi olur. Bunun gibi şeylerde eskiden gelen geleneksel şeyleri kullanabiliriz. Mesela örneğin mimari yani güncel işte 21. Yüzyıl mimarisinde az önce ne dedik halı desenleri dedik onları kullanabiliriz örneğin süslemelerinde. Bunun gibi şeylerle taşıyabiliriz bence.

Öğrt10: Okullarda kültür aktarımı çalışmalarını zayıf buluyorum. Geziyle olabilecek şeyler bunlar veya okulu başka ziyaret etmesi gerekiyor mesela başka birilerinin, kültürü aktaracak olan kimselerin. Yani bu yönden zayıf. Ama testtir, sınavdır dediniz mi okullarımız en önden gidiyorlar. Sistem ona zorluyor biraz.

3. sırada %10 ile düğün ve cenaze törenlerinin geleneksel olarak devam ettirilmesi, kültürel objelerin (kılık-kıyafet) saklanarak gelecek nesillere aktarılması, ağız kullanımının teşvik edilmesi, akraba ziyaretlerinde bulunularak uzak akrabaların tanınması ve milli kültürlerimizin öğrenilmesi gelmektedir. Araştırmaya katılan 10 öğretmenden 1 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcının bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Öğrt1: Bence düğün törenleri mesela gelenekleri görenekleri aktarmak için çok düğün ve cenaze törenleri önemli bi kaynak.

Öğrt3: Bunların bi kere yaşanmasını sürekli kılmak lazım. Bize zor gelse de. Ne biliyim eski kalma olan şeylerimizi saklamalıyız giysilerimizi falan. Onlar resimler falan derslerde görüyolar ama onlar ne diyim yeterince canlı olmuyo. Özellikle onlardan canlı örnekler sınıfa getirirsek çok daha güzel olur gibime geliyo.

Öğrt6: Gelenek göreneklerimizin aktarılması için önce yeni neslin akrabalarını, birinci derece değil de daha uzak akrabalarını da tanıması gerekiyor. Ben kendimden örnek vereyim. Çok geniş bir akraba kitlemiz var. Ama benim tanıdığım bir elin parmaklarını geçmiyor. Bunlardan geçmişimizi daha iyi öğrenebiliriz yani. Akrabasını tanıması lazım çocuğun, onun geçmiş hayatını öğrenmesi lazım. Eskilerin neler yaptığını onlardan öğrenmesi lazım.

4.2.3. Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Kapsamında Aktarılması Gereken Değerlerin Öğrencilere Kazandırılmasında Neler Yapılmasına İlişkin Önerileri

Bu soruya yanıt bulabilmek amacıyla öğretmenlerin değerler eğitimi kapsamında verilen değerlerin gelecek nesillere aktarımı konusundaki önerileri ile ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.11.'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.11. Öğretmenlerin Değerler Eğitimi Kapsamında Aktarılması Gereken Değerlerin Öğrencilere Kazandırılmasında Neler Yapılmasına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Değerlerin Gelecek Nesillere Aktarımı Hakkında Öğretmen Önerileri	Öğrt.1	Öğrt.2	Öğrt.3	Öğrt.4	Öğrt.5	Öğrt.6	Öğrt.7	Öğrt.8	Öğrt.9	Öğrt.10	F %
1) Değerlerin çocuklara aktarılmasında yaparak ve yaşayarak öğrenme modelinin kullanılması			√		√		√				3 30
2) Ülke genelinde değerlerin hatırlanıp yaşatılmasına dair etkinliklerin düzenlenmesi		√					√		√		3 30
3) İnsanlara saygılı olması bilincinin kazandırılması	√										1 10
4) Değerlerin çocuklara aktarılmasında aile, çevre ve öğretmenin rol model olması				√							1 10
5) Değerlerin gelecek nesillere aktarımı için somut çalışmalar yapılması(Resim, şiir, kompozisyon, drama, değerler ağacı)								√			1 10
6) Değerlerin öğrencilere hayat boyu öğrenme-uygulama şeklinde öğretilmesi										√	1 10

Öğretmenlerin değerler eğitimi kapsamında aktarılması gereken değerlerin gelecek nesillere aktarımı konusundaki önerileri yorumlanırsa; ilk sırada %30 ile değerlerin çocuklara aktarılmasında yaparak ve yaşayarak öğrenme modelinin kullanılması ve ülke genelinde değerlerin hatırlanıp yaşatılmasına dair etkinliklerin düzenlenmesi gelmektedir. 10 öğretmenden 3 tanesi bu öneriyi dile getirmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Öğrt3: Yani aynı şeyler. Değerlerimizle yaşayarak yaşatarak çocuklarımıza öğretmeliyiz. Mesela işte büyüklere saygı, hasta ziyareti, yaşlı ziyareti, bayram ziyaretleri bunları biz yaşarsak çocuklarımıza da öğretebiliriz onlarda kendi çocuklarına öğretirler.

Öğrt5: Şimdi bu konuda insan yani en güzeli yaşayarak öğrenmek. Şimdi değeri mesela bazen yerine getiriyosun ama bunun sana kazancını göremezsin. Çünkü bu elle tutulur bişey değildir. Onun için yani gelecek nesillere aktarmak için onu bi kazanç olarak değil de, hissetmesi lazım. Bunu da yani çocukların duygusal gelişimine aşılammamız lazım. Mesela bi iyilik bi değerdir ama çocuğa bi kazanç sağlamaz. Dolayısıyla çocuk onu biz yapmasını teşvik edeceğimiz zaman onu duygusal olarak da tatmin etmeliyiz yani. Bunu örneklendirirsek yaparak yaşayarak olursa ancak duyguyu da ancak orda tadabilir. Yani biz beraber, onla beraber yapmalıyız. Öğretmek yerine yaşayarak. O zaman duyguyu tadar ve kalıcı olur.

Öğrt7: Yine aynı şekilde değerlere de biz kendimiz önce sahip çikalım. Şuanda çağımız internet çağı olduğu için çoğu değeri unuttuk, çoğu değeri hiçe sayıyoruz. Yani bunu slâytle, okuduğumuz bir hikâyeyle tamam belki bir şekilde anlatabiliriz ama soyut kalır ve çok fazla manalı olmaz. Bunu yaşayarak, yaşatarak. Atıyorum değerleri öğretmek istiyorsak çocukları alıp Huzur Evine, Çocuk Esirgeme Kurumu'na götürürsek bu değerleri daha iyi kazandırmış oluruz. Tabi ki önce eğitim, değer eğitimi de olsa ailede başlar.

Öğrt2: 6. soruya verdiğim cevaba yakın şeyler söyleyebilirim. Yani burda ailelere çok önemli görevler düşüyo. Yerel yönetimlere, sivil topluma örgütlerine önemli görevler düşüyo. Bugün Türkiye'nin birçok yerinde işte dernekler vakıflar bu gelenek

ve göreneklerini yaşatmak adına çok değişik etkinlikler yapıyorlar. Örneğin İstanbul da Fes hane de yapılan yöresel etkinlikler var yine yöresel ürünler fuarları var. Yine İstanbul da özellikle köy derneklerinin yaptığı etkinlikler var. Bunlar aslında bi Şekilde o gelenek ve görenekleri devam ettirmek adına yapılan etkinlikler.

ğrt6: Değerlerimizi aktarabilmek için önce ailelerimizin değerler konusuna önem vermesi gerekiyor. İçten dışa doğru açılıyor. nce aileden, sonra mahalleden, sonra köyden. Bu Şekilde aktarılabilir. Aktarılma konusunda belediyelere çok iş dşuyor. Bu tür kültürel etkinlikler yapabilirler. Bu Şekilde kaynaşmak ve kültürel etkinliklerin aktarımı yapılabilir. Halk eğitimler, kursları bu yönde kurslar aarsa aktarım daha güzel olur. Bu Şekilde yani.

ğrt9: Bu eğitim hem okulda hem de kurs olabilir, değişik etkinliklerle aileler olabilir. Öğrencilere aktarılmalı.

2. sırada %10 ile insanlara saygılı olması bilincinin kazandırılması, değerlerin çocuklara aktarılmasında aile, evre ve öğretmenin rol model olması, değerlerin gelecek nesillere aktarımı için somut çalışmalar yapılması (resim, Şiir, kompozisyon, drama, değerler ağacı), değerlerin öğrencilere hayat boyu öğrenme-uygulama Şeklinde öğretilmesi gelmektedir. Araştırmaya katılan 10 öğretmenden 1 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcının bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

ğrt1: Değerlerin. Ya el öpmek mesela yani halen. Bayramlaşmak, bayramlarda büyüklerin ziyaret edilmesi lazım çocukların büyüklerini ziyaret etmesi lazım. İşte gittikleri zaman büyüklerin ellerini öpmesi lazım. Dışardan bi büyük geldiğinde ayağa kalkmak yada uzanıyorsa toparlanıp oturmak gibi Şeylere hala önem verilmesi lazım. Mesela cenaze olduğunda müzik dinlemek televizyon izlemek bi süre yas tutmak gerekir. Onların atlanmaması lazım. O ocuklara da öğretilmesi lazım bunların.

ğrt4: Gelecek nesillere nasıl aktarıcaz. Yani aslında 1. sorunun devamı gibi. Yine aynı Şekilde yani ancak ve ancak kitap okuyarak yada bunun değerler kazananına koyarsak olmaz. Bunu ancak rnekleyerek, örnek olarak. Bi ders olarak değil de ders içinde kullanarak ancak gelecek nesillere aktarabiliriz. En önemlisi bence model

olmak burda. Model olursak geleceklere aktarılacak, o da gelecek nesillere model olacak. O şekilde. Yani aslında bize nasıl olduysa geleceğe de biz o şekilde yansıtacağız yani.

Öğrt8: Değerler konusunda da zaten değerler eğitimi konularında her ay işliyoruz. Sevgi konulu, saygı konulu, daha değişik. Bununla ilgili resim, şiir çalışmaları yaptırıyoruz.

Öğrt10: Değerler eğitimi çok güzel bir proje. Ancak bununda yöneticilerimiz tarafından çok fazla ciddiye alındığını düşünüyorum. Şöyle ki yani zaten öğretmenlerin görevi tüm hayatları boyunca değerleri öğrencilere vermekken bunu bir mesela bir aya sığdırma veya şu ay şu değeri öğreneceksin demek öğrenciye, biraz saçma geliyor bana. Yani bu hayatı boyunca olması gereken şey. Ama tabii ki kötü bir proje değil.

4.2.4. Öğretmenlerin İl/İlçe/Okul Bazında Düzenlenen Geleneksel Çocuk Oyunları Yarışmalarını Faydalı Bulma Nedenleri

Bu probleme yanıt bulmak amacıyla öğretmenlerin il/ilçe/okul bazında düzenlenen geleneksel çocuk oyunları yarışmalarını faydalı bulma nedenlerine ilişkin görüşleriyle ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.12.'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.12. Öğretmenlerin İl/İlçe/Okul Bazında Düzenlenen Geleneksel Çocuk Oyunları Yarışmalarını Faydalı Bulma Nedenlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Nedenler	Öğrt.1	Öğrt.2	Öğrt.3	Öğrt.4	Öğrt.5	Öğrt.6	Öğrt.7	Öğrt.8	Öğrt.9	Öğrt.10	F	%	
1) Geleneksel çocuk oyunları hakkında bilgi edinmesi	√			√							2	20	Öğretmenlerin il/ilçe/okul bazında düzenlenen geleneksel
2) Geleneksel çocuk oyunlarını arkadaşlarına aktarması		√		√							2	20	
3) Çocukların psiko-motor gelişimine katkıda bulunması					√			√			2	20	
4) Öğrencilerin Okul kültürüne uyum sağlaması										√	1	10	

el çocuk oyunları yarışmalarını faydalı bulma konusundaki görüşleri yorumlanırsa; ilk sırada %20 ile öğrencilerin geleneksel çocuk oyunları hakkında bilgi edinmesi,

geleneksel çocuk oyunlarını arkadaşlarına aktarması, çocukların psiko-motor gelişimine katkıda bulunması gelmektedir. 10 öğretmenden 2 tanesi bu öneriyi dile getirmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Öğrt1: Faydalı buluyorum. Zaten işte o kültüre ait oyunları öğreniyorlar. O oyunları öğrenirken kıyafetlerini de giyiyorlar. Eskiden nasıl giyindiklerini öğreniyorlar. Belki daha da ilgilerini çekiyo o dilde ki, şarkılarda ki, sözlerde ki yöresel ağzı öğreniyorlar. Aynı zamanda da sosyalleşiyorlar.

Öğrt4: Onu faydalı buluyorum. Neden? Hem çocuklar bizim geleneklerimizde ki oyunlar hakkında gerçekten bilgi ediniyorlar.

Öğrt2: Daha önce okulumuzdan 2 defa bu yarışmaya öğrencilerimiz katıldı. Oyunları da bizim yıllardır oynadığımız ya da bildiğimiz oyunları biraz daha günümüze uyarlayarak uygulamaya çalışıyorlar. İyi bi etkinlik olduğunu düşünüyorum.

Öğrt4: Hem de bunun için çaba sarf edip öğrendiği için bunu diğer arkadaşlarına aktarabiliyorlar. Bu noktada bunu faydalı buluyorum yani. Öğrencilerimi de teşvik ediyorum bu noktada.

Öğrt5: Yani bilinmeyen oyunlarda öğreniliyor. Mesela diyorum ki unutulmuş ya da eski bi oyun var. Çocuk 10 tane oyun varsa ikisini biliyo ama sekizini öğrenebiliyo. Fakat yarışma olduğu zaman böyle birazcık böyle o anlık yapılan bi şeymiş gibi oluyo. İşte ondan sonra bi arkadaşlarıyla beraber bi araya geldikleri zaman hadi beraber şu oyunu oynayalım denmiyo yine. Onun için yine biz bunun eğlence yönünü, yani onun bi zaman geçirmek için veya işte kas gelişimi için falan olan bölümünü es geçiyoruz. Biraz daha böyle yarışmadansa, işte mesela yarışma düzenlemektense, çocuklar için özellikle okullara mesela bunların oynanabilecek malzemeler gönderilse daha da verimli olur bence.

Öğrt8: Yani çocuklar kazanıp kazanmamaları önemli değil bu tip yarışmalarda. Katılmaları, kendilerini ifade etmeleri bu konularda kendilerini geliştirmelerine yardımcı olur.

2. sırada %10 ile, öğrencilerin okul kültürüne uyum sağlaması, gelmektedir. Araştırmaya katılan 10 öğretmenden 1 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Öğrt10: Faydalı buluyorum neden çünkü bu tip etkinlikler çocukların okul kültürüne uyumunu arttıran oyunlardır.

4.2.5. Öğretmenlerin Kaybolmaya Yüz Tutan Geleneksel El Sanatlarımızı Yeniden Canlandırmak ve Yeni Nesillere Aktarmak İçin Önerileri

Bu konuya yanıt bulmak amacıyla öğretmenlerin kaybolmaya yüz tutan geleneksel el sanatlarımızı yeniden canlandırmak ve yeni nesillere aktarmak için önerileriyle ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.13.'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.13. *Öğretmenlerin Kaybolmaya Yüz Tutan Geleneksel El Sanatlarımızı Yeniden Canlandırmak ve Yeni Nesillere Aktarma Konusunda Önerilerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı*

Öneriler	Öğrt1	Öğrt2	Öğrt3	Öğr4	Öğrt5	Öğrt6	Öğrt7	Öğrt8	Öğrt9	Öğrt10	F	%
1) Yerel yönetimlerce desteklenmesi		√				√					2	20
2) Atölyelerin oluşturulması	√										1	10
3) Halk eğitim merkezlerinde kurslar verilmesi			√								1	10
4) Resim dersinin el sanatlarını kapsayacak şekilde düzenlenmesi				√							1	10
5) Öğrenciyi eğlendiren ve rahat hissettiren etkinliklerin kullanılması					√						1	10
6) Geleneksel el sanatlarını yapan ustaların ziyaret edilerek çocuklara eğitim verilmesi							√				1	10
7) El sanatlarının teşvik edilip çocuklara özendirilmesi								√			1	10

Öğretmenlerin kaybolmaya yüz tutan geleneksel el sanatlarımızı yeniden canlandırmak ve yeni nesillere aktarmak için görüşleri yorumlanırsa; ilk sırada %20 ile el sanatları ile ilgili çalışmaların yerel yönetimlerce desteklenmesi gelmektedir. 10 öğretmenden 2 tanesi bu öneriyi dile getirmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Öğrt2: Bu el sanatları emek yoğun harcanan bi alan. Üreten insanların ürettiklerinin maddi karşılığı olursa yine yerel yönetimler bunları desteklerlerse ya da hükümetin ya da devletin böyle bi politikası olursa bunlar mutlaka varlığını sürdürecektir. Son zamanlarda olan bi gelişme var bunla ilgili. Avmlerde yerel sanatlarla ilgili el sanatlarıyla ilgili belli bi kontenjan ayrılacağını biliyorum. Hayata geçip geçmediği konusunda bi bilgim yok ama. Avmler insanların çok fazla ziyaret ettiği yerler. Oralarda belli bi yüzdeyle ifade edilen kontenjanlar ayrılıyor. Daha düşük rakamlara dükkânları kiralayabiliyorlar ve varlıklarını devam ettirmeleri açısından önemli bi gelişme olduğunu düşünüyorum ve kesinlikle bunun devamını istiyorum.

Öğrt6: Şimdi insanlar artık hayat mücadelesine verdiler. Herkes hayatla mücadele ediyor. Mücadele olunca bu tür kültürel el sanatları kayboluyor. Mesela benim babaannem dokuma dokurdu, keçe yapardı. O öldü ondan sonra hiç. Tezgâhı duruyor ama o işi yapan yok. İnsanların boş vakitleri de yok bu tür konulara. İnsanlar çocuklarıyla bile ilgilenemiyorlar işlerin yoğunluğundan dolayı.

Peki, neler yapılabilir bu konularda? Hani mesela zamanımı açmak lazım biraz?

Yani mesela yaz tatillerinde çocuklara bunlar öğretilir. Diğer çalışanlara yönelik çünkü yaz tatilinde uygun bir dilim var. 5'de bitiyor mesai. 5'den 8'e kadar boşluk var. Bu boşlukta bir etkinlik yeri düzenlenerek bu imkân sağlanır.

2. sırada %10 ile atölyelerin oluşturulması, öğrencilere halk eğitim merkezlerinde kurslar verilmesi, MEB müfredatındaki resim dersinin el sanatlarını kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi, öğrenciyi eğlendiren ve rahat hissettiren etkinliklerin kullanılması, geleneksel el sanatlarını yapan ustaların ziyaret edilerek çocuklara eğitim verilmesi, el sanatlarının teşvik edilip çocuklara özendirilmesi gelmektedir. Araştırmaya katılan 10 öğretmenden 1 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcının bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Öğrt1: Atölyeler oluşturulabilir. Bakırcılık gibi düşünün hani mesela. Bakırcılık biraz daha zor ama öğrenciler için düşünüyorsak bunu. Küçük atölyeler oluşturup ağaç sanatları olabilir çamurdan hani çanak çömlek yapılan gerçi bunlar bölge bölge yani ağacın daha çok kullanıldığı yerde ağaç sanatlarıyla ilgili küçük atölyeler oluşturulabilir. Mesela İç Anadolu da daha çok çanak çömlek yapımında orda küçük atölyelerde çocuklara çanakların o testilerin falan nasıl yapıldığı gösterilebilir, öğretilir. Sanat halinde de yapabilirler meslek olarak da bundan faydalanabileceklerini öğretilir. Velilerden de destek olmalarını beklerim tabii ki. Çünkü genelde veliler köstek olur. Okul yönetiminin de aynı şekilde tabii.

Öğrt3: Öncelikle neler yapılabilir. Özellikle halk eğitim de bu tür el sanatlarıyla ilgili kurslar açılırsa ve bunlarda üretilenler değerlendirilirse, yani bi şekilde o üretimden insanlar fayda görürse giderler. Yoksa sırf öğreneyim diye gitmek de onlar için sıkıntı olur. Ürettiklerinden de bi gelir elde ederlerse daha da istekli olarak giderler o yüzden halk eğitim doğal olarak bu tür kurslara ve bu üretilenleri değerlendirme yoluna gitmelidir. Velilerden beklentilerimize gelince onlardan da biz bu el

sanatlarıyla uğraşmış velilerimiz varsa ki bazılarında işte bakır dövmeçiliği el işlemeciliği falan oluyo. Onları da çocuklarına da hobi amaçlı öğretirlerse kaybolmaz böylece.

Öğrt4: Ben onu şöyle düşünüyorum. Daha önce de bu aklıma gelmiş bir fikirdi. Resim derslerinde bence branşlaşma olmalı. Mesela el sanatları diyoruz ya biz ilkokul öğretmeni olarak yapıyoruz, kazanımlar şu doğrultuda bunu yapalım diyoruz. Aslında o şekilde değil, mesela nasıl bi müzik dersinde çocuk bi enstrüman seçiyö, bi branşlaşmaya gidiyö aynı şekilde resim dersinde de olabilir. Boncuk kursu mu yapılacak, ya da el boyası mı, vitray boya mı? Ne yapılacaksa çocuk bunun branşını seçip o yönde ilerlerse el sanatlarında da gelişme olacaktır. Velilerden de bu noktada nasıl bi çalışma beklersin. Ancak çocuklarını bu şekilde destekleyerek, maddi kısmını karşılayarak ve onu destekleyerek ancak olabilir. Mesela ebru sanatı benim öğrencilerime öğretmek istediğim ya da öğrenmek istediğim çok önemli bi sanat ama ne yapabiliyorum ne öğrencilerime yaptırabiliyorum yani. Çünkü kazanımların arasında da böyle bişey geçmiyö. Şu ana kadar ki 5 yıllık hayatımda geçmedi yani. Tabi varsa da onu da bilmiyorum hani özel okullar bunu yapıyö ama devlet okulu olarak bunu yapamadık şuan.

Öğrt5: Eski adetler dediğimiz gibi öğretilmiyö mesela, ama.. Aktarmak için ne yapılabilir. Yani mesela Matematik dersinde süsleme konusu falan görüyoruz işte orda motifler falan var ama bunlar çok fazla böyle aktarmaya yönelik değil bence. Dediğim gibi yani bişeyin hoşuna gitmesi lazım öğrenebilmesi için. Dolayısıyla hoş giden, eğlenilen, rahat hissettiren etkinliklerde bunların yaygınlaşması lazım.

Öğrt7: Bunun yapıldığı yerlere çocuklar getirilebilir. Bu işi yapan ustalarla anlaşılıp çocuklara bu konularda eğitim vermeleri sağlanabilir. Ama bunlar tabi bütçeli işler, maliyeti yüksek olan şeyler. Hani bu tip yerlere gezi de yapılabilir. Bu slayt ya da videoyla olacak işler değil. Sadece uzaktan çocuk seyredir. Çocuğun yaşaması ya da görmesi lazım. Bizzat şahit olmalı ya da çocuk bizzat ona elleyerek, dokunarak, yaşayarak öğrenmesi gerekiyor.

Öğrt8: Teşvik edici olunabilir. Bu konuda çocuklarımıza değişik örnekler sunup, uygun ortamlar yaratıp o çalışmalar içerisinde bulunabilir. Velilerimiz değişik yeni

çalışmalara her zaman destek olurlar. Desteklerler yani.

4.2.6. Okullarda Öğrenciler İle Yapılan Tarihi ve Kültürel Amaçlı Gezilerin Faydaları Hakkındaki Öğretmen Görüşleri

Bu soruya yanıt bulabilmek amacıyla öğretmenlerin okullarda öğrenciler ile yapılan tarihi ve kültürel amaçlı gezilerin hangi yönlerden faydalı olduğu konusundaki önerileri ile ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.14.'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.14. Öğretmenlerin Okulda Öğrenciler ile Yaptığı Tarihi ve Kültürel Amaçlı Gezilerin Faydaları Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Nedenler	Öğrt.1	Öğrt.2	Öğrt.3	Öğrt.4	Öğrt.5	Öğrt.6	Öğrt.7	Öğrt.8	Öğrt.9	Öğrt.10	F	%
1) Çocuklarda merak duygusu uyandırması	√		√		√						3	30
4) Bilgilerin daha kalıcı hale gelmesi				√							2	20
3) Öğrencinin yaşadığı bölgedeki müze, ören yerleri, vb. hakkında bilgi edinmesi		√					√				1	10
2) Öğrencinin meslek seçiminde etkili olması	√										1	10

Öğretmenlerin okullarda öğrenciler ile yapılan tarihi ve kültürel amaçlı gezilerin hangi yönlerden faydalı olduğu konusundaki önerileri yorumlanırsa; ilk sırada %30 ile yapılan gezilerin çocuklarda merak duygusu uyandırması gelmektedir. 10 öğretmenden 3 tanesi bu öneriyi dile getirmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Öğrt1: Evet düşünüyorum. Şimdi kültürel ve tarihi olarak ikiye mi ayıralım Yani kültürel ve tarihi amaçlı olmasını belki göz önünde bulundurabilirsiniz. Yani tarihi ören yerleri falan gördüklerinde çocukların tabii ki orda yaşamış insanlara ait şeyleri gördüklerinde, kalıntıları gördüklerinde tarihe olan merakları artıyo. Bi merak uyandırıyorunuz tarih dersine sosyal bilgiler dersine ilgi uyandırıyor.

Öğrt3: Evet. Mesela geçen yıl bizim okulumuzda gezi yaptığımız zaman Aspendos'a gidelim mi diye sorduğumuzda çocuklarımızdan bi kısmı Aspendos nerde diye sordular. Serik sınırlarının içinde olan bi tarihi kalıntıyı bile bilmiyolar. Elbette ki faydalı, geziyolar, görüyolar. Farklı bi dünya oluyo onlar için o.

Öğrt5: Faydalı olduğunu düşünüyorum. Yalnız biz mesela bazı konularda çok yeterli değiliz. Mesela bi kültürel bi yeri gezerken orayla ilgili işte bizim de bi kaç yerde oturduğumuz kulaktan dolma ya da bi kaç metinden okuduğumuz yer değil de böyle daha gerçekçi, daha böyle rehberlik yapabilecek düzeyde bilgilerle donatılan en azından böyle mesela bi kaynak olabilir onla beraber gezi yapılabilir, yöresel yöresel. Faydalı ama yani daha da faydalı olabilecek yerleri var.

2. sırada %20 ile öğrencinin yaşadığı bölgedeki müze, ören yerleri, vb. hakkında bilgi edinmesi gelmektedir. Araştırmaya katılan 10 öğretmenden 2 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Öğrt2: Ben yaklaşık 10-12 yıldır okulumda gezi kulüplerinde görev alıyorum. Yaşadığımız illerdeki tarihi ve turistik yerleri fırsat buldukça gezmeye çalışıyoruz. Yılda ortalama 4-5 defa gezi yapıyoruz. Özellikle bizim gibi taşımali okullarda ki öğrencilerin çevreyi tanımaları yaşadığı bölgeyi tanımaları tarih hakkında bilgi edinmeleri açısından çok faydalı olduğunu düşünüyorum. Çünkü bu tür yerlerin maliyeti yüksek, bu tür gezilerle maliyeti biraz daha düşürebiliyoruz. Aileleri buna çok zaman ayıramıyo. Ama biz o gün çocukların sorumluluklarını da alarak etkinlikleri gerçekleştiriyoruz.

Öğrt7: Faydalı buluyorum. Tabi ki çocukların birçok ören yeri görmesi gerekiyor ki biz geçen dediğim gibi 2 sene önce okul ziyaretinde yaptığımız beraber okul çalışmasında çocuklar birçok yeri gördüler. Ören yerleri de gördüler, müzeleri de gördüler. Birazcık en azından Antalya'yı kendi kültürlerini tanıma fırsatı buldular.

3. sırada %10 ile bilgilerin daha kalıcı hale gelmesi ve öğrencinin meslek seçiminde etkili olması gelmektedir. Araştırmaya katılan 10 öğretmenden 1 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcının bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Öğrt4: Onun da kesinlikle faydalı olduğunu düşünüyorum. Okumakla gezip görmek arasında çok büyük bi fark var. Tabi ki de çocuklar gezdikleri zaman o şeyleri kesinlikle unutmuyorlar ve buda derslerine dahi yansıyo yani.

Öğrt1: Hatta araştırmaya. Belki arkeolog falan olmak isteyecek çocuklar da çıkacaktır aralarında. Mesela kültürel gezilerde de başka başka yerler başka başka kültürler görmeleri. Bize ne kadar zengin bir kültüre sahip olduğumuzu öğrenmeleri açısından bence çok faydalı.

4.3. Öğrencilerle Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

4.3.1. Öğrencilerin Kültürel Öğeler Hakkındaki Görüşleri

Bu görüşleri tespit etmek amacıyla öğrencilerin bu konu hakkındaki görüşleriyle ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir Tablo 4.15.'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.15. Kültürel Öğelerin Neler Olduğu Hakkında Öğrenci Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Kültürel Ögelere Dair Öğrenci Görüşleri	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	F	%
1) El sanatları	√	√		√	√	√	√	√	√	√			9	75
2) Kıyafetler	√			√	√	√		√					5	41,66
3) Yemekler	√	√		√	√								4	33,33
4) Bayram ziyaretleri		√								√			2	16,66
5) Müzikler								√					1	8,33
6) Geleneksel çocuk oyunları-halk oyunları												√	1	8,33
7) Hasta ziyaretleri										√			1	8,33
8) Müze ve ören yerleri							√						1	8,33
9) Düğünler		√											1	8,33
10) Mevlit ve davetler		√											1	8,33
11) Din		√											1	8,33

Öğrencilerin, kültürel öğelerin neler olduğu hakkındaki cevapları yorumlanırsa; İlk sırada %75 ile el sanatları gelmektedir. Araştırmaya katılan 12 öğrenciden 9 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö1: *Mesela çinicilik. Kıyafetlerimiz, yiyecekler, el sanatları.*

Ö2: *Hani şey. Yemekler, çinicilik, el sanatları, düğünler, bayramlar. Bide ne vardı. Sünnet düğünleri kuranlar.*

Ö4: *Öğretmenim el sanatlayımız, giysileyimiz, yemekleyimiz, gelenekleyimiz. Başka, yok*

Ö5: *El sanatlarımız, yemeklerimiz. Sonra dikişlerimiz, eskiden kalan şeylerimiz.*

Ö6: *Kültürel öğeler.*

Hani şey gibi düşün mesela el sanatları gibi düşün. Onları hatırla.

Gelenek görenek, kıyafetler var. El sanatları.

Ö7: Kültürel öğeler; el sanatları, yaptığımız insanların kendilerinin çok uğraş vererek ya da uğraş vermeden onların yapmaya çalıştığı şeyler. Bizim geleneğimiz, göreneğimiz.

Ö8: El sanatları sonra türküler, giysiler.

Ö9: El sanatları, bayram ziyaretleri, örgü.

Ö10: Yani yaptığımız el sanatları mı?

Yani onun gibi evet.

Kirman çevirmek, resim, heykel, hasta ziyaretleri zaten onlara mutlaka gitmen lazım çağırıdıysa.

2. sırada %41,66 ile kıyafetler gelmektedir. Araştırmaya katılan 12 öğrenciden 5 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö1: Kıyafetlerimiz, yiyecekler, el sanatları.

Ö4: Örtmenim el sanatlayımız, giysileyimiz, yemekleyimiz, gelenekleyimiz.

Ö5: Sonra dikişlerimiz, eskiden kalan şeylerimiz.

Ö6: Gelenek görenek, kıyafetler var.

Ö8: El sanatları sonra türküler, giysiler.

3. sırada %33,33 ile yemekler gelmektedir. Araştırmaya katılan 12 öğrenciden 4 tanesi kültürel öğeler nelerdir sorusuna yemek cevabını vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö1: Kıyafetlerimiz, yiyecekler, el sanatları

Ö2: Yemekler, çinicilik, el sanatları, düğünler, bayramlar

Ö4: Öğretmenim el sanatlarımız, giysileyiz, yemeklerimiz, geleneklerimiz

Ö5: El sanatlarımız, yemeklerimiz.

4. sırada %16,66 ile bayram ziyaretleri gelmektedir. Araştırmaya katılan 12 öğrenciden 2 tanesi kültürel öğeler nedir sorusuna bayram ziyaretleri cevabını vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö2: Yemekler, çinicilik, el sanatları, düğünler, bayramlar.

Ö9: El sanatları, bayram ziyaretleri, örgü.

5. sırada %8,33 ile müzik, hasta ziyareti, düğünler, din, müze ve ören yerleri, mevlit ve davetler gelmektedir. Araştırmaya katılan 12 öğrenciden 1 tanesi bu cevabını vermiştir. Katılımcının bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö8: El sanatları sonra türküler, giysiler.

Ö12: Oyunlar, halk oyunları

Ö10: Kirman çevirmek, resim, heykel, hasta ziyaretleri zaten onlara mutlaka gitmen lazım çağırıdıysa.

Ö2: Yemekler, çinicilik, el sanatları, düğünler, bayramlar. Bide ne vardı. Sünnet düğünleri, kuranlar.

Ö7: İnsanların yıllar önceki yaşadığı yerler.

Öğrenciler kültürel öğelerin neler olduğuna dair görüşlerini; kıyafetler, müzik, el sanatları, geleneksel çocuk oyunları, bayram ziyaretleri, hasta ziyaretleri, müze ve ören yerleri, yemekler, düğünler, mevlit ve davetler ve din olarak sıralamıştır.

4.3.2. Öğrencilerin Kaybolmaya Yüz Tutan El Sanatlarına İlişkin Görüşleri

Bu görüşleri tespit etmek amacıyla öğrencilerin bu konu hakkındaki görüşleriyle ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir Tablo 4.16.'da elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.16. *Uğraştıkları El sanatlarının Neler Olduğu Hakkında Öğrenci Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları*

El Sanatları	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	F	%
1) Testi yapımı	√											√	2	16,66
2) Örgü							√	√					2	16,66
3) Kirman										√			1	8,33
4) Oymacılık					√								1	8,33
5) Kilim dokumacılığı										√			1	8,33

Öğrencilerin, kültürel öğelerin neler olduğu hakkındaki cevapları yorumlanırsa; İlk sırada %16,66 ile testi yapımı, örgü işleri gelmektedir. Araştırmaya katılan 12 öğrenciden 2 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

Ö1: Testi yapımı biraz denemiştim.

Ö12: Öğretmenim ben çamurdan bazı şeyler yaparım, böyle şey yaparım vazo gibi şeyler yaparım böyle.

Ö7: Örgüyü biraz denemiştim zincir yapmaya çalışmıştım.

Ö8: Mesela örgüyü denemeye çalıştım.

2. sırada %8,33 ile kirman, oymacılık, kilim dokumacılığı gelmektedir. Araştırmaya katılan 12 öğrenciden 1 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö10: Kirman çevirmek

Ö5: Denedim hocam. Tahta oymak gibi bişey denedim.

Ö10: Ya kilim dokuyoruz ya da sicimler var onlardan yapıyoruz.

4.3.3. Kültür Aktarımı Kapsamında Öğrencilerin Hasta Ziyaretleri Sırasında Yaptıklarına İlişkin Görüşleri

Bu görüşleri tespit etmek amacıyla öğrencilerin bu konu hakkındaki görüşleriyle ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.17.'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.17. Hasta Ziyaretleri Hakkında Öğrenci Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Öğrencilerin Hasta Ziyaretlerinde Davranışları	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	F	%
1) Öğrencinin hastaya geçmiş olsun temennisinde bulunması	√		√	√	√		√				√	√	7	58,33
2) Öğrencinin hasta ile empati kurması(üzülmesi)		√						√	√	√	√	√	6	50
3) Öğrencinin hastayla iletişim kurması		√		√	√		√				√		5	41,66
4) Öğrencinin hastaya moral vermesi				√	√								3	33,33

Öğrencilerin, hasta ziyaretlerinde sergiledikleri davranışlar yorumlanırsa; İlk sırada %58,33 ile öğrencinin hastaya geçmiş olsun temennisinde bulunması gelmektedir. Araştırmaya katılan 12 öğrenciden 7 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö1: Hasta olanlara Allah şifa versin diyorum.

Ö3: Hocam ilk önce Allah şifalar versin diyorum.

Ö4: Gittiğimizde Allah şifa veysin diyoz, sonra hastalığını felan ne zaman iyleşceğini felan soyuyoz ne olduğunu.

Ö5: Geçmiş olsun diyorum, nasıl oldun diye soruyorum. Daha kötüsü olabilirdi diyorum, sen böyle olduğuna dua et diyorum.

Ö7: Geçmiş olsun diyorum.

Ö11: Örtmenim gidiyoruz, oturuyoruz, ellerini öpüyoruz.

Ö12: Geçmiş olsun diyorum. Allah şifa versin diyorum.

2. sırada %50 ile öğrencinin hasta ile empati kurması (üzülmesi) gelmektedir. Araştırmaya katılan 12 öğrenciden 6 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö2: Hocam üzülürüm.

Ö8: Orda hani onların hastalandığı için hani üzülüyorum. Onların iyice hani hemen iyileşmesi için dua ediyorum.

Ö9: Biraz hüzünleniyorum aslında ama. Yani böyle, böyle geçmiş olsun derim normalde.

Ö10: Hüzünleniyorum biraz.

Ö11: Örtmenim biraz kötü hissediyorum kendimi.

Ö12: Biraz üzülüyorum.

3. sırada %33,33 ile öğrencinin hastayla iletişim kurması gelmektedir. Araştırmaya katılan 12 öğrenciden 4 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö4: Sonra hastalığını felan ne zaman iyleşceğini felan soyuyoz ne olduğunu.

Ö5: Daha kötüsü olabilirdi diyorum, sen böyle olduğuna dua et diyorum.

Ö7: Evet, hasta olduğu için rahatsız etmek istemiyorum.

Ö11: Örtmenim gidiyoruz, oturuyoruz, ellerini öpüyoruz.

4. sırada %25 ile öğrencinin hastaya moral vermesi gelmektedir. Araştırmaya katılan 12 öğrenciden 3 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö2: Hocam üzülürüm, hani o hasta olduğu için ona moral vermeye çalışırım. Mesela arkadaşım falan olsa ona moral vermeye çalışırım.

Ö4: Sonra hastalığını felan ne zaman iyleşceğini felan soyuyoz ne olduğunu.

Ö5: Daha kötüsü olabilirdi diyorum, sen böyle olduğuna dua et diyorum.

4.3.4. Öğrencilerin Öğretmenleriyle Yaptıkları Tarihi ve Kültürel Gezilere İlişkin Görüşleri

Bu probleme yanıt bulabilmek amacıyla öğrencilerin bu konu hakkındaki görüşlerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.18.'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.18. *Öğretmenleriyle Yaptıkları Tarihi ve Kültürel Geziler Hakkında Öğrenci Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları*

Öğrencilerin Kültürel Gezilerle İlgili Görüşleri	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	F	%
1) Öğrencinin yeni bilgiler edinmesi	√	√		√			√	√			√		6	50
2) öğrencinin kültürel amaçlı gezileri eğlenceli bulması			√		√							√	3	25
3) Öğrencinin edindiği yeni bilgileri başkalarına aktarması							√	√					2	16,66
4) Öğrencinin arkadaşlık duygusunu geliştirmesi								√					1	8,33

Öğrencilerin, öğretmenleri ile yaptıkları kültürel amaçlı gezilerle ilgili görüşleri hakkındaki cevapları yorumlanırsa; ilk sırada %50 ile öğrencinin yeni bilgiler edinmesi gelmektedir. Araştırmaya katılan 12 öğrenciden 6 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö1: Evet. Yani bişeyler öğreniyorum.

Ö3: Buluyom hocam hemde çok buluyom. Hocam hem eğleniyoz hemde bişeyler öğreniyoz.

Ö5: Çok faydalı buluyom örtmenim. Çünkü biz yeni şeyler, tarihi yerler görüyoruz. Yeni bilgiler ediniyoruz.

Ö7: Evet. Kültürel öğeleri gezdiğimiz yerleri mesela ordaki bilgileri elde ediyoruz. Öğretmenin anlattığı şeyleri artık zihnimizde tutup biri bize bi soru sorduğunda ona cevap verebiliyoruz.

Ö8: Biz onlarla güzel şeyler öğreniyoruz.

Ö11: Minicity'de şey gördüm örtmenim mesela Anıtkabir'i gördüm heykellerini.

2. sırada %25 ile öğrencinin kültürel amaçlı gezileri eğlenceli bulması gelmektedir. Araştırmaya katılan 12 öğrenciden 3 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö3: *Hocam hem eğleniyoz hemde bişeyler öğreniyoz.*

Ö5: *Bide eyelendiğim için.*

Ö9: *Çok mutluluk hissettim. Evet.*

3. sırada %16,66 ile öğrencinin edindiği yeni bilgileri başkalarına aktarması gelmektedir. Araştırmaya katılan 12 öğrenciden 2 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö7: *Kardeşlerimize, arkadaşlarımıza anlatabiliyoruz.*

Ö8: *Onları hani ailemize anlatıyoruz hani onlarda bi bilgi sahibi oluyo, bizde oluyoruz.*

4. sırada %8,33 ile öğrencinin arkadaşlık duygusunu geliştirmesi gelmektedir. Araştırmaya katılan 12 öğrenciden 1 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö8: *Onlar arkadaşlık duygularımızı geliştiriyorlar.*

4.3.5. Öğrencilerin Okul Dışında Yakın Çevrelerinde Bulunan Müze ve Ören Yerlerini Ziyaretlerine İlişkin Görüşleri

Öğrencilerin okul dışında yaptıkları müze ve ören yerleri ziyaretlerine ait görüşleriyle ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.19.'da elde edilen veriler görülmektedir.

Görüşler	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	F	%

---

1) Öğrencinin kültürel amaçlı gezileri eğlenceli bulması	√	√	√	√	4	33,33
2) Öğrencinin yeni bilgiler edinmesi	√			√	2	16,66
3) Ailesi ile olan iletişiminin artması				√	1	8,33
4) Öğrencinin arkadaşlık duygusunu geliştirmesi				√	1	8,33

Tablo 4.19. Öğrencilerin Okul Dışında Yakın Çevrelerinde Bulunan Müze ve Ören Yerlerini Ziyaretlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Öğrencilerin, okul dışında yaptıkları müze ve ören yerleri ziyaretleri ile ilgili görüşleri yorumlanırsa; ilk sırada %33,33 ile öğrencinin gezileri eğlenceli bulması gelmektedir. Araştırmaya katılan 12 öğrenciden 4 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö2: Hani içinde bi his oluyo. Mutlu gibi falan oluyorum ilk defa gördüğüm için.

Mesela nereye gitmiştin?

Aspendos'a.

Aspendos'ta gezerken neler hissettin orda neler öğrendin?

Küçükken gittim heralde şey, pek bişey hatırlamıyorum. Oturak gibi bişey oluyo.

Ha yani insanların oturacağı gibi yerler. Oradan aşağıda ne vardı böyle boşluk gibi bir şeyler mi oluyordu?

Evet, hocam hani boşluk oluyodu, yukarlarda da kat kat da oturak gibi şeyler oluyodu.

Ne yapıyorlarmış orda eskiden?

Hocam oralarını hatırlamıyorum. Çok eskiden gittim.

Ö4: Bi kaç sefey öğyetenim.

Mesela, nerelere gittin? Oralarda neler hissettin?

Öğyetmenim bi keyesinde Çanakkale'ye mi ne gitmiştik. Oylayda ki tayihi yeyleri felan bakmıştık.

Neler hissettin orda gezerken?

Heyecan ve mutluluk.

Evet, niçin heyecanlandın peki?

Yeni şeyley öğyenceğim için.

Mutlu olmuşsun, niye mutlu oldun?

Çünkü geziye gittiğim için.

Peki, orada gördüklerinden etkilendin mi?

Evet.

Peki, ne gördün en çok ne etkiledi seni orada?

Öğyetmenim eski baya uzun olmuş da tam hatırlayamıyorum.

Hatırlayamadın, peki.

Ö6: Evet.

Peki, nasıl bunu da bize anlat.

Mesela Düden Şelalesi.

Peki, ne yapıyorsun mesela orada?

Geziyorum.

Evet, neler yapıyorsun başka? Nasıl hissediyorsun ailenle gezerken?

Mutlu.

Ö11: Bazen.

Mesela nerelere gittin? Neler hissettin?

Mesela benim dedemin falan gittiği bi tane yer vardı örtmenim mesela yayla gibi bi yerdi. Ordaki tarihi yerlere gittim.

Nasıldı oralar? Güzel miydi böyle neler hissettin gezerken?

Mağara vardı. Ordaki mağaraya girdik. Mağaranın içinde ışıklar vardı. Sessizdi. İnsanlar fotoğraf çekiniyordu. Değişik böyle bi yapışkan değil de kuru gibi bişey vardı. Sarıydı. Orda gezerken çok mutlu oldum çok eğlendim.

2. sırada %16,66 ile öğrencinin kültürel amaçlı gezilerden yeni bilgiler edinmesi gelmektedir. Araştırmaya katılan 12 öğrenciden 2 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö1: Evet gidiyorum.

Bunla ilgili duygu ve düşüncelerin neler?

Hocam annemle babamla gezerken hocam onlarda bana bişeyler öğretiyö. Babam öğretmenlerimiz gibi bilgi veriyö. Bu böyledir şu şöyledir diye. Orada bilgi öğreniyö. Öğretmenlerimizle gittiğimizde biraz daha fazla bilgi öğreniyö. Öğretmenlerimiz bizi gezi amaçlı bilgi olduğu için, bilgi öğrenmiş oluyö.

Ö8: Evet gidiyorum.

Bununla ilgili duygu ve düşüncelerin neler?

Hocam annemle babamla gezerken hocam onlarda bana bişeyler öğretiyö. Babam öğretmenlerimiz gibi bilgi veriyö. Bu böyledir şu şöyledir diye. Orada bilgi

öğreniyorum. Öğretmenlerimizle gittiğimizde biraz daha fazla bilgi öğreniyorum. Öğretmenlerimiz bizi gezi amaçlı bilgi olduğu için, bilgi öğrenmiş oluyorum. Bi kaç sefer öğretmenim.

Mesela? Nerelere gittin? Oralarda neler hissettin?

Öğretmenim bir keresinde Çanakkale'ye mi ne gitmiştik. Oralarda ki tarihi yeyleri felan bakmıştık.

3. sırada %8,33 ile öğrencinin kültürel amaçlı geziler sayesinde ailesiyle olan iletişiminin güçlenmesi ve öğrencinin kültürel amaçlı geziler sayesinde arkadaşlık duygularının gelişmesi gelmektedir. Araştırmaya katılan 12 öğrenciden 1 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö8: Evet gidiyorum.

Bununla ilgili duygu ve düşüncelerin neler?

Hocam annemle babamla gezerken hocam onlarda bana bişeyler öğretiyo. Babam öğretmenlerimiz gibi bilgi veriyo. Bu böyledir şu şöyledir diye. Orada bilgi öğreniyorum. Öğretmenlerimizle gittiğimizde biraz daha fazla bilgi öğreniyorum. Öğretmenlerimiz bizi gezi amaçlı bilgi olduğu için, bilgi öğrenmiş oluyorum. Bi kaç sefer öğretmenim.

Mesela? Nerelere gittin? Oralarda neler hissettin?

Öğretmenim bir keresinde Çanakkale'ye mi ne gitmiştik. Oralarda ki tarihi yeyleri felan bakmıştık.

Ö10: Arkadaşlarımla gezilere gidiyoruz. Orada beraber gezip, dolaşıyoruz. Yani öğretmenim arkadaşlarımla gitmek daha eğlenceli.

4.4. Velilerle Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

4.4.1. Kültürel Öğelerin Neler Olduğu Hakkında Veli Görüşleri

Bu probleme yanıt bulabilmek için velilerin kültürel öğelere ilişkin görüşleri ile ilgili

frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.20.'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.20. *Kültürel Öğelerin Neler Olduğu Hakkında Veli Görüşlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları*

Kültürel Öğelerin Neler Olduğuna Dair Veli Görüşleri	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11	V12	F	%
1) Düğünler, bayramlar, büyükleri ziyaret etme, cenaze törenleri			√			√	√		√	√		√	6	50
2) Gelenek ve görenekler							√	√	√	√	√		5	41,66
3) El sanatları			√	√		√					√		4	33,33
4) Büyüklere saygı	√						√	√					3	25
5) Tarihi yerler, müzeler		√			√	√							3	25
6)Yemekler			√	√									2	16,66
7) Geçmişten geleceğe sürmesi gereken değerler	√												1	8,33
8) Dini simgeler		√											1	8,33
9) Halı-kilim			√										1	8,33
10) Halk oyunları				√									1	8,33
11) Kıyafetler												√	1	8,33
12)Yayla göçleri												√	1	8,33

Velilerin kültürel öğelerin neler olduğu konusundaki düşünceleri yorumlanırsa; ilk sırada %50 ile düğünler, bayramlar, büyükleri ziyaret etme, cenaze törenleri gelmektedir. 12 veliden 6 tanesi bu düşünceyi dile getirmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

V3: Bana göre mesela düğünler, bayramlar, büyükleri ziyaretler sonra el sanatları, yemeklerimiz sonra evimizde kullandığımız halılar kilimler bile el sanatlarına giriyor. Şey kültürel öğelere giriyor

V6: Geleneksel el sanatları, tarihi yerler, müzeler, düğüne gidiyoz bunlar işte.

V7: Kültürel öğeler. Düğünlerimiz olabilir, gelenek göreneklerimiz olabilir. Cenazeler, saygı yani davranışlarımız olabilir. Hoşgörülü yaklaşımlarımız, örf ve adetlerimiz olabilir. Şu anlık aklıma gelenler bunlar.

V9: Kültürel öğeler atalarımızdan kalan gelenekler, görenekler, düğünler, dernekler

gibi şeyler

V10: Kültürel öğeler. El sanatları, düğün, gelenekler, bayramlarımız, dini bayramlarımız. Bunlardır.

V12: Kültürel öğeler deyince aklıma insanların yaşam şekilleri geliyor, düğünler, bayramlar. Yayla göçleri. Efendime söyleyeyim cenaze törenleri, cenazede o yardımlaşma, giyim. Bunlar geliyor aklıma

2. sırada %41,66 ile gelenek ve görenekler gelmektedir. 12 veliden 5 tanesi bu düşünceyi dile getirmiştir. Katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

V7: Kültürel öğeler. Düğünlerimiz olabilir, gelenek göreneklerimiz olabilir. Cenazeler, saygı yani davranışlarımız olabilir. Hoşgörülü yaklaşımlarımız, örf ve adetlerimiz olabilir. Şu anlık aklıma gelenler bunlar.

V8: Yani aklıma o kadar bilgim olmadığı için, gelenek, görenek, sevgi, saygı. Yani öyle. Pek bir şey söyleyemeyeceğim. Bunlar geliyor aklıma.

V9: Kültürel öğeler atalarımızdan kalan gelenekler, görenekler, düğünler, dernekler gibi şeyler

V10: Kültürel öğeler. El sanatları, düğün, gelenekler, bayramlarımız, dini bayramlarımız. Bunlardır.

V 11: Kültürel öğeler nelerdir. Düşünüyorum şuan. Ne gibi şeyler olabilir. Şunları örnek verebilirim. Geleneklerimiz göreneklerimiz, örf ve adetlerimiz. Bunları kültürel öğeler olarak sayabilirim.

3. sırada %33,33 ile el sanatları yer almaktadır. 12 veliden 4 tanesi bu düşünceyi dile getirmiştir. Katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

V3: Bana göre mesela düğünler, bayramlar, büyükleri ziyaretler sonra el sanatları, yemeklerimiz sonra evimizde kullandığımız halılar kilimler bile el sanatlarına giriyor. Şey kültürel öğelere giriyor

V4: El sanatları, oyunlar gibi. Yemekler, yemek çeşitlerimiz. Yeter bu kadar.

V6: Geleneksel el sanatları, tarihi yerler, müzeler, düğüne gidiyoz bunlar işte.

V10: Kültürel öğeler. El sanatları, düğün, gelenekler, bayramlarımız, dini bayramlarımız. Bunlardır.

4. sırada %25 ile büyüklere saygı, tarihi yerler ve müzeleri ziyaret yer almaktadır. 12 veliden 3 tanesi bu düşünceyi dile getirmiştir. Katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

V1: Geçmişten geleceğe sürmesi gereken şeylerdir. Yani büyüklere saygı. Bu tür şeyler diye düşünüyorum.

V7: Kültürel öğeler. Düğünlerimiz olabilir, gelenek göreneklerimiz olabilir. Cenazeler, saygı yani davranışlarımız olabilir. Hoşgörülü yaklaşımlarımız, örf ve adetlerimiz olabilir. Şu anlık aklıma gelenler bunlar.

V8: Yani aklıma o kadar bilgim olmadığı için, gelenek, görenek, sevgi, saygı. Yani öyle. Pek bir şey söyleyemeyeceğim. Bunlar geliyor aklıma.

V2: Kültürel öğeler tarihi yerler, dini simgeler, Türk ve İslam kültürünü tanımlayan yerler ve eserler bence.

V5: Tarihi yerler, müzeler gibi yerler.

V6: Geleneksel el sanatları, tarihi yerler, müzeler, düğüne gidiyoz bunlar işte.

5. sırada %16,66 ile yemekler yer almaktadır. 12 veliden 2 tanesi bu düşünceyi dile getirmiştir. Katılımcıların görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

V3: Bana göre mesela düğünler, bayramlar, büyükleri ziyaretler sonra el sanatları, yemeklerimiz sonra evimizde kullandığımız halılar kilimler bile el sanatlarına giriyor. Şey kültürel öğelere giriyor

V4: El sanatları, oyunlar gibi. Yemekler, yemek çeşitlerimiz. Yeter bu kadar.

6. sırada %8,33 ile geçmişten geleceğe sürmesi gereken değerler, dini simgeler, halı-kilim, halk oyunları, kıyafetler, yayla göçleri yer almaktadır. 12 veliden 1 tanesi bu düşünceyi dile getirmiştir. Katılımcının görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

V1: Geçmişten geleceğe sürmesi gereken şeylerdir. Yani büyüklere saygı. Bu tür şeyler diye düşünüyorum.

V2: Kültürel öğeler tarihi yerler, dini simgeler, Türk ve İslam kültürünü tanımlayan yerler ve eserler bence.

V3: Bana göre mesela düğünler, bayramlar, büyükleri ziyaretler sonra el sanatları, yemeklerimiz sonra evimizde kullandığımız halılar kilimler bile el sanatlarına giriyor. Şey kültürel öğelere giriyor

V4: El sanatları, oyunlar gibi. Yemekler, yemek çeşitlerimiz. Yeter bu kadar.

V12: Kültürel öğeler deyince aklıma insanların yaşam şekilleri geliyor, düğünler, bayramlar. Yayla göçleri. Efendime söyleyeyim cenaze törenleri, cenazede o yardımlaşma, giyim. Bunlar geliyor aklıma.

4.4.2. Velilerin Çocuklarının Geleneksel El Sanatları ile Uğraşmalarını İstemelerinin Nedenleri

Bu probleme yanıt bulabilmek için velilerin çocuklarının geleneksel el sanatları ile uğraşmalarını istemelerine ilişkin görüşleri ile ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.21.'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.21. *Velilerin Çocuklarının Geleneksel El Sanatlarıyla Uğraşmalarını İsteme Nedenlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı*

Nedenler	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11	V12	F	%

1) El sanatlarının sürdürülmesi	√	√		√	√		4	33,33
2) El sanatları ile hobi olarak uğraşmak istenilmesi	√			√		√	3	25
3) Çocuğun uğraştığı el sanatları ile içsel paylaşımında bulunması		√				√	√	3 25
4) El sanatlarının çocuğun zihinsel gelişimine katkı sağlaması					√		1	8,33

Velilerin çocuklarının geleneksel el sanatlarıyla uğraşmalarını isteme nedenleri ile ilgili düşüncelerinin neler olduğu yorumlanırsa; ilk sırada %33,33 ile el sanatlarının sürdürülmesi gelmektedir. 12 veliden 4 tanesi bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

V1: Yani geleneksel el sanatlarıyla hobi olarak uğraşmasını isterim. Sadece gelenek göreneklerimiz öğretilsinler, sürdürülsünler diye isterim. Bilinler diye isterim. Yani bunlar. Ben isterim ama tabii onların fikrini almam gerekiyor. Yani bir oya gibi, oya örsünler. Eskiden halı dokuma vs. Hani bunları öğrensinler diye istiyorum, bilinler diye istiyorum. Öyle yani.

V2: Evet isterim. Çünkü geleneksel el sanatlarını yaşatmak için çocuklarımıza aktarmamız gereken şeyler bunlar. Başka ülkelerden başka insanlar gelip bu işi gelecek nesillere aktaramazlar. Mesela benim annemin yaptığı halıları, dokumaları, işlemleri, yemekleri, kökboyasını kardeşlerime, kardeşlerimin de kendi çocuklarına aktarmasını isterdim.

V5: Çocuğunuzun geleneksel el sanatlarından birisiyle uğraşmasını ister misiniz? Ek bir şey olarak uğraşmasını isterdim.

Mesela aklınıza gelen var mı?

Ne yapmasını isterdiniz?

Bu cam şekillendiriliyor ya. Onunla uğraşmasını isterdim yani.

Bunun ne konuda faydalı olacağını düşünüyorsunuz çocuğa?

Kültürel değerlerimizin unutulmaması açısından faydalıdır.

V7: Yani şimdi düşündüğüm zaman, aslında uğraşmasını isterim ama neyle uğraşmasını istersiniz dersiniz onu bilmiyorum. Neden uğraşmasını isterim. Yaptığı farklı bir şey olsun. Sonuçta buda bizim kültürümüzden gelen bir şey. Onu öğrenmesini isterim çünkü el sanatlarımızı sürdürmüş oluruz.

2. sırada %25 ile el sanatları ile hobi olarak uğraşmak istenmesi ve çocuğun uğraştığı el sanatı ile içsel paylaşımda bulunması gelmektedir. 12 veliden 3 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

V1: Yani geleneksel el sanatlarıyla hobi olarak uğraşmasını isterim. Sadece gelenek göreneklerimizden öğrensinler, sürdürebilsinler diye isterim. Bilsinler diye isterim. Yani bunlar. Ben isterim ama tabi onların fikrini almam gerekiyor. Yani bir oya gibi, oya örsünler. Eskiden halı dokuma vs. Hani bunları öğrensinler diye istiyorum, bilsinler diye istiyorum. Öyle yani.

V4: Evet isterdim.

Mesela yani onu açalım.

Oymacılık vardı mesela, ya da el işi örgü işleri vardı. Ne biliyim eskiden el işi iş teknik dersleri olurdu çocuklar bişeyler öğrenirlerdi. Bahçe, tarımla ilgilenirlerdi onlar öğretilirdi, bunlar olabilir. Kapalı ortamlarda evde bilgisayar başında kalmaktansa biraz daha kendini oyalayıcı hobi gibi şeylerle uğraşabilir yani.

V9: Tabi isterim. Sonuçta sanattır. Sanatın çocuğa illaki faydası olur yani. Hobi olarak yapmasını isterim.

V2: Evet isterim. Çünkü geleneksel el sanatlarını yaşatmak için çocuklarımıza aktarmamız gereken şeyler bunlar. Başka ülkelerden başka insanlar gelip bu işi gelecek nesillere aktaramazlar. Mesela benim annemin yaptığı halıları, dokumaları,

işlemeleri, yemekleri, kökboyasını kardeşlerime, kardeşlerimin de kendi çocuklarına aktarmasını isterdim.

V10: Ebru sanatıyla ilgilenmesini isterdim. Hayal dünyasını suya yazmak gibi bir şey.

V12: İsterdim tabi ki. Bizim insanımızın kendi işini yaptıktan sonra farklı işlere zaman ayırmıyor olması. Bu da boş zaman diye ifade edebileceğimiz günün bölümlerinde daha çok canının sıkılması, daha çok birine bağımlı olması. Örneğin ben biraz dışında belki ama bir enstrüman çalmasını çok isterdim. Çünkü benim bir arkadaşım bağlamayla saatlerce vakit geçirebildiğini, onunla dertleştiğini anlatıyordu. Ne bileyim el sanatlarıyla ilgili de bu tarz bir paylaşım yaşayabilirdi en azından.

3. sırada %8,33 ile el sanatlarının çocuğun zihinsel gelişimine katkı sağlaması gelmektedir. 12 veliden 1 tanesi bu cevabı vermiştir. Katılımcının görüşü aşağıda verilmiştir.

V6: İsterim. Biz eskiden kirman hele eğirirdik. Analarımız halı kilim dokurdu. Çocuklarda uğraşırsa tabi iyi olur. Zihinleri gelişir.

4.4.3. Velilerin Kültür Aktarımı ve Değerler Konusunda Öğretmenlerden Beklentileri

Bu probleme yanıt bulabilmek için velilerin okullarda verilen kültür aktarımı ve değerler ile ilgili öğretmenlerden beklentilerinin frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.22.'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.22. *Velilerin Kültürel Öğelerin Aktarımı ve Değerler Konusunda Öğretmenlerden Beklentileri ile İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımı*

Beklentiler	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11	V12	F	%
1) Öğrencinin kültür aktarımı ve değerler ile ilgili bilgilendirilmesi					√	√							2	16,66
2) Kültürel kimlik kazanımı ve değerler eğitimi etkinliklerinin daha somut hale getirilmesi										√		√	2	16,66
3) Tarihi mekânlara geziler düzenlenmesi		√											1	8,33
4) Dini ve milli kültürün artırılması			√										1	8,33
5) Kitaplarda yer alan konuların zenginleştirilmesi				√									1	8,33
6) Ailede atılan temellerin okulda devam ettirilmesi							√						1	8,33
7) Öğrencinin kendi kültürüne yönlendirilmesi								√					1	8,33
8) Toplum ve okul arasında kültür ve değer yönünden paralellik bulunması									√				1	8,33
9) Öğrencinin topluma faydalı bir birey haline gelmesi											√		1	8,33

Velilerin okullarda verilen kültür aktarımı ve değerler ile ilgili öğretmenlerden beklentilerinin neler olduğu yorumlanırsa; ilk sırada %16,66 ile öğrencinin kültür aktarımı ve değerler ile ilgili bilgilendirilmesi ve kültürel kimlik kazanımı ve değerler eğitimi etkinliklerinin daha somut hale getirilmesi gelmektedir. 12 veliden 2 tanesi bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

V5: Çocuklara daha fazla bilgi verilmesi. Eski kültürlerimizi gelecek nesillere aktarmamız için daha fazla ilgilenilmesi gerektiğine inanıyorum.

V6: Çocuklara iyi öğretilsin dinini dilini öğrensinler. Belki biz yaşlanırsak bize baksınlar. Saygıyı sevgiyi bilsinler. Bi bayram geldimi dedelerinin elini hele öpsünler.

V10: Okuldan beklentim yani kültür aktarımı. Geçmişteki yaşadığımız işte düğün, dernek, bayramlar bunlar daha böyle okulda yaşatılarak belki bayramlarda daha

geleneksel oyunlara yer verilerek daha böyle geçmişe dönük programlar hazırlanarak çocuklara aktarılmalı. Yaşatılmaya çalışılmalı. Çünkü nasıl desem.

Yani çocuk bunu örnek alırsa daha çabuk öğrenir diyorsunuz.

Evet, yani bir görsellik olmalı. Yoksa görmediği bir şeyi anlatsanız da kulaktan gireni gözle görmeyince olmuyor.

Yapıp yaşayarak öğrensin diyorsunuz. Peki değerlerle ilgili okulda neler yapılabilir?

Okulda sevgi, saygı en başta. Öğretmenlerinden ve ailesinden sevgi, saygı gören çocuk toplumda da bu davranışlarını yansıtır.

V12: Ya ben çok fazla şey yapmaya çalışırken bazen hedefe ulaşamadığımı düşünüyorum. Daha az etkinlik ve etkinlikte içinin dolu olması gerektiğini düşünüyorum. Yani baktığınızda birçok şey verilmeye çalışırken ortaya hiçbir şey de çıkmayabiliyor. Onun için az ve öz, sindire sindire onun içine değişik etkinlikler katarak yapılmasının daha faydalı olacağına inanıyorum.

2. sırada %8,33 tarihi mekânlara geziler düzenlenmesi, dini ve milli kültürün arttırılması, kitaplarda yer alan konuların zenginleştirilmesi, ailede atılan temellerin okulda devam ettirilmesi, kendi kültürüne yönlendirilmesi, toplum ve okul arasında kültür ve değer yönünden paralellik bulunması, öğrencinin topluma faydalı bir birey haline gelmesi gelmektedir. 12 veliden 1 tanesi bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

VI: Okullarda verilen kültür aktarımı bu yapılan geziler özellikle okullarda tarihi yerlere gidilen sonra çocuklara geçmişten geleceğe bu tarihi yerleri gösterip o günlerle ilgili bilgi vermeleri benim için, yani bu beklentim açıkçası.

V2: Beklentilerim çocukların dini ve kültürel olarak Türk kültürünün temalarında yetkin hale gelmesi, farkındalıklarının tam olması ve bunu kendi Türk kültürü ve

İslam kültürü içinde anlamaları bence.

V3: Evet. Okullarda kitapların daha çok kültür ve değerimizi anlatan konulara yönelik olmasını isterim. Başka. Öğretmenlerin sürekli ders anlatırken kültürümüzü çocuklara anlatmasını yani aşılmasını isterim.

V7: Ya tabi şimdi çocuk okulda çok fazla şey öğreniyor. Bizle geçirdiğinden çok fazla vakit geçiriyor. Bunun çok büyük etkisi var. Öncelikle beklentilerim neler. Az önce kültürel öğeler veya diğer şeyler nelerdir diye sorduğunuzda verdiğim cevapların hepsi tabi ki çocuğumda olmasını istediğim şeyler. Burada şöyle bir olay var. Bu değerler ve neydi? Değerler ve bir şeyden bahsetmiştik. Tabi. Mesela yani ne demiştik. Gelenek görenek, saygı, sevgi, hoşgörü, örf, adet, düğün törenleri, cenaze törenleri, davranış şekilleri. Bunlar hep bunun içine giren bir şey. Demek istediğim yere tekrar geleyim. Bunlar öncelikle yani ailede de başlayan şeyler. Hani ilk aşamayı bizler atıyoruz aslında. Tabi bu yönden okuldan beklentim var ama öncelikle biz kendimizin ne yaptığına bakmamız gerekiyor. Bu konuda çocuğumuza neler verebilmişiz buna bakmamız gerekiyor.

V8: Okullardan biraz kendi gelenek göreneklerimize uygun eğitim vermelerini istiyorum. Gerçi batı bizden biraz daha fazla gelişmiş ama çok karışık, bilmiyorum.

Yani batıya eğilim var mı diyorsunuz?

Yani batıya eğilim var. Eğer çocukların yararına olacaksa olsun yani bunda bir sorun yok

Peki, bunu nasıl gözlemlediniz? Batıya eğilim olduğunu? Çocuğunuzun hareketlerinden mi? Gözlemlediniz?

Çocuğum geliyor eve biraz Tarihi sevmiyor gibi. Ya tarihi değil de televizyonlardan gördüğü için daha çok benimsiyor.

V9: Beklentilerim. Toplumun çocuğa katacağı şeylerle okulunda çocuğa katacağı

şeylerin aynı olmasını isterim. Yani bu ikisinin gerçek hayatla paralel gitmesini isterim.

V11: Şöyle bir beklentim var. Çocuğumun topluma faydalı bir birey olmasını isterim. Aynı zamanda insanlara karşı sevgili ve saygılı olmasını isterim. Beklentim bu.

4.4.4. Velilerin Okul ile Yapılan Tarihi ve Kültürel Amaçlı Gezilerin Faydaları ile İlgili Görüşleri

Bu probleme yanıt bulabilmek için velilerin okul ile yapılan tarihi ve kültürel amaçlı gezilerin faydaları ile ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.23.'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.23. Velilerin Okul ile Yapılan Tarihi ve Kültürel Amaçlı Gezilerin Faydaları ile İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımı

Görüşler	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11	V12	F	%
1) Öğrencide bilgilerin kalıcılığının sağlanması						√	√			√		√	4	33,33
2) Öğrencinin kültürünü ve tarihini öğrenmesi		√	√					√					3	25
3) Öğrencinin ailesiyle birlikte çeşitli sebeplerle katılmayacağı bu tür gezilere okul aracılığıyla katılabilmesi										√		√	2	16,66
4) Öğrencinin yeni şeyler görmesi	√												1	8,33
5) Dünyayı daha iyi tanınması	√												1	8,33
6) Öğrenciye doğa sevgisi kazandırması				√									1	8,33
7) Öğrencinin kendini mutlu hissetmesi						√							1	8,33
8) Öğrencinin çevresini tanıma konusunda bilinçlenmesi									√				1	8,33
9) Öğrencinin gelenekleri somut bir şekilde görüp tanınması									√				1	8,33
10) Öğrencinin bilgilenmesi										√			1	8,33

Velilerin okul ile yapılan tarihi ve kültürel amaçlı gezileri hangi açıdan faydalı buldukları ile ilgili önerilerinin neler olduğu yorumlanırsa; ilk sırada %33,33 ile

Öğrencide bilgilerin kalıcılığının sağlanması gelmektedir. 12 veliden 4 tanesi bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

V6: *Evet buldum. Öğretmenleriyle gittiklerinde eve daha mutlu dönüyorlar. Sorduğumuzda gezip gördükleri yerleri anlatıyorlar bize. Unutmaz bi daha böyle olunca. Neticede çocuğun bizle gitmesiyle sizle gitmesi farkeder.*

V7: *Kesinlikle çok faydalı buluyorum. Öğrenciler sonuçta henüz ilkokullu öğrenciler. Bir şeyler öğrenmeye sürekli çabalarlar ve bu dönemde öğrendikleri hiçbir şeyi hayatları boyunca unutmazlar yani. Bu geziler onun için çocuklara çok şeyler sağlıyor. Tabi dezavantajları da olabilir. Aslında dezavantaj demeyelim de imkân kısıtlılığı diyelim biz buna. Başlarına bir şey gelme olasılığı da olabilir. Çünkü zor yani. Sanırım bu konuda da Milli Eğitimden ve diğer kurumlardan çok fazla destek alamıyor öğretmenler bunu düzenlerken. O yüzden yani zor bir dönem ama kesinlikle faydalı buluyorum.*

V10: *Evet faydalı. Çünkü belki ailesiyle yapamayacağı gezileri okulda yapabilir ve öğretmenleri bu konuda onlara bilgiler verebilir rehberlik ederek. Zihninde daha kalıcı hale getirebilir.*

V12: *Kesinlikle faydalı buluyorum. Özellikle kırsalda yaşayan çocuklar için bu inanılmaz bir fırsat. Ben uzun yıllar İstanbul'da çalıştım ve orada da velilerin büyük bir kısmının bu konuda duyarlı olmadığını, okulların önderliğinde çocukların birçok yere gittiğini gördüm. Zaman zaman çocuklara da sorduğumda yaşadığı yere çok yakın olmasına rağmen müzelere ailesiyle gitmediğini, okul gezileri sayesinde birçok yeri gördüğünü biliyorum, onu önemsiyorum. Yapılmalı. Hatta desteklenmeli de.*

Kim tarafından?

Bunun içinde bir fon ayrılabilir, okullara bir kaynak verilebilir. Ya da belediyeden araç tahsil edilebilir. İşte öğrenciler için birçok yerde zaten indirimler var. Daha da cazip hale getirilebilir. Sonuçta bu tür geziler yapılırken bununda bir bütçesi var. Yine ne bileyim en azından o bütçeyi karşılayamayacak olan öğrenciler belirlenip onların da ihtiyaçları giderilebilir. Bunu belediye de yapabilir, Milli Eğitim'de yapabilir, okul farklı bir şekilde finanse etmenin yollarına gidebilir.

2. sırada %25 ile öğrencinin kültürünü ve tarihini öğrenmesi gelmektedir. 12 veliden 3 tanesi bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

V2: Evet tabi ki faydalı buluyorum. Çocuklarımızın kültürünü ve tarihini öğrenmesi açısından büyük önem taşıdığını düşünüyorum.

V3: Evet tabi ki faydalı buluyorum. Çocuklarımızın kültürünü ve tarihini öğrenmesi açısından büyük önem taşıdığını düşünüyorum.

V8: Tabi faydalı olması lazım. Yani faydalı. Geçmişini görüyor, onu öyle ders alıyordur. Yani bence faydalı yani gidilmesi gereken bir etkinlik.

3. sırada %16,66 ile Öğrencinin ailesiyle birlikte çeşitli sebeplerle katılamayacağı bu tür gezilere okul aracılığıyla katılabilmesi gelmektedir. 12 veliden 2 tanesi bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

V10: Evet faydalı. Çünkü belki ailesiyle yapamayacağı gezileri okulda yapabilir ve öğretmenleri bu konuda onlara bilgiler verebilir rehberlik ederek. Zihninde daha kalıcı hale getirebilir.

V11: Bence yeteri kadar faydalı değil. Niye değil çünkü yeteri kadar yapılmadığı için yeteri kadar faydasını görmüyor öğrenci.

Peki, bireysel olarak baktığımızda? Yapılan tek bir geziye odaklandığınızda sizce bu faydalı mı faydasız mı?

Faydalıdır. Çünkü her insan yeni gördüğü bir şeyi öğrendiğinde bundan zevk alır yani. Bende bunu çocuğumda görüyorum ve faydalı olduğunu düşünüyorum. Fakat dediğim gibi yeteri kadar yapılmadığını düşünüyorum.

4. sırada %8,33 ile öğrencinin yeni şeyler görmesi, dünyayı daha iyi tanınması, öğrenciye doğa sevgisi kazandırması, öğrencinin kendini mutlu hissetmesi, öğrencinin çevresinin tanıma konusunda bilinçlenmesi, öğrencinin gelenekleri somut bir şekilde görüp tanınması, öğrencinin bilgilenmesi gelmektedir. 12 veliden 1 tanesi

bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

V1: Evet buluyom. Çünkü çocuklar bi yerlere gidip yeni şeyler görüyor. Dünyayı daha iyi tanıyor. Parası önemli değil çocuklar mutlaka gitmeli.

V4: Evet, faydalı buluyorum. Kültürel amaçlı müzelere geziler düzenleniyo. Orman sevgisi, doğa sevgisi doğaya gezilerde bulunuluyo, çocuklar katıyo. Ellerinden geldiğince yardımcı olmaya çalışıyorlar.

V6: Evet buldum. Öğretmenleriyle gittiklerinde eve daha mutlu dönüyorlar. Sorduğumuzda gezip gördükleri yerleri anlatıyorlar bize. Unutmaz bi daha böyle olunca. Neticede çocuğun bizle gitmesiyle sizle gitmesi farkeder.

V9: Tabi gezileri de faydalı buluyorum mutlaka. Çocuğun başka yerleri gezip görmesi. Etrafı tanması, gelenekleri somut bir şekilde görüp tanması tabi faydalı oluyor.

V10: Evet faydalı. Çünkü belki ailesiyle yapamayacağı gezileri okulda yapabilir ve öğretmenleri bu konuda onlara bilgiler verebilir rehberlik ederek. Zihninde daha kalıcı hale getirebilir.

4.4.5. Velilerin Çocuklarının Kültürel Kimlik Gelişimi Konusunda Eksik Buldukları Yönleri ile İlgili Görüşleri

Bu probleme yanıt bulabilmek için velilerin çocuklarının kültürel kimlik gelişimi konusunda eksik buldukları yönlerle ilişkin görüşleri ile ilgili frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.24.'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.24. *Velilerin Çocuklarının Kültürel Kimlik Gelişimi Konusunda Eksik Buldukları Yönlerle İlişkin Görüşleri ile İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımı*

Görüşler	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11	V12	F	%

1) Öğrencinin kültürünün parçası olan öğelere katılımının artırılması	√	√	√	√	4	33,33
2) Öğrencilerin kültürel öğelerden uzaklaşıp teknolojiye bağımlı hale gelmesi			√	√	2	16,66
3) Öğrencilerin yaşça küçük olmaları	√				1	8,33
4) Algı seviyelerinin düşük olması	√				1	8,33
5) Aile ve toplum yapısında meydana gelen olumsuz değişmeler sonucunda güven duygusunun azalması				√	1	8,33

Velilerin çocuklarının kültürel kimlik gelişimi konusunda eksik buldukları yönlere ilişkin düşüncelerinin neler olduğu yorumlanırsa; ilk sırada %33,33 ile öğrencinin kültürünün parçası olan öğelere katılımının artırılması gelmektedir. 12 veliden 4 tanesi bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

V3: Evet var. Mesela bayramlarda mezarlıkları ziyaret etmesini isterim.

V5: Arkadaş ziyareti, anne baba ziyareti yapıyoruz. Bunun yanında başka sosyal aktiviteler varsa onlara götürmeye çalışıyoruz.

Yani eksik bulduğunuz yönler hangileri?

Gelenek ve göreneklere daha bağlı olmaya çalışıyoruz.

V6: Yani eksiklerimiz var hocam. Mesela çocuklar kültürden uzaklaştı yani, çok bilgisayar oynuyorlar. Eskisi gibi saygı sevgi yok. Hısum akrabayı pek ziyaret etmiyoruz, aslında bunu çocuğa yıkmakta olmaz yani biz götürsek giderler.

V10: Evet var. Mesela çocuklar daha çok sanal âlemde takıldığı için normal iletişim kurmakta zorlanıyorlar. Konuşmakta hani eve gelen bir misafire hoş geldiniz, nasılsınız demekte zorlanıyor. Yani buna benzer şeyler.

2. sırada %16,66 ile öğrencilerin kültürel öğelerden uzaklaşıp teknolojiye bağımlı hale gelmesi gelmektedir. 12 veliden 2 tanesi bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

V6: Yani eksiklerimiz var hocam. Mesela çocuklar kültürden uzaklaştı yani, çok bilgisayar oynuyorlar. Eskisi gibi saygı sevgi yok. Hısm akrabayı pek ziyaret etmiyoruz, aslında bunu çocuğa yıkmakta olmaz yani biz götürsek giderler.

V10: Evet var. Mesela çocuklar daha çok sanal âlemde takıldığı için normal iletişim kurmakta zorlanıyorlar. Konuşmakta hani eve gelen bir misafire hoş geldiniz, nasılsınız demek zorlanıyor. Yani buna benzer şeyler.

3. sırada %8,33 ile öğrencinin yaşça küçük olması, öğrencinin algılama seviyesinin düşük olması, aile ve toplum yapısında meydana gelen olumsuz değişimler, aile ve toplum yapısında meydana gelen olumsuz değişimler sonucunda güven duygusunun azalması gelmektedir. 12 veliden 1 tanesi bu konuyu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

VI: Yani evet bazı yönleri eksik. Çünkü daha küçükler. Küçük oldukları için bazı kültürel öğeleri henüz kavrayabilmiş değiller.

V2: Evet var. Algılama seviyesine göre eksiği olup olmadığından da emin değilim. Belki de algılayamayacak yaşta henüz. Ama algılayacak yaşa geldiğinde tarihin neresinde olduğunu, bu toplumun nasıl geldiğini, İslam'ın ortak ve ayıran özellikleri nedir. Kendi kültürünü Türk kültürünü, İslam kültürünü tanımlayan öğeler nelerdir onları anlamasını isterim tamamen.

V12: Toplumumuzda aile bağları çok önemli bir yer tutuyor. Son zamanlardaki aile yapısına baktığımızda kardeş sayısının az olması çocukları biraz daha içine kapanık hale getirebiliyor veya yaşadığımız ortamdaki kaygılarımız, güven sorunu zaman zaman çocuklarımızı yalnızlığa itiyor. Bu seferde çocuklar daha çok böyle bireysel oyunlara yöneliyorlar. Kendi odalarında zamanlarının önemli bir kısmını geçiriyorlar. Sokaklar güvenli olmadığı için kaygılıyız çocuklarımızı dışarı

çıkaramıyoruz. Arkadaş ortamları okul dışında oluşmuyor. Mahalle kültürü kayboluyor. Komşuluk eskisi gibi değil. İnsanlar birbirine hep kaygıyla bakıyor. Ama ben elimden geldiği kadar kendi değerlerimi çocuğuma da aktarmak için çabalıyorum. Ne bileyim yemek yerken nasıl davranması gerektiğinden tutunda evimize gelen misafiri nasıl karşılaması gerektiğine kadar, büyükleriyle nasıl konuşması gerektiğine kadar anlatıyorum. Doğaya, insana, çevreye saygılı bir birey olması için çabalıyorum.

4.5. Yöneticilerin, Öğretmenlerin, Velilerin ve Öğrencilerin Kültür Aktarımı Hakkındaki Metaforik Algılarından (Benzetme) Elde Edilen Bulgular

Katılımcıların kültür aktarımı hakkındaki algılarını daha belirgin hale getirebilmek için kültür aktarımını neye benzettikleri sorulmuştur. Yapılan bireysel görüşmelerden aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

Araştırmaya katılan 36 katılımcıdan 7 kişi kültür aktarımını ağaca benzetmiştir.

Ö1: Neye benzetirdim. Ağaca benzetebilirdim.

Peki, neden ağaca benzetirdin?

Çünkü onun dallarını kökten mesela dedelerimizden atalarımızdan büyüyerek bize geliyo.

Peki, sen neresindesin dalın, meyvesiyim mi diyorsun?

Evet meyvesiyim.

Ö8: Kültür aktarımını neye benzetirim. Şu an aklıma bir şey gelmedi ama. Bir ağaca benzetebiliriz. Ulu bir çınara benzetebiliriz, o şekilde kültür aktarımını değerlendirmiş oluruz.

Ö9: Yani ben dere akışına benzetirim. Çünkü sular aktığı için o da akıp geçiyo.

Neden dereye benzettin? Derenin sebebi ne?

Çünkü böyle biz aklımızda tutarken mesela su damlatırken akıp geçiyö. Aslında ben kuş yumurtalarına benzetirdim ama normalde dere olur. Çünkü akıp geçiveriyö.

Ö4: Öğretmenim, geçmişten tayihimize gelen kültüyel oyunlay şeklinde. Bir oyuna mı benzetirsin? Yani oyuna mı benzetiyorsun? Eylenceli işleye.

Eğlenceli şeylere benzetiyorsun. Neden eğlenceli şeylere benzetiyorsun?

Çünkü mesela asker gönderme eylencelidiy. Sonra onun gibi şeyley.

Peki, daha somut düşünürsen mesela bir ağaç olabilir bu, ırmak olabilir, defter olabilir. Böyle bir şeye benzetmek istesen neye benzetirsin?

Öğyetmenim ağaca.

V4: Neye benzeteyim ben kültür aktarımını. Ağaca benzeteyim evet.

Neden peki?

Gelecek nesillere aktarmak gerekiyö. Kökten filizleniyö, dallara gidiyö, ilerliyö. Nesilden nesile aktarılyö.

V5: Ağaca benzetirim. Peşpeşe geldi için.

V9: Ben bir ağaca benzetirim.

Araştırmaya katılanlardan 3 tanesi kültür aktarımını trene benzetmiştir.

Ö2: Bilmiyom ki. Tren.

Niye tren?

Hocam tarihi falan olduğu için.

Böyle peş peşe falan olduğu için mi?

Evet.

Öğrt2: Kültür aktarımını bir şeye benzetmek istesek neye benzetiriz, evet. Böyle bir tren düşünüyorum. Trenin vagonları var. O vagonların arasından birbirine geçilebiliyo. Öyle bi şey geldi aklıma yani 1. vagondakini 2. vagona ordan da 3. vagona geçirmek gibi falan bir şey geldi. Bu kadar.

V10: Trene benzetirim. Çünkü bir yerden bir yere taşınır. Aktarım şeklinde.

Araştırmaya katılanlardan 2 tanesi kültür aktarımını küme yıldızlara benzetmiştir.

Ö5: Örtmenim yıldızlara. Çünkü onlar da çok olduğu için yıldızlar gibi.

Nasıl yani? Aç bakalım.

Bildiğimiz yıldızlar gibi.

Yani yıldızlara baktığımızda ne yapıyoruz? Ne hissetmemiz lazım?

Örtmenim onlara benzetmemiz lazım, ya da bir ırmak olabilir.

Şimdi yıldızları şey yapalım, yıldızlar kültüre nasıl benziyorlar? Onu bize anlat.

Örtmenim onlar çok fazla, kültürel öğelerimiz de geçmişten geleceğe çok fazlaymış.

Fazla oldukları için, tamam. Teşekkür ettim.

Y1: Ben bunu küme yıldızlara benzetirdim. Çünkü mesela küçük ayıyı ya da büyük ayıyı bir takım yıldızı olarak görüyoruz. Bunu oluşturan her bir yıldız önemli bir yere sahip. İşte kültürde bir parçası eksik olsa bir takım oluşturamaz.

Katılımcılardan 2 tanesi kültür aktarımını dereye benzetmiştir.

Ö9: Yani ben dere akışına benzetirim. Çünkü sular aktığı için o da akıp geçiyo.

Neden dereye benzettin? Derenin sebebi ne?

Çünkü böyle biz aklımızda tutarken mesela su damlatırken akıp geçiyo. Aslında ben kuş yumurtalarına benzetirdim ama normalde dere olur. Çünkü akıp geçiveriyo.

Akması ile devam etmesini kastediyorsun herhalde?

Evet.

V6: Dere gibi olur aktık sıra temizlenir gürler. Geleneğimizde geçmişten geldiği için öyle yani.

Araştırmaya katılanlardan 2 kişi kültür aktarımını yeryüzüne benzetmiştir.

Ö6: Yeryüzüne.

Niye? Anlat bize biraz.

Çünkü sonu yok.

Ö8: Yeryüzüne benzetirim.

Niye?

Çünkü hani burda insanların tarihi kalıntıları oluyo. Onları görme şansları oluyo onlarında.

Yani tarihi bir eser olduğu için kalıcı gibi mi oluyor? Diğer insanlar da bunları görür diyorsun herhalde?

Evet.

Katılımcılardan 1 kişi kültür aktarımını dalgaya benzetmiştir.

Y2: Ben bunu dalgaya benzetirdim. Çünkü denizin derinliklerinden gelip kıyıya kadar

kopmadan ilerleyebiliyor. Kùltürümüzde böyle derin köklere sahiptir ve günümüze kadar ilerleyebilmiştir.

Araştırmaya katılanlardan 1 kişi kùltür aktarımını nehire benzetmiştir.

Öğrt1: Nehir'e benzetirim. Hani sürekli akan yani sürekli devam eden ve kendinden sonraki nesillere akması gereken bir nehire benzetirim.

Neden nehir?

Öğrt2: Nehir yani. Bi başlangıcı var. Ya da biz başlangıcını görmüyoruz sonunu da görmüyoruz nehirin bi kısmından bakınca. Geçmişten geliyo geleceğe de uzanması gerekiyo. O yüzden.

Katılımcılardan 1 kişi kùltür aktarımını elektrik kablosuna benzetmiştir.

Öğrt3: Kùltür aktarımını bir şeye benzetmem gerekirse neye benzetirsin. Bu lambaya giden bir elektrik kablosu gibi, bi yerde kablo koptuğu zaman lamba yanmaz. Yani gelecekte de aydınlık olamaz. Bu gelecekteki çocuklarımız geçmişini bilemez.

Araştırmaya katılanlardan 1 kişi kùltür aktarımını bayrak koşusuna benzetmiştir.

Öğrt4: Ben bunu ancak bayrak koşusuna benzetirim. Bi maratonda bayrak koşusu. Sen alıyorsun, arkandakine devretceksin, o arkasındakine devretcek. O şekilde değişecek gitcek yani.

Katılımcılardan 1 kişi kùltür aktarımını damak tadına benzetmiştir.

Öğrt5: Bi şeye benzetmek istesek neye benzetiriz. Mesela bi damak tadına benzetebiliriz. Bu da mesela bi aktarım.

Damak tadına niçin benzettiniz?

Çünkü mesela yeni nesil, eski olan nesilin damak tadından etkileniyo. Yöresel olarak yörelere göre değişiyö. O yüzden aktarılabilen bişey yani bu. Onun gibi bi aktarım.

Araştırmaya katılanlardan 1 kişi kültür aktarımını cep telefonuna benzetmiştir.

Öğrt6: Kültür aktarımını bir şeye benzetmek istesem. Valla kültür aktarımı neye benzetilebilir ki. Kültür aktarımının cep telefonuna benzemesi lazım insanların ilgisini çekmesi için. Çünkü insanların hayatı, günün %30'u ona bakmakla geçiyor. Sağlam olurdu yani böylece daha güzel aktarılabilirdi.

Katılımcılardan 1 kişi kültür aktarımını flash belleğe benzetmiştir.

Öğrt7: Valla kültür aktarımını şimdi kültür aktarımı çok güzel evet, hepimiz aktarmalıyız diye düşünüyorum ama şu an ki gençlere baktığımız zaman daha çok doğallaştığını değil de sunileştiğini görüyorum. Herhalde bu hani şeye benziyor. Biraz abes olacak belki ama eskiden disket vardı, sonra cd oldu, şimdi flash bellek olayı var. Ama içi boş flash bellek yani. Ona benzetiyorum.

Araştırmaya katılanlardan 1 kişi kültür aktarımını takım elbise dikmeğe benzetmiştir.

V2: : Kültür aktarımı bir insanın bedenine uygun bir takım elbise dikmek gibi bir şey muhtemelen. Eğer siz buna başkasının elbisesini giydirirseniz ya bol olur ya dar olur.

Katılımcılardan 1 kişi kültür aktarımını saltanata benzetmiştir.

V3: Mesela babadan oğla geçen saltanata benzetebilirim. Yani bunun nedeni de onda da aynı kültürümüz gibi aktarım söz konusu olduğu için ona benzetiyorum.

Araştırmaya katılanlardan 1 kişi kültür aktarımını taş benzetmiştir.

V7: Taş gibi yani ağırlığı fazla olduğu için.

Katılımcılardan 1 kişi kültür aktarımını ipe benzetmiştir.

V8: İpe benzetirdim. Çünkü uzun yani kültürümüzde uzun yıllar devam etmiştir.

Araştırmaya katılanlardan 1 kişi kültür aktarımını fotoğraf çekmeye benzetmiştir.

V11: Kültür aktarımını ben fotoğraf çekmeye benzetebilirim

Katılımcılardan 1 kişi kültür aktarımını derse benzetmiştir.

V12:Derse benzetirim. Geçmişten ders almak gibi yani.

Araştırmaya katılanlardan 1 kişi kültür aktarımını deftere benzetmiştir.

Ö3: Hocam az önce demiştim galiba. Deftere benzetirim. Ondan ona aktarılan ve hiç bitmeyen yönlü bir deftere benzetirim.

Katılımcılardan 1 kişi kültür aktarımını tarihi yere benzetmiştir.

Ö7: İnsanların yıllar önceki yaşadığı yerler olarak benzetirim.

Tarihi bir yer gibi mi düşünürsün?

Evet. Çünkü insanlar oralarda yaşadığı için onların tarihi güzelliklerini görmüş oluyoruz. O yüzden.

Araştırmaya katılanlardan 1 kişi kültür aktarımını zamana benzetmiştir.

Ö10: Zamana.

Peki neden?

Çünkü zaman geçiyo. Benim söylediğim şu sözler şimdi geçti gitti bile öğretmenim yani.

Unutuluyor mu diyorsun yani?

Evet. Bazen unutuluyo, bazen unutulmuyo.

Yani mesela kültür aktarımında bir öğretmenin sınıfta sana eski oyunlardan birisini öğretti mesela. Bu geçip gidiyor mu?

Hayır gitmiyo. Gitmiyo oynayabiliyorum ama unutmuyorum da. Bazı konuştuğum şeyleri mesela şimdi ezberlediğim bi şiir olsun onu unutuyorum.

Katılımcılardan 1 kişi kültür aktarımını heykele benzetmiştir.

Ö11: Neye benzetirim. Örtmenim böyle heykel gibi bişeylere.

Peki, niye heykele benzetirsin?

Örtmenim heykelleri severim genellikle. Onun için.

Katılımcıların %19,44'ü kültür aktarımını ağaca, %8,33'ü trene, %5,55'i küme yıldıza, %5,55'i dereye, %5,55'i yeryüzüne, %2,77'si dalgaya, %2,77'si nehre, %2,77'si elektrik kablosuna, %2,77'si bayrak koşusuna, %2,77'si damak tadına, %2,77'si cep telefonuna, %2,77'si flash (taşınabilir bellek) belleğe, %2,77'si takım elbise dikmeğe, %2,77'si saltanata, %2,77'si taşa, %2,77'si ipe, %2,77'si fotoğraf çekmeye, %2,77'si derse, %2,77'si deftere, %2,77'si tarihi yere, %2,77'si zamana ve %2,77'si heykele benzetmiştir.

Katılımcılardan elde edilen bulgulara bakıldığında 36 katılımcının 16'sı kültür aktarımını doğadaki bir unsur olarak algılamaktadır.

Katılımcılardan 8 tanesi kültür aktarımını teknolojik bir alet olarak algılamaktadır.

Katılımcılardan 2 tanesi ise kültür aktarımını tarihi unsur olarak algılamaktadır.

Katılımcıların kültür aktarımını bir şeye benzetmeleri konusunu yorumlayacak olursak, ilk sırada ağaç yer almaktadır. Ağaç köklerinden meyvesine canlı bir organizma olarak düşünülebileceği gibi, sembolik anlamda da insanlar için önemli bir yere sahiptir. Bu durum ağacın geçmiş ve günümüz uygarlıklarınca değişik para, bayrak, flama, resmi kurum armaları, pullar da vb. sembol olarak yerini almasından da anlaşılabilir. Kültür ve ağaç ilk duyuşta çok anlamlı bir durum oluşturmaktadır. Ağacın köklerinden aldığı gıdayı gövdesine, ana dallarına, filizlerine, yapraklarına ve meyvelerine ulaştırması bir aktarım olarak nitelendirilebilir.

Katılımcıların kültür aktarımını trene, dereye, dalgaya, nehre, elektrik kablosuna, saltanata vb. benzetmeleri bir nesneyi, olguyu, yapıyı ya da maddeyi bir yerden diğer bir yere taşıma, aktarma olarak yorumlanabilir.

Katılımcıların cep telefonu ve taşınabilir belleğe benzetmeleri kültür aktarımını bu

bağlamda depolama yani mevcut nesillerin örf-adet, gelenek ve görenek gibi kültür öğelerini benimseyip öğrendiklerini ve depoladıklarını işaret etmektedir.

Katılımcının verdiği bayrak koşusu örneği kültürün nesilden nesile aktarımı olarak yorumlanacak olursa, bu durumun ortak bir çalışma ve işbirliği sonucu başarıya ulaşacağı şeklinde yorumlanabilir.

4.6 Doküman Analizinden Elde Edilen Bulgular

"Nitel araştırmada çoğunlukla üç tür bilgi toplanır: Çevresel bilgi, süreçle ilgili bilgiler ve algılar. Çevresel bilgiler, araştırmanın yer aldığı sosyal, psikolojik, kültürel, demografik ve fiziksel özelliklere ilişkindir. Bu tür bilgiler sürece ve algılara ilişkin bilgilere temel teşkil eder ve diğer ortamlarla karşılaştırma olanağı yaratır. Süreçle ilgili bilgiler, araştırma süresince neler olup bittiği ve bu olanların araştırma grubunu nasıl etkilediğine ilişkindir. Algılara ilişkin bilgiler, araştırma grubunun süreç hakkında düşündüklerini ortaya koyar" (Le Compte ve Goetz, 1984).

Bu üç tür bilginin toplanması için araştırmanın bazı nitel bilgi toplama yöntemlerini kullanması gerekir. Nitel araştırmada en yaygın olarak kullanılan üç tür bilgi toplama yöntemi vardır: Görüşme, gözlem ve yazılı dokümanların incelenmesi. "Yazılı doküman ve belgelerin analizi nitel araştırmada gerek kendi başına gerekse görüşme ve gözlemle elde edilen bilgilere destek amacıyla kullanılan bir bilgi toplama yöntemidir."

Nitel araştırmada toplanan bilgiler de çeşitlilik gösterir. "Toplanan bilgiler gözlem notları, görüşme kayıtları, dokümanlar, resimler ve diğer grafik sunumlar (çizimler, tablolar gibi) şeklinde olabilir. Çeşitli türdeki bilgilerin kodlanması, analizi ve yorumlanması ise sistematik bir yaklaşımı gerektirir "(Coffey ve Atkinson, 1996; Wolcott, 1994).

Öğrencilerin kültür aktarımından ne anladıklarını ortaya çıkarmak ve onlara ne ifade ettiğini belirlemek amacıyla resimler yapmaları istenmiştir. Yapılan bireysel görüşme sonuçlarına göre doküman analizi yapmak için öğrencilerin çizmiş oldukları resimler incelenmiştir. Aşağıda her bir öğrencinin kültür aktarımıyla ilgili çizmiş olduğu resimler ve bu resimlere ait betimlemeler ve yorumlar bulunmaktadır.

Şekil 4.1. Kültür Aktarımı Kapsamında Geleneksel Düğün Töreni

Şekil 4.1.'de yer alan kültür aktarımını anlatan ve geleneksel bir düğün törenini gösteren bu resim bir kız öğrenci tarafından çizilmiştir. Resimde öğrencinin köyünde kutlanan bir düğün töreni anlatılmaktadır. Bu törende bahçedeki bir ipin üzerine düğün süslemeleri asılmıştır. Yan yana duran gelin ve damadın sağ tarafında yine süslenmiş bir düğün arabası bulunmaktadır. Gelin ve damadın sol tarafında ise öğrenci kendi resmini çizmiştir. Buradaki üç insan figürü biri öğrenci olmak üzere, gelini ve damadı üç kişiyi temsil etmektedir. Resimde gelin, damat ve öğrencinin mutlu oldukları görülmektedir. Ancak gelinin diğer iki insan figüründen daha fazla mutlu olduğu yüz çiziminden rahatlıkla görülmektedir. Ağırlıklı olarak kırmızı renkle süslenmiş olan ve farları açık düğün arabası resmi tamamlayan dördüncü önemli öğedir. Bütün bu çizimlerden yola çıkılarak resim şu şekilde yorumlanabilir: Gelin ve damadın el ele tutuşarak aynı zamanda çiçeği ortaklaşa tutmaları öğrencinin geleneksel düğün törenini insanları mutlu eden bir olay olarak gördüğünü göstermektedir. Düğün ve araba süslemelerinde kullanılan kırmızı, pembe ve sarı gibi canlı renkler de düğündeki insanların mutluluğunu yansıtmaktadır. Arabanın farlarının ve tepede sallanan lambanın açık olması düğünün çok büyük ihtimalle gece vakti yapıldığını göstermektedir. Kültür aktarımı kapsamında geleneksel bir düğün törenine katılan öğrencinin çizmiş olduğu bu resimle kültür aktarımı öğelerinden birisine dahil olduğu ve paylaşımında bulunduğu görülmektedir.

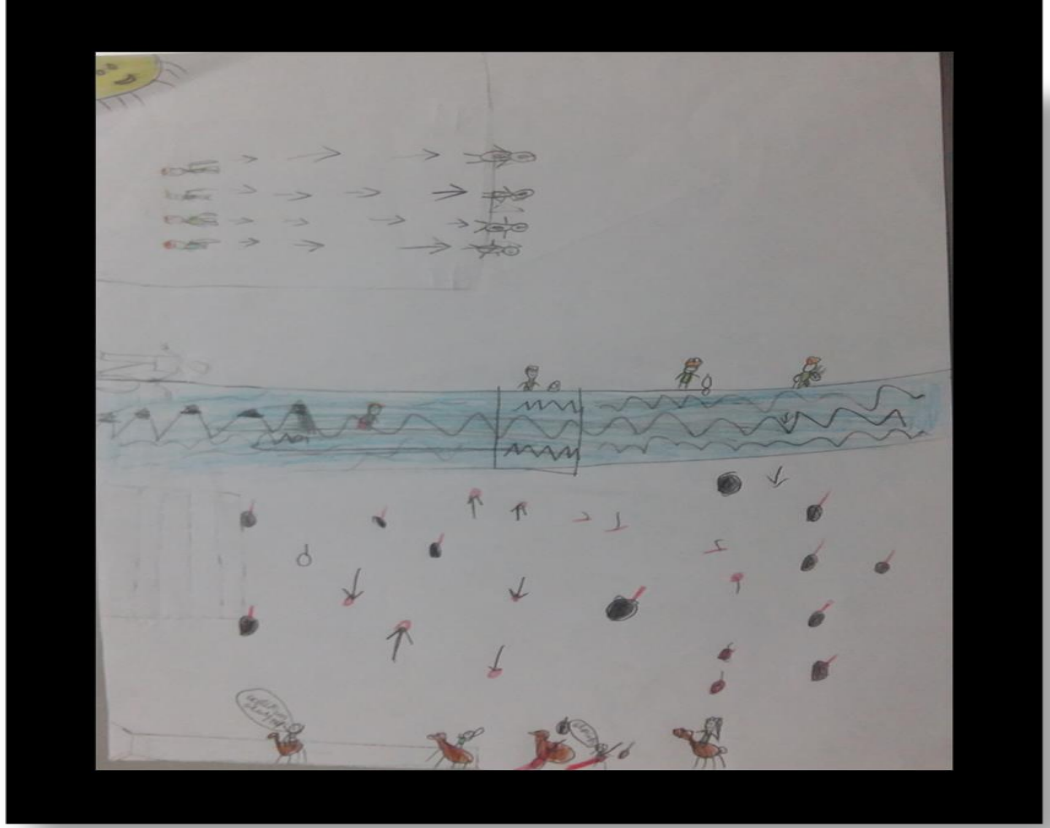

Şekil 4.2. Kültür Aktarımı Kapsamında Geleneksel Yağlı Güreşler

Şekil 4.2.'de yer alan kültür aktarımı kapsamında geleneksel yağlı güreşlerden bir sahne gösteren bu resim bir kız öğrenci tarafından çizilmiştir. Resimde geniş çimenlik bir alanda iki erkek figürü güreşe başlamak üzeredir. Çimenlik alanın etrafında on iki adet seyirci bulunmaktadır. Seyircilerin ve güreşçilerin hepsi mutludur. Seyircilerin üzerindeki kıyafetler canlı renklerle boyanmıştır. Bütün bu betimlemelerden yola çıkılacak olursa resim şu şekilde yorumlanabilir: Öğrenci bir kültür aktarımı olan yağlı güreş şenliklerine katılmaktan büyük mutluluk duymuştur. Bu mutluluk güreşi

izleyen tüm seyircilerin ve hatta güreşçilerin yüz ifadelerinden anlaşılmaktadır.

Şekil 4.3. Kültür Aktarımı Kapsamında Geleneksel Cirit Sportu ve Okçuluk

Şekil 4.3.'de kültür aktarımı kapsamında geleneksel cirit sportu ve okçuluğu gösteren resim bir erkek öğrenci tarafından çizilmiştir. Resmin alt kısmında cirit sportunda kullanılan dört adet at ve binicileri bulunmaktadır. İnsan figürlerinden bir tanesi yarışma kuralı gereği teslim olmuş, bir tanesi atından düşerek hem kendisi hem atı yaralanmıştır. Diğer iki cirit yarışmacısı ise atlarının üzerinde oyuna devam etmektedir. Yarışmacıların üzerinde havada ise cirit sopaları bulunmaktadır. Resmin orta kısmında ise dört adet insan figüründen üç tanesi akan bir nehrin kenarında cirit yarışmacılarına karşı müdahalede bulunmaktadır. Dördüncü figür ise yaralanarak nehrin içine düşmüştür. Resmin üst kısmında ise dört adet insan figürü karşılarındaki korkuluk hedeflere ok atışı yapmaktadır. En üst sol köşede ise gülümseyen bir güneş parlamaktadır. Bütün bu çizimlerden yola çıkarak resim şu şekilde yorumlanabilir:

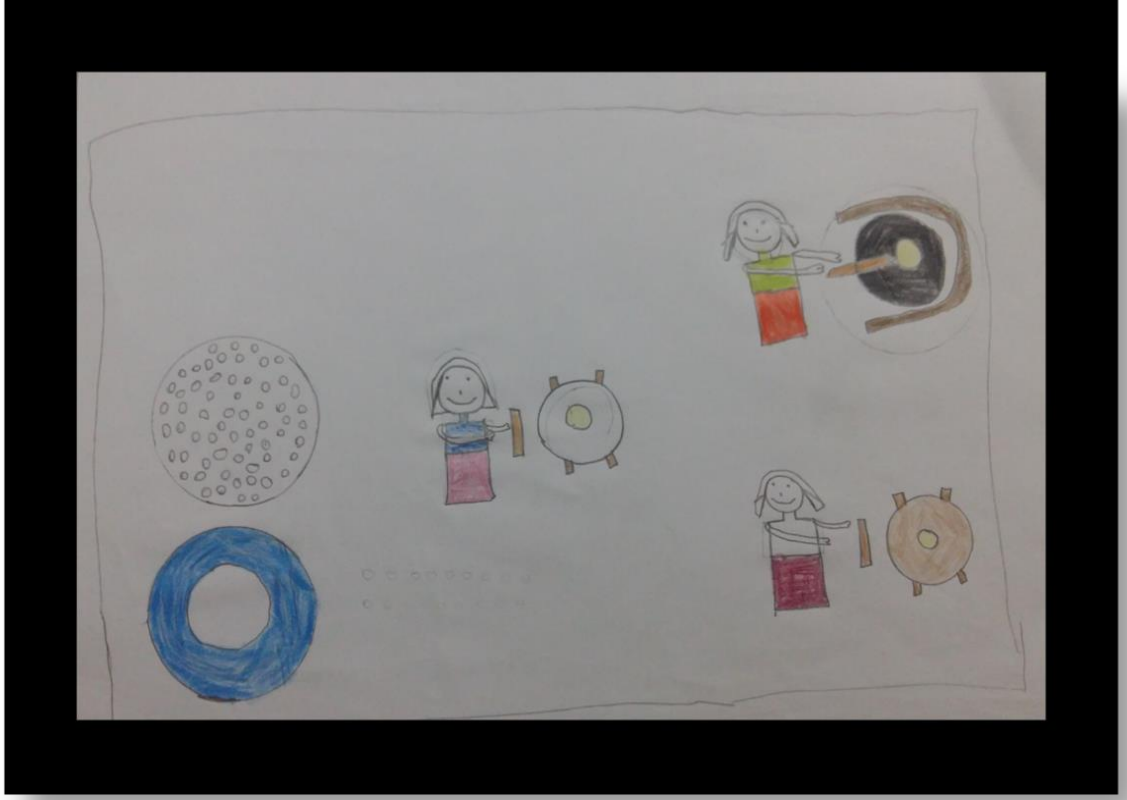
Öğrenci kültür aktarımı kapsamında farklı iki geleneksel Türk sporunu da çiziminde başarı ile yansıtmıştır. Cirit yarışmacılarına bakıldığında teslim olan ve yaralanan yarışmacılar da dahil olmak üzere gözlerinde memnuniyet ifadesi vardır. Aynı durum nehir kenarındaki rakip takım yarışmacıları için de geçerlidir. Okçuları gösteren dört insan figüründe ise kullanılan renkler ve kıyafetler açısından bir takım ruhu görülmektedir. Bu iki sporda öğrenci açısından olumlu duygulara yol açmıştır. Öğrenci geleneksel sporlarımızdan olan cirit ve okçuluğun kurallarını öğrenmiş ve bunları detaylı bir çizim ile resmine yansıtarak bu kazanımın gerçekleştiği düşüncesini oluşturmuştur.

Şekil 4.4. Kültür Aktarımı Kapsamında Nişan Töreni

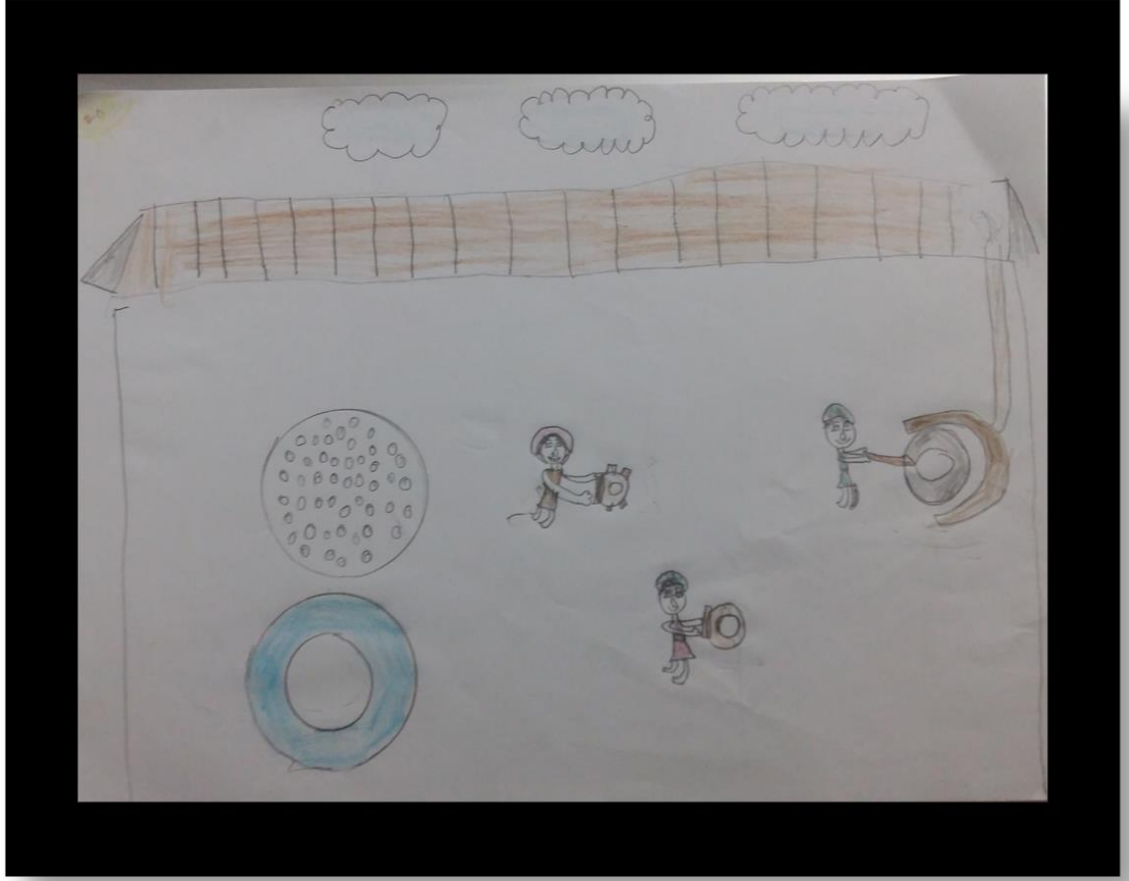
Şekil 4.4.'de kültür aktarımı kapsamında nişan törenini gösteren bu resim bir kız öğrenci tarafından çizilmiştir. Resimde nişanlı kız ve erkek, nişan arabası, ikisi kız ikisi erkek dört adet insan figürü ve nişan süslemeleri bulunmaktadır. Resimde halay çeken dört insan figürü bulunmaktadır. Halay çeken bu dört insan figürü nişana katılan misafirleri temsil etmektedir. Halay grubuna bakıldığında erkeklerin daha mutlu, kızların ise nötr olduğu dikkat çekmektedir. Gruptaki kızlar ve erkeklerin kendi içlerinde kıyafetleri birebir benzerlik göstermektedir. Kızlarda pembe etek, turuncu bluz ve sarı botlar, erkeklerde açık mavi pantolon, gömlek ve siyah ayakkabı görülmektedir. Nişanlı çifte bakıldığında genç kız uzun pembe bir nişan elbisesi giymiş, elinde çiçekler tutmaktadır. Yüz ifadesi nötrdür. Nişanlı erkek ise mavi gömlek, siyah ceket, mavi pantolon ve siyah ayakkabı giymiştir. Yüz ifadesinden mutlu olduğu anlaşılmaktadır. Genç çift el ele tutuşmuş bir şekilde resmin bütününden mor renkli bir çerçeveye ayrılmış ve çerçevenin içine kırmızı bir kalp çizilmiştir. Nişanlı çift ve halay grubu ağırlıklı olarak kırmızıya boyanmıştır ve üzerine oyuncak bebek figürü iliştilirilmiş nişan arabasının yanındadır. Açık havada

kutlandığı belli olan bu nişan töreninin süslemeleri gerilen bir ip üzerine mor renkli balonlar ve sarı aydınlatmalar şeklinde düzenlenmiştir. Bütün bu çizimlerden yola çıkılarak resim şu şekilde yorumlanabilir: Öğrenci iki insanın birbirini sevmesi sonucunda bunu nişan töreni ile kutlaması gerektiği sonucuna varmıştır. Çizmiş olduğu resim ile nişan töreninin kültürün bir parçası olduğunu kavramıştır.

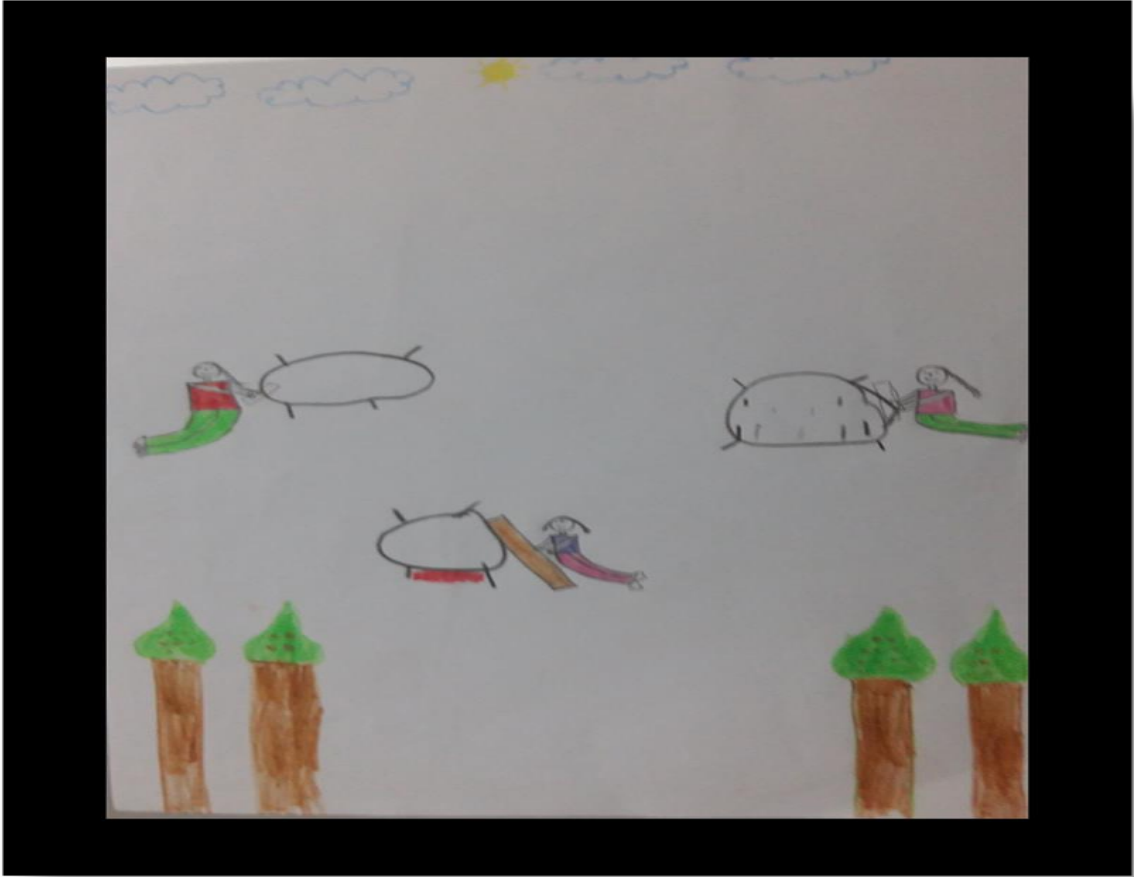
Şekil 4.5. Kültür Aktarımı Kapsamında Geleneksel Araç ve Gereçleri Kullanarak İmece Usulü Ekmek Pişirilmesi

Şekil 4.5.'de imece usulü ile geleneksel araç ve gereçleri kullanarak ekmek pişiren kadınları gösteren bu resim bir kız öğrenci tarafından çizilmiştir. Resimdeki üç adet kadın figüründen ikisi ellerinde oklavalarıyla hamur çevirirken üçüncü figür fırının başında ekmeği pişirmektedir. Her üç kadının da yüz ifadelerinden mutlu oldukları görülmektedir. Kadınların kıyafetlerinde kullanılan renkler geleneksel köy kıyafetleri renklerini barındırmaktadır. Kadınların arkasında ise hamurun yoğrulduğu boş mavi bir leğen ve hamur bezelerinin dizildiği büyük bir sini bulunmaktadır. Kadınların oturur vaziyette olduğu çizimden açıkça görülmektedir. Bütün bu çizimlerden yola çıkarak resim şu şekilde yorumlanabilir: Öğrenci kültürel değerler kapsamında kendisine aktarılan imece usulünü, geleneksel ekmek yapımını ve kullanılan araç gereçleri sentezleyerek istenilen kazanıma ulaşmıştır.

Şekil 4.6. Kültür Aktarımı Kapsamında Geleneksel Araç ve Gereçleri Kullanarak İmece Usulü Ekmek Pişirilmesi

Şekil 4.6.'da imece usulü ile geleneksel araç ve gereçleri kullanarak ekmek pişiren kadınları gösteren bu resim bir kız öğrenci tarafından çizilmiştir. Resimdeki üç adet kadın figüründen ikisi ellerinde oklalarıyla hamur açarken üçüncü figür fırının başında ekmeği pişirmektedir. Fırının tüten bir bacası olduğu görülmektedir. Ekmek pişirme olayı açık havada gerçekleşmektedir. Bu durum parlayan güneşten ve çizilen bulutlardan anlaşılmaktadır. Her üç kadının da yüz ifadelerinden mutlu oldukları görülmektedir. Kadınların bone biçiminde başlık taktıkları görülmektedir. Kadınların arkasında ise hamurun yoğrulduğu boş mavi bir leğen ve hamur bezelerinin dizildiği büyük bir sini bulunmaktadır. Kadınların oturur vaziyette olduğu çizimden açıkça görülmektedir. Bütün bu çizimlerden yola çıkarak resim şu şekilde yorumlanabilir: Öğrenci kültürel değerlerin kazanılması kapsamında imecenin önemini kültürü geliştiren, birliktelik olgusunu güçlendiren bir kavram olarak resmine yansıtabilmiştir.

Şekil 4.7. Kültür Aktarımı Kapsamında Geleneksel Araç ve Gereçleri Kullanarak İmece Usulü Ekmek Pişirilmesi

Şekil 4.7.'de imece usulü ile geleneksel araç ve gereçleri kullanarak ekmeği pişiren kadınları gösteren bu resim bir kız öğrenci tarafından çizilmiştir. Resimdeki üç adet kadın figüründen ikisi ellerinde oklavalarıyla hamur açarken üçüncü figür fırının başında ekmeği pişirmektedir. Ekmek yapımı ve pişirilmesi açık havada geçmektedir. Çizimin alt tarafında ikisi sağda ikisi solda dört adet ağaç bulunmaktadır. Çizimdeki üç kadın figürünün üzerindeki kıyafetler canlı renklerle boyanmıştır. Çizimin üst orta kısmında parlayan güneş ve etrafını çevreleyen bulutlar, ekmeği pişirme işlemi gerçekleşirken havanın güneşli ve açık olduğunu anlatmaktadır. Bütün bu çizimlerden yola çıkarak resim şu şekilde yorumlanabilir: Öğrenci kültürel değerlerin kazanılması kapsamında imecenin önemini ve geleneksel ekmeği yapımını, kültürü geliştiren, birliktelik olgusunu güçlendiren bir kavram olarak resmine yansıtabilmiştir.

Şekil 4.8. Kültür Aktarımı Kapsamında Halk Oyunları

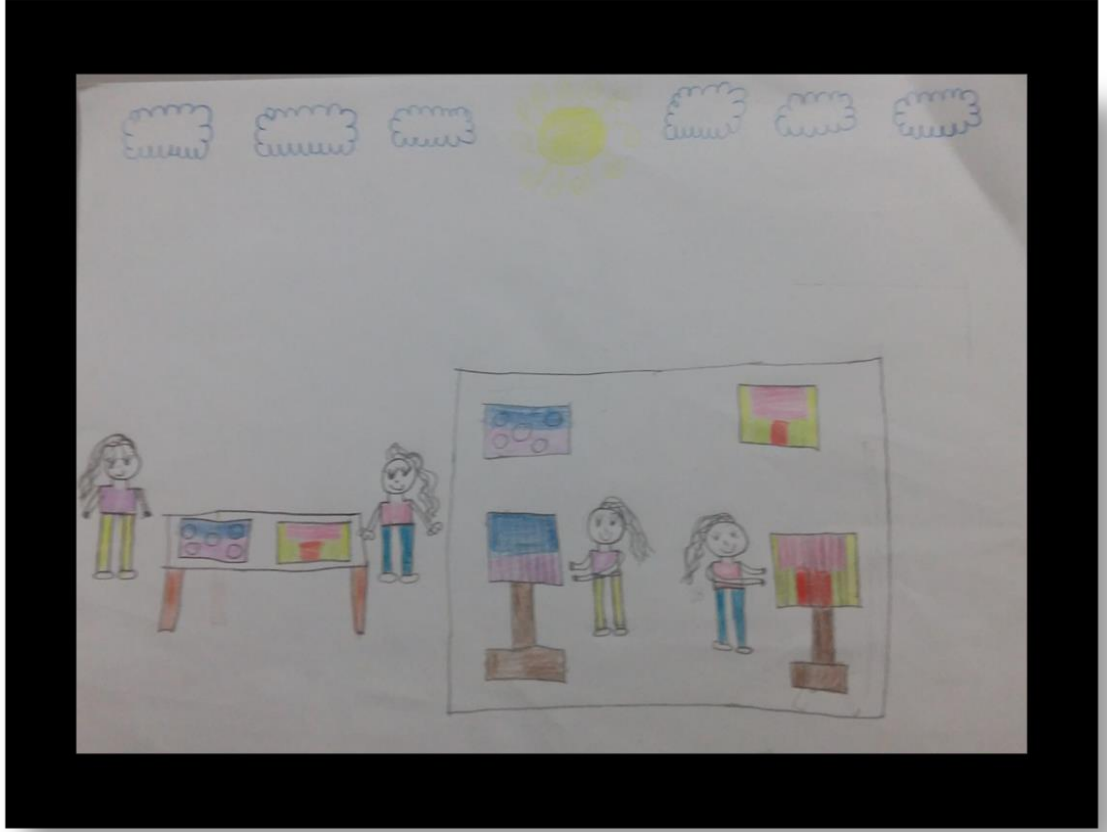
Şekil 4.8.'de bir grup çocuğu geleneksel bir halk oyunu oynarken, iki davulcu eşliğinde gösteren bu resim bir kız öğrenci tarafından çizilmiştir. Resimde halk oyunu oynayan on adet insan figürünün hepsi kız çocuğudur. Bu grubun sağında ve solunda bulunan iki adet davulcu erkektir. Gösteri açık havada sergilenmektedir. Gökyüzünde bulutlar vardır. Resimde hiç renk kullanılmamıştır. Öğrenci sadece kara kalem uygulaması yapmıştır. Halk oyunu grubundaki bütün kız figürlerinin saçları, kıyafetleri, ayakkabıları birebir benzerlik göstermektedir. Hepsinin yüz ifadesi mutlu görünmektedir. Bütün bu çizimlerden yola çıkarak resim şu şekilde yorumlanabilir: Öğrenci halk oyunlarını kültür aktarımının bir parçası olarak düşünmüş ve bunu çiziminde yansıtmaya çalışmıştır.

Şekil 4.9. Kültür Aktarımı Kapsamında Kına Gecesinin Yansıtılması

Şekil 4.9.'da kültür aktarımı kapsamında bir kına gecesini gösteren bu resim bir kız öğrenci tarafından çizilmiştir. Gelin adayının resmin orta kısmında bulunmaktadır. Gelinin solunda damat adayının, hemen yanında ve üzerinde iki adet kadın figürü görülmektedir. Gelinin etrafında beş adet kadın figürü çizilmiştir. Resmin sol alt köşesinde elinde tef tutan küçük bir çocuk bulunmaktadır. Resmin üst kısmında ise yıldızlar ve pankart bulunmaktadır. Gelin adayının başında kırmızı tülbent, üzerinde pembe nişan kıyafeti ile gözyaşı dökerek sandalyede oturduğu görülmektedir. Damat adayının siyah kıyafeti ile mutlu şekilde sandalyede oturduğu görülmektedir. Her ikisinin de avuçlarına kına sürülmektedir. Tef tutan çocuğun da mutluluğu açıkça görülmektedir. Diğer figürlerin yüz ifadeleri nötrdür. Üzerlerindeki elbiseler canlı renklerde. Bütün bu çizimlerden yola çıkılarak resim şu şekilde yorumlanabilir: Öğrenci kültür aktarımı kapsamında geleneksel törenlerimizden olan kına gecesinin önemini çok iyi şekilde kavramıştır. Çizimlerinde yer alan kültürel öğelere ait detaylar bu geleneğin yakın çevresinde de halen canlı bir şekilde yaşatıldığını göstermektedir.

Şekil 4.10. Kültür Aktarımı Kapsamında Müze Ziyareti

Şekil 4.10.'da kültür aktarımının bir parçası olan müze ziyareti gösteren bu resim bir kız öğrenci tarafından çizilmiştir. Resim iki farklı bölüm halinde çizilmiştir. Sol tarafta yer alan birinci bölümde bir masanın solunda ve sağında duran iki adet insan figürü vardır. Masa üzerinde tarihi eserleri yansıtan farklı iki figür mevcuttur. Resmin ikinci bölümünde ise iki adet insan figürü vardır. Bu iki insan figürünün önünde farklı renklerde iki adet sehpa bulunmaktadır. İki insan figürünün üst kısmında ise tarihi eserlerin sergilendiği iki pano da bulunmaktadır. Resmin üst kısmında yer alan güneş ve bulutlar olayın açık havada gerçekleştiğini göstermektedir. İnsan figürlerinin mutlu oldukları yüz ifadelerinden açıkça görülmektedir. Bütün bu çizimler göz önünde bulundurularak resim yorumlanacak olursa: kültür aktarımının bir parçası olan müze ziyaretlerinin bilgilendirme, mutlu olma ve belirli bir disiplin içerisinde gerçekleşeceği öğrenci tarafından anlaşılmıştır.

V. BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Yapılan çalışma, Antalya ili Serik ilçesi Çandır Şehit Öğretmen Mustafa Saadettin Küçük İlkokulu'nda görev yapan yöneticiler ve öğretmenler ile bu okuldaki öğrenci ve öğrenci velilerine kültür aktarımı ve kültürel kimliğin aktarılması konusunda yapılmış bir nitel araştırmadır. Bu bölümde elde edilen bulgulardan çözümlenmeler yapılmış ve önerilere yer verilmiştir.

5.1.1. Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Sonuçlar

5.1.1.1. Yöneticilerle Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Sonuçlar

Yöneticilere kültür aktarımının ne olduğu sorulduğunda, el sanatlarını kayda değer oranda önemli bulmuşlardır. Çocuk oyunları, değerler eğitimi, gelenek görenekler, örf ve adetler de kültürün bir ögesi olarak belirtilmiştir.

Kültürel öğelerin aktarımı ve kültürel kimlik gelişimi konusunda müfredatın yeterliliği ile ilgili yöneticilerin önerilerine bakıldığında, öğrencilere verilen kazanım sayılarının artırılması düşünülmektedir. Ayrıca öğrencilere verilen kazanımların soyut düşünce düzeyinde kaldığı bu kazanımların somut hale getirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Yöneticilerin il/ilçe/okul bazında düzenlenen geleneksel çocuk oyunlarının faydaları hakkındaki görüşleri yorumlandığında; öğrencilerin kendi kültürleri ile bağ kurması ve mutlu olmaları görüşü elde edilen bulgularda üst sırada yer almıştır. Bu oyunların öğrencilerin psiko-motor gelişimine katkıda bulunduğu ifadesi hem yöneticiler hem de öğretmenler tarafından görüşme sonuçlarında ortak bir görüş olarak belirtilmiştir. Araştırmaya katılan yöneticiler ve öğretmenler geleneksel çocuk oyunlarının çocuğun psiko motor gelişimine katkı sağlamasını üst sıralarda değerlendirmiştir. Bu durum şu şekilde yorumlanabilir; geleneksel çocuk oyunları öğrencilerin gelişiminde sadece bir eğlence aracı olarak görülmemekte, psikolojik yönden gelişmesi ve motor

becerilerinin kazanılmasını sağladığı da araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenler tarafından desteklenmektedir.

Yöneticilerin kültür aktarımı kim ya da kimler tarafından yapılmalıdır? Sorusuna verdikleri cevaplara bakılacak olursa; okul, öğretmen ve veliler olduğu bulguların ilk üç sırasında ifade edilmiştir. Bu durum kültür aktarımını, yerel yönetimler, öğrencinin yakın çevresi gibi unsurlardan önce okul, öğretmen ve velilerin daha etkili olarak gerçekleştireceği şeklinde yorumlanabilir.

Yöneticiler öğretmenlerden kültür aktarımı konularını öğrencilere aktarırken özenli ve dikkatli olmalarını beklemektedir. Bu konuda da müfredatta yer alan tüm konuların işlenilmesi gerektiğini söylemişlerdir. Bu durum yorumlanırsa; yöneticiler kültür aktarımı konularını son derece önemsemektedir.

Yöneticilere kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesinde daha başarılı olabilmek için yapılması gerekenler sorulduğunda büyük oranda konu ile ilgili atölyeler oluşturulması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu durum yöneticilerin kazanımların somut hale getirilmesi bulgusuyla da paralellik göstermiştir. Atölyeler oluşturularak kültür aktarımı ve kültürel kimliğin kazandırılması ile ilgili kazanımlar somutlaştırılabilir. Yine bu konuda müfredatın zenginleştirilmesi ve müfredatta yeni bir ders eklenmesi sonucuna da ulaşılmıştır.

Yöneticilerin kültürel öğelerin aktarımı konusunda velilerden beklentisi yorumlanacak olursa; velilerin çocuklarıyla birlikte kültürel öğelerin ağırlıklı olduğu gezilere çıkması tüm yöneticiler tarafından belirtilmiştir. Bu durum yine yöneticilerin kültürel öğelerin aktarımının veliler tarafından da eğlenceli ve somut hale getirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Yöneticilerin okullarda yapılan kültürel amaçlı gezilerin faydaları hakkındaki görüşleri yorumlanırsa; öğrencide kültüre ait öğelere olan ilginin artacağı sonucuna varılmıştır.

5.1.1.2. Öğretmenlerle Yapılan Bireysel Görüşmelerle İlgili Sonuçlar

Öğretmenlere kültürel öğelerin neler olduğu sorulduğunda 10 katılımcıdan 5 tanesinin giyim kuşam cevabı verdiği görülmüştür. Yine büyük çoğunluğunun kültürel öğeleri beslenme şekilleri, düğün dernek, bayramlar, dokumacılık, cenaze törenleri olarak gördüğü tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan 12 öğrenci ve 10 öğretmenin giyim kuşam, kıyafetler konusundaki frekansları ilk sırada yer almaktadır ve birbirine çok yakındır. Öğrencilerden 12 katılımcıdan 5 tanesi, öğretmenlerden ise 10 katılımcıdan 5 tanesi giyim kuşam ve kıyafetleri kültürel öğelerin en üst sırasına koymuştur. Yine üst sıralarda yer alan beslenme şekilleri ve bayramlar araştırmaya katılan hem öğrenci hem de öğretmenler tarafından kültürel öğeler olarak belirtilmiştir. Bu sonuç şu şekilde yorumlanabilir; öğretmenler öğrencilere Milli Eğitim müfredatında yer alan ve aktarılması gereken bu kazanımları başarıyla aktarmışlardır.

Ünlü' nün araştırmasında 8. sınıf öğrencilerine kültürü oluşturan öğeler nedir? Diye sorulmuş; yemekler, giysiler, tarihi eserler ilk sıralarda yer almıştır.

Deveci (2009) araştırmasında öğretmen adaylarının kültürel öğelerden ne anladıklarını sormuş ve yemek tarifleri ilk sırada yer almıştır. Bu durum sonuç olarak kültürün diğer ilgili yazınlarda da yemek yeme, düğün, cenaze, kıyafetler gibi pek çok şeyi içine alan bir kavram olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

Öğretmenlerin gelenek, görenek, örf ve adetlerin aktarımıyla ilgili önerileri yorumlanırsa; örf ve adetlerin çocuklara aktarılmasında öğretmen, ebeveyn ve çevrenin doğru model olması üst sıralarda yer almaktadır. Ayrıca ülke genelinde kültürel öğelerin hatırlanıp yaşatılması, düğün törenlerine ve hasta ziyaretlerine giderken çocukların da götürülmesi, akraba ziyaretleri yapılması da belirtilmiştir. Bu durum öğretmenlerin örf ve adetlerin aktarılmasında en önemli rollerden birine sahip olduklarını düşündüklerini göstermektedir.

Öğretmenlerin değerler eğitimi kapsamında aktarılması gereken değerlerin öğrencilere kazandırılması hakkındaki görüşlerine bakıldığında; yaparak ve yaşayarak öğrenme modelinin kullanılması, ülke genelinde değerlerin hatırlanıp yaşatılmasına dair

etkinliklerin yapılması öğretmenlerin çoğunluğu tarafından belirtilmiştir. Ayrıca insanlara saygı bilincinin kazandırılması, aile, çevre ve öğretmenin rol model olması, değerlerin aktarımı için somut çalışmalar yapılması, değerlerin öğrencilere hayat boyu öğrenme şeklinde uygulanması gerekliliği belirlenmiştir. Burada yine gelenek, görenek, örf ve adetlerin aktarımında olduğu gibi, değerlerin aktarılmasında da aile, çevre ve öğretmenin doğru model olması gerekliliği tespit edilmiştir.

Öğretmenlere il/ilçe/okul bazında düzenlenen geleneksel çocuk oyunları yarışmalarının faydaları sorulduğunda bu oyunların çocuğun bilgi edinmesi, arkadaşlarına aktarması, psiko-motor gelişimine katkıda bulunması, öğretmenlerin büyük çoğunluğu tarafından ifade edilen ortak görüştür. Ayrıca bu oyunların öğrenciyi psiko-motor yönden geliştirmesi yöneticiler tarafından da önemli görülmektedir. Öğretmenlerin değindiği diğer bir konu ise öğrencilerin bu oyunlar sayesinde okul kültürüne uyum sağlamasıdır. Okul kültürüne uyum öğrencinin okulun genel kurallarına uyum sağlaması ve bu kurallara öğrenim hayatı boyunca adapte olması olarak yorumlanırsa geleneksel çocuk oyunlarında yer alan oyun kuralları da çocuğun bu adaptasyon sürecini hızlandırabilir.

Öğretmenlere kaybolmaya yüz tutmuş geleneksel el sanatlarımızı canlandırıp yeni nesillere aktarmak için önerileri sorulduğunda, bu el sanatlarının yerel yönetimlerce desteklenmesi üst sıralarda yer almaktadır. Ayrıca atölyelerin oluşturulması, halk eğitim merkezlerinde kurslar verilmesi, bu sanatlarla uğraşan ustaların ziyaret edilmesi, öğrencilerin teşvik edilip özendirilmesi tespit edilen diğer hususlardır. Aynı durum velilere de sorulmuş olup velilerin büyük çoğunluğu el sanatlarının sürdürülmesi gerektiğini düşünmektedir. Bu durum öğretmenlerin ve velilerin el sanatlarının teşvik edilip çocuklara özendirilmesi konusunda ortak bir görüşe sahip oldukları şeklinde yorumlanabilir. Öğrencilerin uğraştıkları el sanatlarına bakıldığında ise testicilik ve örgü işleri birçok öğrencinin uğraştığı el sanatı olarak tespit edilmiştir. Bu el sanatlarının çocuğu eğlendiren ve kendisini rahat hissetmesini sağlayan, boş zamanlarında bir hobi olarak uğraşmasının istenilmesi öğretmen ve veliler tarafından da ortak bir görüş olarak belirtilmiştir.

Öğretmenlerin okullarda öğrencileriyle yaptığı tarihi ve kültürel amaçlı gezilerin faydaları hakkındaki görüşleri yorumlanırsa; öğretmenlerin birçoğu bu gezilerin

öğrencide merak duygusu uyandıracağını söylemiştir. Yine öğretmenlerin çoğu bu geziler sayesinde öğrencideki bilgilerin daha kalıcı hale geleceğini söylemiştir. Ayrıca araştırmaya katılan 12 öğrenciden 6 tanesi öğretmenleriyle yaptığı tarihi ve kültürel amaçlı gezilerde bilgi edindiklerini söylerken, aileleriyle yaptığı gezilerde bilgi edindiğini ifade eden katılımcı sayısı 12 öğrenciden sadece 1 tanedir. Bu durum bize bu tip etkinliklerde öğrenci üzerinde okulun ve öğretmenin daha bilgilendirici ve etkin olduğunu göstermektedir. Bu durum yine öğrencinin ailesiyle yaptığı gezileri büyük çoğunlukla bilgilendirici olmaktan daha çok eğlendirici olarak niteledikleri sonucuyla desteklenmektedir. Ayrıca veliler de öğretmenler gibi bu geziler sayesinde öğrencide bilgilerin daha kalıcı hale geldiğini büyük oranda düşünmektedir.

5.1.1.3. Öğrencilerle Yapılan Bireysel Görüşmelerle İlgili Sonuçlar

Öğrencilere kültürel öğelerin neler olduğu sorulduğunda 12 öğrenciden 9 tanesi el sanatları olduğunu söylemiştir. Bu durum araştırmaya katılan yöneticilerin tamamının, araştırmaya katılan 12 veliden 4 tanesinin de kültürel öğe deyince el sanatları cevabını vermesiyle birebir örtüşmektedir. Bu bulgular yorumlanacak olursa öğretmenler öğrencilere aktarması gereken kazanımı başarıyla gerçekleştirmiştir. Yine yöneticilerin de kültür aktarımı ve kültürel kimliğin kazandırılmasında müfredatın somut hale getirilmesini istemesi öğrencilerin el sanatlarıyla uğraşması ile mümkün olacaktır şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin hasta ziyaretleri hakkındaki görüşleri yorumlanırsa; öğrencinin hastaya geçmiş olsun temennisinde bulunması ilk sırada tespit edilmiştir. Öğrencinin hasta ile empati kurması (üzülmesi), öğrencinin hasta ile iletişim kurması tespit edilen diğer görüşler arasındadır.

Öğrencilerin öğretmenleriyle yaptıkları kültürel geziler yorumlanırsa; öğrenciler büyük çoğunlukla bu geziler sayesinde bilgi edindiklerini düşünmektedir. Ayrıca bu bilgileri başkalarına aktarabileceklerini söylemişlerdir. Yine bu gezileri öğrenciler eğlenceli de bulmaktadır.

Demirci (2009)'ye göre öğrencilerin zaman algısını geliştirmesi, vatansever bireyler haline gelmeleri, müze gezileri ile mümkündür. Ayrıca kültürel öğelerin öğretiminde

en etkili yollardan birisi olarak tarihi mekânların gezilmesi görülmektedir.

Öğrencilerin okul dışında yakın çevrelerinde bulunan müze ve ören yerlerini ziyaret etmeleri yorumlanırsa; öğrenciler bu gezileri çoğunlukla eğlenceli bulmaktadır. Ayrıca yeni bilgiler edinip, aileleriyle olan iletişimlerinin arttığını düşünmektedirler.

5.1.1.4. Velilerle Yapılan Bireysel Görüşmelerle İlgili Sonuçlar

Velilere kültürel öğelerin neler olduğu sorulduğunda 12 veliden 6 tanesi düğünler, bayramlar, büyüklere ziyaret etme, cenaze törenleri cevaplarını vermiştir. Yine araştırmaya katılan 12 veliden 5 tanesi kültürel öğeleri gelenek ve görenekler olarak görmektedir.

Cengiz (2008) Türk halkının düğünleri kutsal saydığını, düğünlerin bereketi arttıran bir etkinlik olduğunu belirtmiştir. Ayrıca düğünler vatandaşlar arasında karşılıklı kültürel alışveriş olarak değerlendirilmektedir.

El sanatları, tarihi yerler, müzeler, büyüklere saygı, yemekler, kıyafetler ve yayla göçleri velilerin kültürel öğelerin neler olduğuna dair diğer görüşleridir. Ayrıca veliler, kültürel öğelerden yemek ve kıyafetleri öğretmen ve öğrencilere göre daha az dile getirmişlerdir. Diğer bir deyişle veliler içinde bulunduğu ve yaşamında yer alan öğeleri daha ön planda tutmuşlardır.

Velilere çocuklarının geleneksel el sanatlarıyla uğraşmalarını isteme nedenleri sorulmuş, velilerin büyük çoğunluğu bu soruyu el sanatlarının sürdürülmesi olarak cevaplamıştır. Ayrıca veliler bu uğraş sayesinde çocuklarının uğraştığı el sanatı ile içsel paylaşımda bulunduğunu, bunu bir hobi olarak gördüğünü ve çocuğunun zihinsel gelişimine katkıda bulunduğunu söylemişlerdir.

Hünerel (2012)' e göre el sanatları tabiat şartlarına göre oluşmuş, insanların beslenme, barınma, korunma gibi temel ihtiyaçları olarak ilk örneklerini ortaya koymuştur. İlerleyen zamanlarda toplumun duygularını, kültürel özelliklerini yansıtır hale gelip geleneksel vasfını kazanmıştır. Sonuç olarak halkın kültür yapısını, duygu ve düşüncelerini ortaya koymanın en iyi yolu geleneksel el sanatlarıdır. Toplumlar bu sayede kültürlerini gelecek nesillere en doğru şekilde aktarabilir.

Velilerin el sanatlarının sürdürülmesini istemeleri yorumlanacak olursa kültür aktarımının kendilerinden sonraki nesillerde de devam etmesini istedikleri düşünülebilir.

Velilerin okullarda verilen kültür aktarımı ve değerlerin öğrenciye kazandırılmasında beklentilerine bakıldığında; Öğrencinin kültür aktarımı ve değerler ile ilgili bilgilendirilmesini, kültürel kimlik kazanımı ve değerler eğitimi etkinliklerinin daha somut hale getirilmesini yüksek oranda istediklerini görülmektedir. Bu durumlar esasen velinin sadece öğretmenden beklentisidir. Öğretmenlerden elde edilen kültür aktarımı öğrencilere kazandırılmıştır sonucu aslında velilerin bu beklentilerinin gerçekleştirilmiş olduğunu göstermektedir.

Okul ile yapılan kültürel ve tarihi amaçlı gezilerin faydaları hakkında velilerin görüşlerine bakıldığında 12 veliden 4 tanesi bu geziler sayesinde bilgilerin daha kalıcı hale geldiğini söylemiştir. Bu oldukça başarılı ve doğru bir düşüncedir. Yüksek oranda öğretmenler de bu durumu dile getirmiştir. Yine yöneticilerde bilgilerin bu sayede somut hale getirileceğini söylemişlerdir. Veliler öğrencinin mutlu olmasını düşük oranda belirtirken öğretmenleriyle yapılan bu gezilerin daha bilgilendirici olduğunu yüksek oranda belirtmişlerdir. Bu durumu öğrencilerden elde edilen sonuçlar da doğrulamaktadır.

Veliler çocuklarının kültürel kimliğinin gelişimi konusunda eksik buldukları başlıca madde, kültürün parçası olan etkinliklere öğrencilerin katılmaması olmuştur. Aslında öğrencilerin kültürün parçası olan düğün, nişan, kına, bayramlaşma, hasta ziyaretleri, geziler vb. etkinliklere katıldığı tespit edilmişti. Bu durum velilerin öğrencilerin bu tür etkinliklere katılımını yeterli görmediği şeklinde yorumlanabilir.

5.1.2. Doküman Analizinden Elde Edilen Bulgular

Öğrencilerden kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi kapsamında kültürel öğeleri yansıtan resimler çizmeleri istenmiştir. Doküman analizinden elde edilen bulgular yorumlanmış ve şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğrenciler kültürel öğelerden geleneksel ekmek pişirme ile ilgili, düğün, nişan, kına merasimlerini yansıtan çizimlere öncelik vermiştir. Bunun dışında geleneksel oyunlar, spor müsabakaları, müze ve ören yerlerinin ziyaret edilmesi, halk oyunları ile alakalı resimler yapmışlardır.

Araştırmanın 4. bölümünü teşkil eden bulgular kısmında, öğrencilerin kültürel öğelerden ne anladıkları yorumlandığında en üst sırada el sanatları yer almıştır ancak doküman analizlerinin sonucuna bakıldığında yemekler ögesi ön plandadır. Öğrencilerin yaptıkları ekmek pişirme resimleri ile bu durum birebir örtüşmektedir. Ayrıca velilerin kültürel öğelerin neler olduğuna vermiş olduğu cevaplardan elde edilen ve en üst seviyede olan düğün, nişan, kına merasimleri bulgusu ile dokümanlardan elde edilen ve yine üst seviyede bulunan düğün, nişan, kına, merasimleriyle ilgili çizimler aynı oranda önemli görülmüştür. Bu durum ailelerin çocuklarına kültürel öğelerin içinde olan bu yaşantıların aktarılmasında başarılı bir rol model olduklarını göstermektedir. Ayrıca öğretmenlerin Milli Eğitim müfredatında yer alan kazanımlara ulaşmasına rağmen, öğrencilerin el sanatları ile ilgili çizimler yapmaması, aksine kendisinin bizzat yaşadığı ve içerisinde yer aldığı düğün merasimlerini çoğunlukla çizimlerinde yansıtımları yaparak ve yaşayarak öğrenmenin önemli olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Bu konuda diğer bir bulgu ise öğretmenlerin gelenek-görenek, örf ve adetlerin gelecek nesillere aktarılması hususunda öğrencilerin düğün, dernek gibi merasimlere götürülmesini çok önemli bulmalarıdır. Öğretmenlerin bu isteği veliler tarafından yerine getirilmiş ve bu durum öğrencilerin çizimlerine birebir yansımasıdır.

Öğrencilerin resimleri duygusal yönden incelendiğinde; resimlerin büyük çoğunluğunda mutlu insan figürlerine rastlanmıştır. Dokümanlarda rastlanan bu durum, öğrenciler kültürel faaliyetlere katılmaktan mutludur sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Velilerin kültürel kimlik gelişimi konusunda çocuklarında eksik buldukları yönlerle ilişkin görüşlerine bakıldığında; öğrencilerin kültürün parçası olan öğelere katılımının artırılması veliler tarafından eksik olarak görülen ve araştırmaya katılan velilerin %33,33'ü tarafından ifade edilen görüşlerden biridir. Öğrencilerin resimlerinde

geleneksel ekmek pişirme, halk oyunları, geleneksel sporlara yer vermeleri, ayrıca çizimlerindeki figürlerde kendilerinin de yer alması velilerin bu isteğinin okul tarafından gerçekleştirildiğini göstermektedir.

5.1.3. Metafor Analizinden Elde Edilen Sonuçlar

Katılımcılara kültür aktarımını bir şeye benzetmeleri istenilmiş olup, sonuçlara bakıldığında üst sıralarda ağaca benzetirim sonucu çıkmıştır. Ağacın köklerinden gövdesine, dallarından meyvesine, uzun ömrüne ve faydalarına bakacak olursak kültür aktarımına benzetilmesi isabetli olmuştur. Ailede atılan temellerin okulda devam ettirilmesi, öğrencinin kendi kültürüne yönlendirilmesi, toplum ve okul arasında kültür ve değer yönünden paralellik bulunması araştırmanın bulgular kısmında bütün gruplardaki katılımcılar tarafından ifade edilmişti. Bu durum, kültür aktarımı ile ilgili okullardan beklentilerin neler olduğu konusundaki düşünceler ile metaforik algının en üst düzeyinde yer alan ağaç cevabıyla son derece uyumludur.

Bir başka benzetim şeklide tren olmuştur. Kültür aktarımının trene benzetilmesini ana lokomotifin kültür olduğunu varsayarsak vagonların kültürün diğer alt bölümleri ve birbirine bağlı olarak yol alması şeklinde yorumlanabilir. Öğretmen, yönetici ve velilerin öğrencilere kültürel kimlik kazandırılması konusunda rol model olma, öğrencilerin kendi kültürüne yönlendirilmesi trenin ana lokomotifi olarak ortaya çıkmıştır.

Diğer cevaplardan birisi de, kültür aktarımının küme yıldızlara benzetilmesidir. Bu durum katılımcılar tarafından birlik ve beraberliğin önemine binaen söylenmiştir. Doküman analizlerinde gerek geleneksel ekmek yapımında çizilen figürlerdeki yardımlaşma gerekse geleneksel oyunlarda yer alan takım olabilme bilinci bu durumu desteklemektedir.

Kültür aktarımının benzetildiği diğer bir doğal unsur nehir olmuştur. Nehir öğrencilerin çizdiği resimlerde de yer almıştır.

Katılımcıların kültür aktarımını damak tadına benzetmesi yorumlanacak olursa; bu benzetme tablolardan elde edilen kültürün öğeleri nelerdir? Sorusuna verilen beslenme şekilleridir, yemeklerdir cevaplarıyla birebir örtüşmektedir. Aynı zamanda

dokümanlarda yer alan öğrencilerin ekmek yapımı ile ilgili çizimleri de bu sonucu desteklemektedir.

Kültür aktarımını teknolojik cihazlara benzetilmesine tablo analiz sonuçlarında ve doküman analizlerinde rastlanmamıştır. Bu durum kültürel öğeler, değerler denilince katılımcıların aklına teknolojik unsurlar gelmemektedir şeklinde yorumlanabilir. Bu da Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygulanan müfredatta kültür ve teknolojinin iç içe olduğu bir kazanım olarak yer almamasına ve ülke genelinde teknolojik unsurlarda kültürel motiflerin az kullanılmasına bağlanabilir.

5.2. Öneriler

5.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

1. Kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi toplumların geleceği için ne kadar büyük öneme sahipse, Türk toplumu için de o kadar önemlidir. Bu önem Milli Eğitim müfredatının başlıca temel taşlarından birisi olmuştur. Bu nedenle kültür ile ilgili tüm öğeler, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda bütün çalışanlara anlatılmalı, farkındalık sağlanmalıdır.
2. Kültürel öğelerin daha iyi anlaşılabilmesi için öğrencilere verilen kazanımların sayıca artırılması gerekmektedir. Böylece öğrenciler kendi kültürlerine ait daha fazla öğeyi tanıma ve yaşama imkânı bulur.
3. Kaliteli bir eğitimden bahsedecek olursak uygulamalı eğitim ilk sıralarda yer alacaktır. Bu durum günümüzde farklı kuruluşların verdiği raporlarda, eğitim sisteminin enlerini oluşturan ülkelerde açıkça görülmektedir. Bu nedenle kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi ile ilgili çalışmalarda uygulamalara yer verilmelidir. Böylece öğrencinin eğitim süreci somutlaştırılmış olur.
4. Değerler ve kültürel öğeler öğrenciye aktarılırken, yanlış kaynaklara yönlendirilmemeli, bu eğitimin en doğru kaynağı olan okul, öğretmen ve aile tarafından verilmelidir.
5. Yerel yönetimler, okullarda verilen kültürel öğelerin ve değerlerin yaşatılmasında

ve bireylerin hayat boyu öğrenme amacını gerçekleştirmede etkin olmalıdır. Bu amaçla geleneksel el sanatlarının gerçekleştirileceği uygulama atölyeleri, kültürel öğeleri yaşatan ve yansıtan çarşılar, müze ve ören yerlerinin korunması için yapılacak çalışmalar yerel yönetimlerin faaliyetleri arasında yer almalıdır.

6. Eğitim-öğretim çalışmalarının ana yapısını oluşturan öğretmenler, kültüre ait kazanımları öğrencilerine aktarırken özenli ve gayretli olmalıdır. Bu kazanımların öğrencinin ve içerisinde yaşadığı toplumun geleceğini etkileyen bir unsur olduğunu fark edebilmelidir. Bu sayede toplum olarak kendi öz kültürünü benimseyen, farklılıklara saygılı bireyler yetiştirmek mümkün olur.

7. Veliler çocuklarıyla beraber kültürel öğelerin ağırlıklı olduğu gezilere çıkmalıdır. Böylece öğrenciler hem zihinlerinde oluşan bu öğeleri yakından tanımış hem de edindikleri kazanımları pekiştirmiş olur.

8. Bakanlığın hazırladığı e-okul sistemi içerisinde kültür aktarımı, değerler ve kültürel kimliğin kazandırılması hususunda ayrı bir başlık oluşturulmalıdır. Şu anda okullar tarafından uygulanan, okuduğu kitap sayısı, katılım ve başarılarından dolayı aldığı belgeler vb. uygulamaların yanına bahsettiğimiz alt başlıklarda öğrencinin zihinsel gelişiminin takibi için eklenebilir.

9. Sivil toplum kuruluşları okullarda kültürel öğeleri öğrencilere tanıttak ve sevdirecek etkinlikler düzenleyebilir. Bu çalışmalar Milli Eğitim ve yerel yönetimlerce de desteklenmelidir.

10. Derslerde kültür aktarımı için farklı materyallere yer verilmeli ve sayıca arttırılmalıdır. Örneğin 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde geleneksel oyunlar anlatılmakta fakat çok az görsel materyal kullanılmaktadır. Bu durum çocuk için en önemli eğitim aracı olan oyunun daha eğlenceli ve anlaşılır hale getirilmesi için görsel yönden zenginleştirilmelidir.

11. Son üç yılda Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından il/ilçe/okul bazında düzenlenen geleneksel çocuk oyunları şenliği, kendi kültürlerinin öğrencilere sevdirmesi ve kazandırılmasında büyük başarı sağlamıştır. Şenliklere olan katılım

okul idareleri tarafından teşvik edilmelidir.

12. Geleneksel çocuk oyunları öğrencilerin şenliklere katılımı ile sınırlı kalmamalıdır. Öğretmenler tüm yıl devam eden oyun ve fiziki etkinlikler derslerinde bu oyunları öğrencilere oynatmalıdır. Böylece bu oyunlar öğrencilerde yarışma aracı olmaktan çıkıp, sürdürülebilir bir etkinlik olabilir.

13. Düğün, kına, nişan, bayramlaşma, hasta ve akraba ziyaretleri, geleneksel oyunlar vb. aktivite ve ziyaretlere öğrencilerin katılımı sağlanmalıdır. Bunu gerçekleştirmek, okul dışı etkinlikler olduğu için velilere düşen bir görevdir. Öğrenciler böylece kültürün bir ögesi olan bu etkinliklere birebir katılmış olurlar.

14. Ülke genelinde kültürel öğelerin hatırlanıp yaşatılmasına dair etkinlikler düzenlenebilir.

15. Öğretmen, ebeveyn ve çocuğun yakın çevresi örf ve adetlerin aktarılmasında doğru model olmalıdır. Bunun gerçekleşebilmesi; öğrenciye yönelik kişisel ilginin arttırılarak dikkat çekilmesi, güçlü bir şefkat duygusu ile yaklaşılın öğrencinin bu sayede öğretmen, ebeveyn ve diğer yakın kişilere olan sevgisinin artmasının sağlanmasıyla mümkün olur.

16. Okullarda verilen değerler eğitimi ile ilgili çalışmalar resim, şiir, kompozisyon, drama, değerler ağacı, değerler ödül kutusu vb. çalışmalar yapılarak somut hale getirilebilir. İdareciler bu çalışmalarını okul geneline yaymalıdır.

17. Değerler çocuklara hayat boyu öğrenme-uygulama şeklinde kazandırılmalıdır. Bu durum öğrencinin gelecekteki yaşamında topluma olan uyumunu, toplumun da ona olan güvenini ve saygınlığını artırır.

18. Geleneksel el sanatlarının canlandırılması ve gelecek nesillere aktarımı için okulların bünyesinde belirlenmiş alanlarda kurslar açılması gerekmektedir. Bu kurslar hem öğrenci hem de yetişkin düzeyinde olmalıdır. Kurs bitiminde her öğrenci altın bilezik olan bir sanata kavuşmuş olabilir. Ayrıca geleneksel el sanatları unutulmadan gelecek nesillere aktarılır.

19. Okullarda, öğrencilerin ekonomik olarak zorlanmayacağı, yeni bilgiler edinmesini sağlar, öğretmeni ve arkadaşlarıyla paylaşımında bulunabileceği, uygulamalı eğitime yönelik tarihi geziler düzenlenmelidir. Bu geziler sayesinde öğrenci tarihe merak duyar, kendi kültürünün yansımalarını görür ve öğrendiği yeni bilgiler zihninde yer eder.

20. Şu an geziler için mevcut izin alma işlemleri okul idarelerini ve öğretmenleri oldukça zorlayıcıdır. Bu zorluklar öğretmenlerin ve idarecilerin okul gezilerine olan ilgi ve isteğini azaltmaktadır. Milli Eğitim Müdürlükleri okul gezilerine yönelik zorlayıcı prosedürleri azaltmalıdır.

21. Aileler çocuklarına kendi örf ve adetlerini bebeklikten itibaren farkında olarak ya da olmayarak aktarır. Anne yeni doğan bebeğine ninni söyler, baba bebeği için beşik temin eder, kardeşleri ona ilk oyun arkadaşıdır. Böylece çocuk ilköğrenim yaşına gelip okul ortamına girdiğinde esasen kendi kültürüne ait bazı öğelerle donanmış vaziyettedir. Bu durum kültür açısından bölgelere, yörelere hatta köylere ve mahallelere göre değişiklik gösterebilir. Tüm bu değişken durumlar göz önüne alınarak okullarda ailede başlayan kültür aktarımı devam ettirilmelidir.

22. Bakanlık tarafından hazırlanan kültür kazanımları, toplumun değerleri ile paralellik göstermelidir. Öğretmenler bu konuda eğitilmelidir.

23. Okullarda düzenlenen kültürel amaçlı tüm etkinliklere mümkün olduğu kadar fazla öğrencinin katılımı sağlanmalıdır. Bazı öğrenciler maddi açıdan zorluklar çekebilir. Bu durumda olan öğrenciler öğretmen ve idareciler tarafından tespit edilmeli ve bu öğrencilerin de kültürel faaliyetlere katılımı sağlanmalıdır.

24. Öğrenci velileri bazı kültürel kazanımları önemsiz görebilir. Bu durum dolaylı ya da dolaysız yünden öğrenciyi etkiler. Bu durumlar öğretmenler tarafından, veli ziyaretleri ve toplantılarda dile getirilip konunun önemi anlatılmalıdır.

25. Okullarda ve halk eğitim merkezlerinde halk oyunları öğretilirken beden eğitimi öğretmenleri ya da belli halk oyunu branşlarının da sertifika sahibi öğretmenler görev almaktadır. Aslında bu durum çok geniş ve kültürel bir yelpazeye sahip halk oyunları

için yetersiz bir durumdur. Bu durum hizmet içi eğitimlerde yerini almalıdır. Böylece halk oyunlarında görevlendirilecek personel sayısı artırılabilir.

26. Yemekler birçok kez dile getirilen kültürel bir öğedir. Aşçılık okulları mevcut eğitimlerinde ülke mutfakları hakkında eğitim vermektedir. Bu durum o bölümleri tercih etmiş öğrenciler için kendi yemek kültürünü tanımada oldukça yararlıdır. Fakat ilkökul ve ortaokullarda bulunan yemekhaneler, yemek kültürünün öğrenciye kazandırılması bakış açısı ile tasarlanmamıştır. Bu konuda da hiçbir düzenleme yoktur. Okulların bünyesinde bulunan mevcut yemekhaneler öğrencilerin kendi çevreleri ve ülke genelini yansıtan yemek kültürleri ile ilgili materyal ve resimler kullanarak düzenlenebilir. Ayrıca yemek dağıtımını üstlenen firmalar ile anlaşılıp haftanın belli günlerinde geleneksel yemekler dağıtılabilir.

27. Değerler eğitimi verilirken okul idareleri Milli Eğitim tarafından belirli değerlerin öğrenciye aktarımının gerçekleşmesi açısından oldukça iyi takip edilmektedir. Bu durum değerler eğitiminin MEB bünyesinde projelendirilmiş bir çalışma halinde yürütülmesinden kaynaklanmaktadır. Aynı durum kültürel öğelerin kazandırılması konusunda da proje haline getirilip yaygınlaştırılmalıdır.

28. Geleneksel el sanatları ile ilgili ders kitaplarında yer alan anlatımlar yeterlidir. Fakat bu oldukça teorik bir durumdur. Uygulamada ise okul bünyesinde oluşturulan herhangi bir atölye veya ilgili köşeler bulunmamaktadır. Bu durum düzeltilebilirse öğrenci ilgi duyduğu el sanatını uygulama fırsatı bulur, öğrenciye okulu sevdirebilme ve uyum süreçleri oldukça hızlanır.

29. Bakanlık tarafından fen bilimlerini sevdirmek ve öğrencilerin fen bilimlerine olan ilgisini artırmak amacıyla bilim şenlikleri düzenlenmektedir. Bu şenliklerin sonunda belirli okullar çalışmalarını sergileme fırsatı bulmaktadır. Aynı durum kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi adına da uygulanmalıdır. Böylece şenlik biçimine dönüşecek olan bu durum öğrencilere kültürel kimlik kazandırmada oldukça etkili hale gelebilir.

30. Kültürümüzün önemli bir parçası imece usulüdür. Değerler eğitiminin alt dalı olan yardımlaşma ve dayanışma ile de aynı özelliklere sahiptir. İmece uygulaması kardeş

okul seçme ve onunla her türlü yardımlaşma ve dayanışma faaliyetinin yürütülmesi şeklinde gerçekleşmektedir. Ancak bu faaliyetler okullarda yaygın olmamakla beraber MEB tarafından denetim mekanizması da oluşturulmamıştır. Hızla gelişen teknolojinin törpülediği bu değerler yaygınlaştırılır ise öğrencilere geri kazandırılabilir.

31. Öğrencilerin kültür ile ilgili yapacağı tüm gezi ve aktiviteler, kültür aktarımı ve kültürel kimliğin kazandırılması ile ilgili yürütülen tüm faaliyetler ücretsiz olmalıdır.

32. Kodlama eğitimi ve öğrencilerin kendi bilgisayar oyunlarını geliştirme etkinliklerinde kültür ile ilgili neredeyse hiç bir öge yoktur. Halbuki bu durumun önderliğini yapan ülkeler kendi kültürlerini bilgisayar oyunları dahil bir çok teknolojik unsura yansıtmıştır. Bakanlık eğitek (Eğitim Teknolojileri) bünyesinde gerçekleştirilip yaygınlaştırılan bu etkinliklere öğretmenlerin katılımı artırılmalıdır. Böylece teknolojik unsurlara da kültürel öğeler yansıtılabilir. Sonuç olarak günümüzde öğrencilerde oluşan teknoloji merakı kültürel öğeler ile paralel yürütülür ise kültürel yozlaşma ve değerlerin yok olmasının önüne geçilebilir.

33. İlkokul, ortaokul ve ortaöğretim okullarında öğretmenler, kültürümüzün bir ögesi olan halk oyunlarımıza gerekli önemi vererek halkoyunu çalışmaları yapılabilir. Bu çalışmalar sonucunda her okulda, halk oyunları ekipleri oluşturulup yarışmalara katılabilirler.

34. Öğretmenler arasındaki sevgi ve saygı bağlarını kuvvetlendirmek ve mesleki dayanışmayı canlı tutmak için kendi okulları veya yakın okullar ile işbirliği yaparak öğretmenler arası resim, müzik, tiyatro, halk oyunu vb. gruplarının oluşturularak ilçe ve ilde yapılacak etkinliklerde yer almaları sağlanabilir.

5.2.2. Gelecekte Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Bu araştırma Antalya Serik ilçesinde Çandır ŞÖMSK İlkokulu'nda yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerle yapılmıştır. Benzer çalışmalar farklı il/ilçe/okul bazında da yapılabilir.
2. Bu çalışma kültür aktarımı ve kültürel kimliğin kazandırılması konusunda, görüşme kayıtları yapılarak, yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerden elde edilen veriler karşılaştırılarak nitel desende hazırlanmıştır. Bu çalışma farklı gruplarda gerekli kodlamalar yapıp, sayısal verilerden faydalanarak, istatistik programları yardımıyla nicel olarak da yapılabilir.
3. Benzer çalışmalar ve bu çalışma Milli Eğitim Bakanlığında kültür aktarımı ve kültürel kimliğin kazandırılması konusunda yürütülecek olan projelerde veri kaynağı ve görüş olarak değerlendirilebilir.
4. Yapmış olduğumuz bu çalışmayı kültürel öğeler, geleneksel çocuk oyunları, değerler eğitimi gibi konularda çalışma yapacak olan araştırmacılar rehber ve kaynak olarak kullanabilirler.

KAYNAKÇA

- Akbaş, O. (2008). Değer eğitimi akımlarına genel bir bakış. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(16), 9-27.
- Akbaş, Oktay. (2004). *Türk Milli Eğitim Sisteminin Duyuşsal Amaçlarının İlköğretim II. Kademedeki Gerçekleşme Derecesinin Değerlendirilmesi*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları Ve Öğretimi Bilim Dalı.
- Arslan, M. M. (2001). Mirici, İH ve Yaman, M.(2001). *Millî Eğitimin Yasal Dayanağı Mevzuat–I*. Ankara: Anıttepe Yayıncılık.
- Ashmore, R.D; Jussim, L (1997). *Self And Identity: Fundamental Issues*. New York: Oxford University Press. S. 3 - 19.
- Aşkun, C.D (1990). *Kültürel İletişim Politikası, 2. Millî Kültür Şûrası Bildirileri*, 5-8 Aralık 1989, C.1, S. 29-34, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı.
- Bacanlı, H. (1999). *Duyuşsal Davranış Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bailey, R.(2000). *Teaching Values And Citizenship Across The Curriculum*. London: Kagan Page Limited.
- Berkes, (1978); Kamens, 1988). Berkes, N. (1978). *Türkiye’de Çağdaşlaşma (Modernisation In Turkey)*. İstanbul: Doğu–Batı Publications.
- Bulut, M. (2013). *Türkçe Eğitimi Ve Öğretiminde Dil Ve Kültür Aktarımı Aracı Olarak Atasözleri Ve Deyimlerin Önemi*. *Electronic Turkish Studies*, 8(13).
- Celkan, Y. H. (2005). 21. Yüzyıl’da Sosyoloji Ve Eğitim. A.Solak (Ed), *Küreselleşme Ve Toplum*. Trabzon: Hegem Yayınları.
- Cengiz, G. (1992), *Türkiye’de Kültürel Kimlik Krizi*, Ankara: V Yayınevi.
- Ceran, D. - Bozarlan, Y. (2013). İlköğretim İkinci Kademe 7. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Milli Kültür Temasındaki Metinlerin Nicelik ve Türkçe Programına Uygunluk Açısından Değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1).
- Coffey, A. - Atkinson, P. (1996). *Making Sense Of Qualitative Data: Complementary Research Strategies*, Newbury Park, Ca: Sage.
- Çetin, Cengiz (2008). "Türk Düğün Gelenekleri Ve Kutsal Evlilik Ritüeli." *Ankara Üniversitesi Dil Ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* 48.2

- Demirci, Melike Tuba (2009). *Kültürel Öğelerin Öğretiminde Müze Gezilerinin Önemi*. Yüksek Lisans Tezi Çanakkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Deveci, Handan. "Sosyal Bilgiler Dersinde Kültürden Yararlanma: Öğretmen Adaylarının Kültür Portfolyolarının İncelenmesi." *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 28.28 (2009).
- Ed. Tay, B. Öcal, A. (2008). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ercan, İlke. (2001). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Programında Ulusal Ve Evrensel Değerler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erkal, M. (2006). *Sosyoloji (Toplumbilim)*. Ankara: Der Yayınları.
- Ekitap. *Kulturturizm.Gov.Tr/TR,80231/Kultur-ve-Medeniyet.Html23* Mayıs 2015 Tarihinde Kaynağından Ulaşıldı. Erişim Tarihi: 28.05.2016.
- Gülüm, K. & Ulusoy, K. (2008). *Sosyal Bilgiler Dersinde Göç Konusunun İşlenişinde Halk Türkülerinin Kullanılması (Örnek Bir Çalışma)*. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(26).
- Güvenç E. (1996). *İnsan Ve Kültür*. (7.Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi. 82.
- Güvenç, B. (2004). *Kültürün Abc'si*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Güvenç, B. (2010). *İnsan ve Kültür*. İstanbul: Boyut Yayınları.
- Hançerlioğlu, O. (2005). *Toplumbilim Sözlüğü*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Haviland, W.A. (2002). *Kültürel Antropoloji*. İstanbul: Kaktüs Yayınları.
- Heenan, J.(1996).*Cornerstone Values. A New Zealand Values*. Education Initiative.[Http://Cornerstonevalues.Org/Education.Htm](http://Cornerstonevalues.Org/Education.Htm).
- Hogg, Michael A.; Vaughan, Graham M. (2014). *Sosyal Psikoloji* (2 Bas.). Ankara: Ütopya Yayınevi. S. 130
- Hünerel, Zeliha Sarıkaya, And E. R. Birnaz. "Halk Kültürünün Tanıtılmasında El Sanatlarının Yeri Ve Önemi." *Journal Of Life Sciences* 1.1 (2012).
- Inanç, B.Y. (2004). *Gelişim Psikolojisi Çocuk Ve Ergen Gelişimi*, Adana: Nobel Kitabevi.
- Kamens, D. H. (1988). Education And Democracy: A Comparative Institutional Analysis. *Sociology Of Education*, (61), 2, S. 114-127.

- Kırschenbaum, H. (1995). *Enhance Values And Morality In Schools And Youth Settings*. Massachusetts: Allyn& Bacon Company.
- Kırschenbaum, H. (2000). "From Values Clarification To Character Education: A Personal Journey". *Journal Of Humanistic Counselling Education And Development*, 39 (1), S. 4-21.
- Kinnier, R.J., L.Kernes, Ve T.M. Dautheribes (2000) "A Short List Universal Moral Values .Counseling And Values", 45(1) S.4-17.
- Kiroğlu, K. (Edit). (2006). *Yeni İlköğretim Programları*, Ankara: Pegema Yayınları.
- Kongar, E.(1981). *Toplumsal Değişme*, İstanbul: Rem-Zi,
- Kösoğlu, N. (1996). *Türk Kimliği Ve Türk Dünyası*, İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Koçyiğit, Sinan, Mehmet Nur Tuğluk, And Mehmet Kök. Çocuğun Gelişim Sürecinde Eğitsel Bir Etkinlik Olarak Oyun/Play As Educational Activity In The Child's Development Process. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi* 16 (2007).
- Leary, Mark R.; Tangney, June Price (2012). *Handbook Of Self And Identity* (2 Bas.). New York: The Guilford Press. S. 71.
- LeCompte, M.D. And Goetz, J. P. (1984) *Ethnographic Data Collection İn Evaluation Research* İn D.M. Fetterman (Ed.), Beverly Hills, Ca: Ethnography İn Educational Evaluation.
- Leming, J.S. (1996). *Teaching Values İn Social Studies Education: Past Practises And Current Trends*. Belmon: Wadsworth.
- Marterolla, P. (1998), *Social Studies For Elemantary School Childeren : Developing Young Citizens*. Second Edition. Upper Saddle River Nj: Prentice Hall.
- Meb. (2016). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitabı*, Koza Yayın Dağıtım Ostim 06370 Ankara.
- Meb, (2009). *Sosyal Bilgiler Dersi (4-5. Sınıflar) Öğretim Programı Ve Kılavuzu*. T.T.K.B. Öğretmenler Portalı. [Http://Ttkb.Meb.Gov.Tr/Ogretmen/Modules/Ph](http://Ttkb.Meb.Gov.Tr/Ogretmen/Modules/Ph) Web Adresinden 09/11/2016 Tarihinde Edinilmiştir.
- Meb, (2010). *Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği*. Tebliğler Dergisi Haziran 2010/2633

- Melanlıoğlu, D. (2010). *Kültür Aktarımı Açısından Türkçe ğretim Programları*. Eğitim ve Bilim, 33(150).
- Moroz, W., & Reynolds, P. (2000). *Teaching and learning in primary society & environment*. MASTEC: Mathematics, Science & Technology Education Centre.
- Parker, W., & Jarolimek, J. (1984). *Citizenship and the Critical Role of the Social Studies*. NCSS Bulletin No. 72. SSEC Publications, 855 Broadway, Boulder, CO 80302 or National Council for the Social Studies, 3501 Newark Street, NW, Washington, DC 20016.
- "Oxford Dictionary". 23 Haziran 2015 Tarihinde Kaynağından Ulaşıldı. Erişim Tarihi: 31.12.2015.
- ztrk, Cemil Ed. (2009). *Sosyal Bilgiler ğretimi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- ztrk, Cemil; Otluoğlu, R. (2002). *Sosyal Bilgiler ğretiminde Edebi rnler Ve Yazılı Materyaller*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Rogers, P. J. (1990). *History: Why, What & How*, London, The Historical Association Publication, Number 60.
- Ryan, K. (1993). "Mining The Values In The Curriculum." *Educational Leadership*, 51 (3), S. 16-18.
- Ryan, K., Bohlin, E. (1999). *Building Character In Schools*. California: Jossey-Bass Inc.
- Safran, Mustafa Ed. (2009). *Sosyal Bilgiler ğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Scott, K.P. (1991). "Achieving Social Studies Affective Aims: Values, Empathy And Moral Development." *Handbook Of Research On Social Studies Teaching And Learning*. New York: Macmillan Publishing Company, S. 357-369.
- Seefeldt, C. (2004). *Social Studies For The Preschool/Primary Child*. Columbus: Pearson Merrill Prentice Hall.
- Sertkaya, K. (2010). *İlkğretim II. kademe sosyal bilgiler dersi ğretiminde kültür aktarımı ve kültürel kimlik geliştirme*. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi.
- Shore, B. (1996). *Culture In Mind: Meaning, Construction And Cultural Cognition*. New York: Oxford University Press
- Silah, M. (2000). *Sosyal Psikoloji*, Ankara: Gazi Kitabevi.

- Simon, S.B., Leland, W.H., Kıschenbaum, H. (1972). *Values Clarification, A Handbook Of Practical Strategies For Teachers And Students*. New York: Hart Publishing Company, Inc.
- Sözlük, T. (2005). Ankara: TDK Yayınları
- Suavi, A. (1998). *Kimlik Sorunu, Ulusallık Ve "Türk Kimliği"*, İstanbul: Öteki Yayınevi. .
- Tesser, A; Campbell, J. *Self-Definition And Self-Evaluation Maintenance*. In J. Suls & A. Greenwald (Eds.), *Social Psychological Perspectives On The Self* (2 Bas.). Hillsdale: Erlbaum. S. 1 - 31
- Tezcan, M. (1987), *Kültür Ve Kişilik*, Ankara: Bilim Yayınları.
- Tural, S. K. (1988). *Kültürel kimlik üzerine düşünceler*. Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- Turhan A. (1997). *Kültürün Abc'si*. İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat.
- Turhan, M. (1997). *Kültür Değişmeleri*, İstanbul: Ötüken Neşriyat
- TDK, (2005). "*Türk Dil Kurumu*". 1 Ocak 2016 Tarihinde Kaynağından Ulaşıldı. Erişim Tarihi: 31.12.2015.
- Türkbağ, A. U. (2003). Kimlik, Hukuk ve Adalet Sorunu. *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, (23), 209-216.
- Ünlü, İhsan. İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Kültür Algılarının İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2012, 13.1.(S.83)
- Ünlü, İ. (2012) *Sosyal bilgiler öğretim programında kültür aktarımı konuları öğretiminin yeterlik düzeyinin incelenmesi*. Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi.
- Welton, D.A. Ve Mallan, J.T. (1999). *Chidren And Their World: Strategies For Teaching Social Studies*. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Yazıcıoğlu, Y. Ve Erdoğan, S. (2014). *Spss Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yıldırım, Ali. Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri Ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri Ve Önemi. *Eğitim Ve Bilim*, 1999, 23.112.
- Yorukoğlu, A. (1978). *Çocuk Ruh Sağlığı*, Ankara: İS-Türk

EK1-Kültür Aktarımı ve Kültürel Kimliğin Geliştirilmesi Konusunda Beklenti Görüş ve Önerilere İlişkin Yönetici Görüşme Formu

Giriş

Merhaba, Antalya Çandır Şehit Öğretmen Mustafa Saadettin Küçük İlkokulu'nda görev yapmakta olan sınıf öğretmeni Fazıl Kula'yım. Aynı zamanda Akdeniz Üniversitesi İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği alanında yüksek lisans yapmaktayım. Bu araştırma ile kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi konusunda yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin beklenti, görüş ve önerilerinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Araştırmadan elde edilecek sonuçların kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi hakkında yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin beklenti, görüş ve önerilerinin bilinmesini sağlayacağı ve kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi hususunda ilerleme sağlaması açısından önemli bir rol oynayacağı düşünülmektedir. Bu görüşmeden elde edilen bilgiler yalnızca araştırma amacıyla kullanılacağından mülakat sorularının cevaplandırılmasına göstereceğiniz ilgi ve samimiyet bu araştırmanın geçerlik ve güvenilirlik düzeyini yükseltecektir.

Görüşmeye geçmeden önce şunu belirtmek istiyorum: Bu görüşmeden elde edilecek söyleyişler kesinlikle gizlidir ve araştırmanın amacı dışında hiçbir amaçla başka çalışmada kullanılmayacaktır. Görüşme sorularını içtenlikle cevaplamanız için bu araştırmada isimleriniz yer almayacak ve isimleriniz yerine kod ismi veya rumuz kullanılarak şifrelenecektir.

Görüşmeden elde edilecek verilerin daha iyi analiz edilebilmesi ve zamandan tasarruf edebilmek için müsaadenizle ses kayıt cihazı kullanmak istiyorum. Görüşme sonunda istemediğiniz bölümleri çıkarabilirim veya bu görüşmenin bir kopyasını size verebilirim.

Görüşmemizin ortalama 20 dakika süreceğini tahmin ediyorum ancak içeriğin zenginliğine bağlı olarak bu sürenin artabileceğini tahmin ediyorum. Müsaadenizle görüşmeye geçmek istiyorum.

Katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ediyorum.

Kültürel Kimliğin Geliştirilmesi Ve Kültür Aktarımı Kapsamında

Yönetici Görüşme Soruları

Demografik Sorular:

1. Kaç yıllık yöneticisiniz?
2. Kaç yıldır bu okulda çalışmaktasınız?
3. Ne kadar sıklıkla müze ve ören yerleri ile ilgili gezilere katılıyorsunuz?
4. Değerler eğitimi ile ilgili resim, şiir, hikâye vb. yarışmalara ne kadar sıklıkla katılıyorsunuz?

Yarı Yapılandırılmış Sorular:

5. Sizce kültürel öğeler nelerdir?
6. Kültürel öğelerin aktarımı ve kültürel kimlik gelişimi konusunda müfredatı yeterli buluyor musunuz? Varsa bu konudaki önerileriniz nelerdir?
7. İl/ilçe/okul bazında düzenlenen geleneksel çocuk oyunları yarışmasını faydalı buluyor musunuz? Neden?
8. Okulunuzda kültürel amaçlı yapılan gezileri yeterli buluyor musunuz? Neden?
9. Değerler eğitimi ve kültürel öğelerin öğrencilere aktarımı konusunda velilerin okul dışında yaptıklarını yeterli buluyor musunuz?
10. Değerler ve kültürel öğeler sizce kim/kimler tarafından ve hangi ağırlıkta öğrenciye verilmelidir? Neden?
11. Kültürel öğelerin aktarımı konusunda öğretmen ve velilerden beklentileriniz nelerdir?
12. Öğrencilerinize kültür aktarımını yaparken ve kültürel kimlik gelişimi sağlamada daha başarılı olabilmek için sizce neler yapılabilir?
13. Kültür aktarımı bir şeye benzetmenizi istesem neye benzetirsiniz? Neden?

EK2- Kültür Aktarımı ve Kültürel Kimliğin Geliştirilmesi Konusunda Beklenti Görüş ve önerilere İlişkin ğretmen Görüşme Formu

Giriş

Merhaba, Antalya Çandır Şehit ğretmen Mustafa Saadettin Küçük İlkokulu'nda görev yapmakta olan sınıf ğretmeni Fazıl Kula'yım. Aynı zamanda Akdeniz Üniversitesi İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf ğretmenliği alanında yüksek lisans yapmaktayım. Bu araştırma ile kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi konusunda yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin beklenti, görüş ve önerilerinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Araştırmadan elde edilecek sonuçların kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi hakkında yönetici, ğretmen, ğrenci ve velilerin beklenti, görüş ve önerilerinin bilinmesini sağlayacağı ve kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi hususunda ilerleme sağlaması açısından önemli bir rol oynayacağı düşünülmektedir. Bu görüşmeden elde edilen bilgiler yalnızca araştırma amacıyla kullanılacağından mülakat sorularının cevaplandırılmasına göstereceğiniz ilgi ve samimiyet bu araştırmanın geçerlik ve güvenirlik düzeyini yükseltecektir.

Görüşmeye geçmeden önce şunu belirtmek istiyorum: Bu görüşmeden elde edilecek söyleyişler kesinlikle gizlidir ve araştırmanın amacı dışında hiçbir amaçla başka çalışmada kullanılmayacaktır. Görüşme sorularını içtenlikle cevaplamanız için bu araştırmada isimleriniz yer almayacak ve isimleriniz yerine kod ismi veya rumuz kullanılarak şifrelenecektir.

Görüşmeden elde edilecek verilerin daha iyi analiz edilebilmesi ve zamandan tasarruf edebilmek için müsaadenizle ses kayıt cihazı kullanmak istiyorum. Görüşme sonunda istemediğiniz bölümleri çıkarabilirim veya bu görüşmenin bir kopyasını size verebilirim.

Görüşmemizin ortalama 20 dakika süreceğini tahmin ediyorum ancak içeriğin zenginliğine bağlı olarak bu sürenin artabileceğini tahmin ediyorum. Müsaadenizle görüşmeye geçmek istiyorum.

Katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ediyorum.

Kültürel Kimliğin Geliştirilmesi Ve Kültür Aktarımı Kapsamında Öğretmen Görüşme Soruları

Demografik Sorular:

1. Kaç yıllık öğretmensiniz?
2. Kaç yıldır bu okulda çalışmaktasınız?
3. Ne kadar sıklıkla müze ve ören yerleri ile ilgili gezilere katılıyorsunuz?
4. Değerler eğitimi ile ilgili resim, şiir, hikaye vb. yarışmalara ne kadar sıklıkla katılıyorsunuz?

Yarı Yapılandırılmış Sorular:

5. Sizce kültürel öğeler nelerdir?
6. Gelenek-görenek, örf-adetlerimizi gelecek nesillere aktarma konusunda neler yapılabilir? Önerileriniz nelerdir?
7. Değerlerin gelecek nesillere aktarımı konusunda sizce neler yapılabilir? Önerileriniz nelerdir?
8. İl/ilçe/okul bazında düzenlenen geleneksel çocuk oyunları yarışmasını faydalı buluyor musunuz? Ne açıdan?
9. Kültürel kimliğin geliştirilmesi kapsamında bayram ziyaretlerinin önemli olduğunu düşünüyor musunuz?
10. Kültürel kimliğin geliştirilmesi kapsamında hasta ziyaretlerinin önemli olduğunu düşünüyor musunuz?
12. Kaybolmaya yüz tutan geleneksel el sanatlarımızı yeniden canlandırmak ve yeni nesillere aktarmak için sizce neler yapılabilir? Bu konuda velilerden beklentileriniz nelerdir?
13. Okullarda öğrencilerinizle yaptığınız kültürel ve tarihi amaçlı gezilerin faydalı olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?
14. Kültürel amaçlı yapılan bu gezilerin eksik tarafları var mıdır? Varsa nelerdir? Bu konudaki önerileriniz nelerdir?
15. Velilerin kültür aktarımı konusunda sizden beklentileri var mıdır? Varsa nelerdir?
16. Kültür aktarımı bir şeye benzetmenizi istesem neye benzetirsiniz? Neden?

EK3- Kültür Aktarımı ve Kültürel Kimliğin Geliştirilmesi Konusunda Beklenti Görüş ve önerilere İlişkin ğrenci Görüşme Formu

Giriş

Merhaba, Antalya Çandır Şehit ğretmen Mustafa Saadettin Küçük İlkokulu'nda görev yapmakta olan sınıf ğretmeni Fazıl Kula'yım. Aynı zamanda Akdeniz Üniversitesi İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf ğretmenliği alanında yüksek lisans yapmaktayım. Bu araştırma ile kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi konusunda yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin beklenti, görüş ve önerilerinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Araştırmadan elde edilecek sonuçların kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi hakkında yönetici, ğretmen, ğrenci ve velilerin beklenti, görüş ve önerilerinin bilinmesini sağlayacağı ve kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi hususunda ilerleme sağlaması açısından önemli bir rol oynayacağı düşünülmektedir. Bu görüşmeden elde edilen bilgiler yalnızca araştırma amacıyla kullanılacağından mülakat sorularının cevaplandırılmasına göstereceğiniz ilgi ve samimiyet bu araştırmanın geçerlik ve güvenirlik düzeyini yükseltecektir.

Görüşmeye geçmeden önce şunu belirtmek istiyorum: Bu görüşmeden elde edilecek söyleyişler kesinlikle gizlidir ve araştırmanın amacı dışında hiçbir amaçla başka çalışmada kullanılmayacaktır. Görüşme sorularını içtenlikle cevaplamanız için bu araştırmada isimleriniz yer almayacak ve isimleriniz yerine kod ismi veya rumuz kullanılarak şifrelenecektir.

Görüşmeden elde edilecek verilerin daha iyi analiz edilebilmesi ve zamandan tasarruf edebilmek için müsaadenizle ses kayıt cihazı kullanmak istiyorum. Görüşme sonunda istemediğiniz bölümleri çıkarabilirim veya bu görüşmenin bir kopyasını size verebilirim.

Görüşmemizin ortalama 20 dakika süreceğini tahmin ediyorum ancak içeriğin zenginliğine bağlı olarak bu sürenin artabileceğini tahmin ediyorum. Müsaadenizle görüşmeye geçmek istiyorum.

Katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ediyorum.

Kültürel Kimliğin Geliştirilmesi Ve Kültür Aktarımı Kapsamında Öğrenci Görüşme Soruları

Demografik Sorular:

1. Kaç yaşındasınız?
2. Kaç yıldır bu okulda öğrencisiniz?
3. Kaç kardeşiniz var?
4. Evinizde kaç kişi yaşıyor? Kimler?

Yarı Yapılandırılmış Sorular:

5. Sizce kültürel öğeler nelerdir?
6. Yakın çevrenize ve akrabalarınıza bayram ziyaretinde bulunuyor musunuz? Bu ziyaretler sırasında neler yaparsınız?
7. İl/İlçe/Okul bazında düzenlenen geleneksel çocuk oyunları yarışmasına katıldınız mı? Evet ise hangi oyunla katıldınız?
8. Kaybolmaya yüz tutan el sanatlarımızdan herhangi birini denediniz mi? Evet ise neler hissettiniz?
9. Öğretmeniniz ile yaptığımız kültürel amaçlı gezilerin faydalı olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?
10. Değerler eğitimi kapsamında il/ilçe bazında düzenlenen resim, kompozisyon, şiir türündeki yarışmalara katıldınız mı? Evet ise açıklayınız?
11. Öğretmeniniz olmadan aile veya akrabalarınız ile yakın çevrenizde bulunan tarihi yerleri ziyaret ettiniz mi? Evet ise bu konuyla ilgili duygu ve düşüncelerinizi açıklayınız?
12. Yakın çevrenize ve akrabalarınıza hasta ziyaretinde bulunuyor musunuz? Bu ziyaretler sırasında neler yapıyorsunuz?
13. Kültür aktarımını bir şeye benzetmenizi istesem neye benzetirsiniz? Neden ?

EK4- Kültür Aktarımı ve Kültürel Kimliğin Geliştirilmesi Konusunda Beklenti Görüş ve önerilere İlişkin Veli Görüşme Formu

Giriş

Merhaba, Antalya Çandır Şehit ğretmen Mustafa Saadettin Küçük İlkokulu'nda görev yapmakta olan sınıf ğretmeni Fazıl Kula'yım. Aynı zamanda Akdeniz Üniversitesi İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf ğretmenliği alanında yüksek lisans yapmaktayım. Bu araştırma ile kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi konusunda yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin beklenti, görüş ve önerilerinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Araştırmadan elde edilecek sonuçların kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi hakkında yönetici, ğretmen, ğrenci ve velilerin beklenti, görüş ve önerilerinin bilinmesini sağlayacağı ve kültür aktarımı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi hususunda ilerleme sağlaması açısından önemli bir rol oynayacağı düşünülmektedir. Bu görüşmeden elde edilen bilgiler yalnızca araştırma amacıyla kullanılacağından mülakat sorularının cevaplandırılmasına göstereceğiniz ilgi ve samimiyet bu araştırmanın geçerlik ve güvenirlik düzeyini yükseltecektir.

Görüşmeye geçmeden önce şunu belirtmek istiyorum: Bu görüşmeden elde edilecek söyleyişler kesinlikle gizlidir ve araştırmanın amacı dışında hiçbir amaçla başka çalışmada kullanılmayacaktır. Görüşme sorularını içtenlikle cevaplamanız için bu araştırmada isimleriniz yer almayacak ve isimleriniz yerine kod ismi veya rumuz kullanılarak şifrelenecektir.

Görüşmeden elde edilecek verilerin daha iyi analiz edilebilmesi ve zamandan tasarruf edebilmek için müsaadenizle ses kayıt cihazı kullanmak istiyorum. Görüşme sonunda istemediğiniz bölümleri çıkarabilirim veya bu görüşmenin bir kopyasını size verebilirim.

Görüşmemizin ortalama 20 dakika süreceğini tahmin ediyorum ancak içeriğin zenginliğine bağlı olarak bu sürenin artabileceğini tahmin ediyorum. Müsaadenizle görüşmeye geçmek istiyorum.

Katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ediyorum.

Kültürel Kimliğin Geliştirilmesi Ve Kültür Aktarımı Kapsamında Veli Görüşme Soruları

Demografik Sorular:

1. Mesleğiniz nedir?
2. Öğrenim durumunuz nedir?
3. Öğretmenle görüşme sıklığınız nedir?
4. Aileniz ile birlikte ne kadar sıklıkla müze ve ören yerleri ile ilgili gezilere gidiyorsunuz?

Yarı Yapılandırılmış Sorular:

5. Sizce kültürel öğeler nelerdir?
6. Çocuğunuzun kültürel değerlerinin ve kimliğinin gelişimini yeterli buluyor musunuz? Yanıtınız evet ise hangi yönlerden yeterli buluyorsunuz? Hayır ise hangi yönlerden yetersiz buluyorsunuz?
7. Çocuğunuzun kültürel kimlik gelişimi konusunda eksik bulduğunuz tarafları var mı? Varsa ne yönlerden?
8. Çocuğunuzun değerler eğitimi konusunda eksik bulduğunuz yönleri var mı? Varsa nelerdir?
9. Okullarda verilen kültür aktarımı ve değerler ile ilgili beklentileriniz nelerdir?
10. Çocuğunuzun geleneksel el sanatlarından birisi ile uğraşmasını ister misiniz? Neden?
11. Okul ile yapılan kültürel ve tarihi amaçlı gezileri faydalı buluyor musunuz? Hangi açıdan?
12. Kültürel öğelerimizin ve değerlerimizin gelecek nesillere aktarımı konusunda önerileriniz nelerdir?
13. Kültürel öğelerin aktarılması kapsamında geleneksel düğün törenlerimizin devam ettiğini düşünüyor musunuz? Nasıl?
14. Kültür aktarımı bir şeye benzetmenizi istesem neye benzetirsiniz? Neden?

EK5- Yönetici/Öğretmen/Veli Katılımı İçin İzin Formu

Bu formdaki imzam Fazıl KULA tarafından yürütülen ‘‘Kültür Aktarımı Ve Kültürel Kimliğin Geliştirilmesi Konusunda Yöneticilerin, Öğretmenlerin, Öğrencilerin Ve Velilerin Beklentileri Görüşleri ve Önerileri: Bir Durum Çalışması’’ adlı çalışmaya katılmayı kabul ettiğimi gösterir. Bu araştırmadaki katılımım iki görüşme içermektedir. Araştırmacıyla birlikte ikinci görüşmenin gereksiz olduğuna karar verirse sadece bir tane görüşme yapılacaktır. Ayrıca bu araştırmaya katılmakla aşağıda belirtilenleri anladığımı da beyan ederim.

1. Ben araştırma için gönüllüyüm ve istediğim zaman bu araştırmadan çekilebilirim.
2. Araştırmada fiziksel ve psikolojik bir zarar içeren hiçbir risk yoktur.
3. Araştırmada vereceğim bilgiler gizli olacaktır ve bütün veriler araştırmacı tarafından toplanıp analiz edilecek ve Akdeniz Üniversitesi’nde 7 yıl saklandıktan sonra imha edilecektir.
4. Araştırma bittikten sonra istediğim takdirde araştırmanın bir özetini alabileceğim.

Ben, ...(isim) görüşme ve gözleme katılmayı kabul ederim.

Katılımcının İmzası:

Tarih:

EK6- Velisi Olunan Öğrencinin Katılımı İçin İzin Formu

Bu formdaki imzam Fazıl KULA tarafından yürütülen“Kültür Aktarımı Ve Kültürel Kimliğin Geliştirilmesi Konusunda Yöneticilerin, Öğretmenlerin, Öğrencilerin Ve Velilerin Beklentileri Görüşleri ve Önerileri: Bir Durum Çalışması” adlı çalışmaya velisi olduğum .....’nın katılmasını kabul ettiğimi gösterir. Velisi olduğum öğrencinin bu araştırmadaki katılımı bir görüşme içermektedir. Ayrıca bu araştırmaya katılmakla aşağıda belirtilenleri anladığımı da beyan ederim.

1. Velisi olduğum öğrenci bu araştırma için gönüllüdür ve istediği zaman bu araştırmadan çekilebilir.
2. Araştırmada fiziksel ve psikolojik bir zarar içeren hiçbir risk yoktur.
3. Araştırmada velisi olduğum öğrencinin vereceği bilgiler gizli olacaktır ve bütün veriler araştırmacı tarafından toplanıp analiz edilecek ve Akdeniz Üniversitesi’nde 7 yıl saklandıktan sonra imha edilecektir.
4. Araştırma bittikten sonra istediğim takdirde araştırmanın bir özetini alabileceğim.

Ben, ...(isim) velisi olduğum.....adlı öğrencinin görüşmeye katılmasını kabul ederim.

Katılımcının Velisinin İmzası:

Tarih:

EK7- Antalya İli Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği 2015-2016 Eğitim Öğretim Yılı Yarışma Fotoğrafları

Fotoğraf 1: 2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı Dördüncü Sınıflar Arası Tombik Oyunu Serik İlçe Elemeleri "Diziliş"

Fotoğraf 2: 2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı Dördüncü Sınıflar Arası Tombik Oyunu Serik İlçe Elemeleri "Oyuncuların Başarı Dilekleri"

Fotoğraf 3: 2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı Dördüncü Sınıflar Arası Tombik Oyunu Serik İlçe Elemeleri "Seyirci Selamlama"

Fotoğraf 4: 2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı Dördüncü Sınıflar Arası Tombik Oyunu Serik İlçe Elemeleri "Çandır ŞÖMS Küçük İlkokulu 4/B Sınıfı Oyuncuları"

Fotoğraf 5: 2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı Dördüncü Sınıflar Arası Tombik Oyunu Serik İlçe Elemeleri "Oyun Başlangıcı"

Fotoğraf 6: 2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı Dördüncü Sınıflar Arası Tombik Oyunu Serik İlçe Elemeleri "Atış"

Ek8- MEB İzin Belgesi

Evrak Tarih ve Sayısı: 22/10/2015-40309

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 98057890/605/10307547
Konu: Anket Uygulaması

13.10.2015

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 30/06/2015 tarih ve 14727 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda belirtilen, Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı İlköğretim Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Fazıl KULA'nın "**Kültür Aktarımı ve Kültürel Kimliğin Geliştirilmesi Konusunda Yöneticilerin, Öğretmenlerin, Öğrencilerin ve Velilerin Beklentileri, Görüşler ve Önerileri: Bir Durum Çalışması**" konulu çalışmasını, İlimiz Serik İlçesi Çandır Şehit Öğretmen Mustafa Sadettin Küçük İlkokulunda uygulama isteği ile ilgili 30/06/2015 tarihli ve 14727 sayılı yazıları, İl Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme ve İnceleme komisyonumuz tarafından, 08/10/2015 tarihinde incelenerek "**Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzilerine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi**" gereğince uygun görülmüş olup, Müdürlüğümüzün 08/10/2015 tarihli ve 10099959 sayılı onayı ve uygulanacak veri toplama araçları onaylanarak ekte gönderilmiştir.

Bakanlığımızın ilgili Genelgesi gereği araştırmanın bitiminde sonuç raporunun iki örneğinin CD ortamında Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi hususunda, Bilgi ve gereğini rica ederim.

Ebubekir TANRIBİR
Müdür a.
Şube Müdürü

EKLER:

1- Onay ve ekleri (5 sayfa)

ASLI İLE AYNI DİR
14-10-2015

Antalya İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Soğukcu Mah. Hamidiye Cad. MERKEZ/ANTALYA
E-posta: projeler07@meh.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Ebubekir TANRIBİR Şb. Md.
Tel: (0 242) 238 60 00
Faks: (0 242) 238 61 11

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evrakozgu.meh.gov.tr> adresinden 4919-224-3873-8000-31e4 kodu ile doğrulayabilirsiniz.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Fazıl KULA
Doğum Yeri ve Tarihi : Antalya 04.01.1980

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Sınıf
Öğretmenliği Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi : Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri
Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri:

İş Deneyimi

Stajlar:

Projeler:

Çalıştığı Kurum: Çandır Ş.Ö.M.Küçük İlkokulu Serik/ANTALYA

İletişim

E-Posta Adresi: fazilkula07@gmail.com